

# SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

|            |       |
|------------|-------|
| celo leto  | K 24— |
| pol leta   | 12—   |
| četrt leta | 6—    |
| na mesec   | 2—    |

v upravnistvu prejemati:

|            |       |
|------------|-------|
| celo leto  | K 22— |
| pol leta   | 11—   |
| četrt leta | 5-50  |
| na mesec   | 1-90  |

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Ishaja vsak dan zvečer izvešči odelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

|                   |            |       |             |            |       |
|-------------------|------------|-------|-------------|------------|-------|
| za Avstro-Ogrsko: | celo leto  | K 25— | za Nemčijo: | celo leto  | K 30— |
|                   | pol leta   | 13—   |             | pol leta   | 15—   |
|                   | četrt leta | 6-50  |             | četrt leta | 7-50  |
|                   | na mesec   | 2-30  |             | na mesec   | 3-35— |

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.

Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica: št. 5 telefon št. 85

## Državni zbor.

Kartel za verificiranje volitev. — Posameznost pri volitvah. — Zakon o epidemijah. — Vodogospodarski odsek in obstrukcija. — Sejno poročilo.

Dunaj, 5. julija.

Poslednji dan predpočetniške seje. Kakor da bi hotela zbornica v vsej naglici še oprati nekoliko svojega umazanega perila, ki leži v kupih še od zadnjih volitev. Legitimacijski odsek je predložil parlamentu poročila o 21 protestiranih volitvah, katerih agnosiranje priporoča. Med temi volitvami pa se nahaja marsikatera, ki nikakor ni vredna odobrenja. Posamezni poslanci so si izvojevali svoje mandate na način, ki je pri nas popolnoma neznan in katerega podrobnosti se glasijo kakor bajke in romani. Ni treba povedati, da je večina teh protestiranih mandatov iz Galicije, kakor ni treba poudariti, da bodo vsi odobreni. V našem parlamentu se protestirane volitve ne presoja po stvarnem merilu, temveč po načelu roka roko umiva. Med strankami se ustvari pravcati kartel, družba z neomejeno obvezo, ki ima dolžnost, si vzajemno pomagati in potrditi protestirane mandate. In kadar so posamezni slučajji le pregostni, kadar so volilna goljufija, sleparija, teror, izsiljevanje le preočitno, takrat uidejo kartelirane stranke skozi zadnja vrata, ki jih je ustvaril volilni zakon, določil, da mora legitimacijski odsek tekom enega leta predložiti poročila o protestiranih volitvah plenumu državnega zbora. Treba je le delovanje legitimacijskega odseka zavleči, da preteče zakoniti rok — in domovina, oziroma mandati so »rešeni«.

Ta praksa se je bila v našem parlamentu že popolnoma udomačila, v prejšnji zbornici ni prišel niti eden protestiranih mandat na razpravo. Tokrat je nekoliko boljše; parlament je že opetovano razpravljal o protestiranih volitvah in danes, ko poteka leto, odkar se je zbornica sestala, je vršel legitimacijski odsek na mizo zbornice kar cele tucate svojih poročil.

Vrši se dolga in podučna debata — toda kartel je kartel, tudi take volitve, kakor je bila ona krščansko-socialnega poslanca Hruške v 3. bu-

kovinskem okraju, bodo — odobrene. Bilo bi odveč, reproducirati potek sicer velezanimive debate, izplača se pa le, omeniti »slučaj Hruška« kot naravnost neverjeten, a vendar resničen dokaz, kaj vse je pri nas mogoče.

V tretjem bukovinskem okraju Sučava, s pretežno židovskim prebivalstvom, sta kandidirala dva židovska kandidata proti sedanjemu poslancu Hruški. Prišlo je do ožje volitve med židovskim kandidatom in krščansko - socialnim kandidatom Hruško. Hruška je zmagal in površna statistika je dognala, da je moral dobiti vsaj 46% židovskih, večinoma zionističnih glasov — on, krščansko-socialni antisemit. Poslanci Winarsky, Grigorovici, Straucher so danes nekoliko pojasnili to uganko. V enem volilnem kraju je n. pr. volilni komisar proglasil celo vrsto živih volilcev za mrtve, in sicer na tak ciničen način, da je enega takega »mrtveca« vprašal, kako da je v peku!... V Sučavi so našli člani volilne komisije volilni lokal obkoljen od vojakov, ki so jim zabranili vstop. Enemu pa se je posrečilo splezati skozi okno na dvorišču v hišo. Prišel je v volilni lokal 10 minut, predno je imela pričetki volitev. Našel je tam komisarja, obdanega od krščansko - socialnih agitatorjev. Gospod komisar je bil jako začuden, ko je zagledal člana volilne komisije. Ta mu je povedal, da branijo vojaki ostalim kolegom vstop. Komisar je nato izjavil, da čaka še deset minut in če do takrat komisija ne bo zbrana, prevzame njene funkcije sam. Prijazno je došleca pozval, naj takoj skliče svoje tovariše. Ta se je oddaljil, zbral članke komisije na ulici — toda vojaki so bili zopet neizprosni. Hajd torej k oknu na dvorišče. Že je triumfirala komisija — toda prenapelo. Gospod komisar so bili med tem dali okno zapreti in dva vojaka z nasajenimi bajoneti sta stala pred njim.

Volitev se je pričela, otvoril jo je gospod komisar s poudarkom, da mora sam prevzeti naloge volilne komisije, ker njeni člani niso — prišli. Židovski kandidat tisti dan ni dobil niti enega glasu. Podoben slučaj se je zgodil v nekem drugem volilnem kraju. Tam se je komisiji posrečilo priti pravočasno v volilni lokal, toda tudi na »nepošten« način. Komisar je bil nekoliko v zadregi, skoraj pa se mu je lice razjasnilo, izjavil je,

da so gospodje od komisije sicer »tukaj«, da pa niso »navzoči«, ker niso prišli v lokal »zakonitim potom« ... itd., itd. Človek bi mislil, da so to bolestne fantazije, toda vse je, žal, protokolirano potrjeno in nešteti so protesti posameznih korporacij, občin, društev, ki take navedbe izrecno potrjujejo. In najžalostnejše pri slučaju Hruška je to, da je bila baš vlada, oziroma njeni organi najgrša slepar-ka ...

Ni upanja, da bi se v parlamentu našlo toliko moč, ki bi si upali reči, da na tak način pridobljeni mandat ne more in ne sme biti agnosiran. Ni čuda, da zbornica ne obsodi niti najeklatantnejših sleparij. Na koga naj se poslanci končno tudi zaneajo.

Poročevalec legitimacijskega odseka jim priporoča agnosiranje, protitargumentov niti vsi ne slišijo, niti ne morejo tekom kratke debate presoditi njih stvarnosti in upravičenosti.

In vendar ostanejo podobni slučajki kot gorki madeži državnega zbora, ki ponižujejo njegov moralni ugled bolj, kakor najšilovitejši parlamentarni prizori in pretepi. Edini izhod iz tega neprijetnega položaja more nuditi le neodvisno volilno sodišče, ki bo brez ozirov na stranke, objektivno in po ravici moglo razsoditi o veljavnosti posameznih protestiranih mandatov.

Zbornica si je bila snoči razširila svoj predpočetniški delovni program za jako važno točko, dala je na dnevni red kot drugo točko zakon o epidemijah, ki bi naj napravil konec nezgodnemu stanju, v katerem se cela država v zdravstveno - varstvenem oziru nahaja. Zakonska predloga o epidemijah reformira zdravstveno varstvo v smislu zahtev moderne zdravstvene ter posebej posebno skrb tudi precej zanemarjeni javnozdravstveni službi.

Agrarci smatrajo, da nalaga predloga kmečkim občinam prevelike žrtve ter ji zato nasprotujejo. Večina zbornice pa si želi, da parlamentarni miru in pokoju ter je mnenja, da ne gre tik pred počitnicami razpravljati o tako sporni predlogi, kakor je epidemijaka. Zato je danes na predlog posl. Stapskega reasumirala včerajšnji sklep ter ustavila predlogo kot zadnjo točko dnevnega reda, to se pravi, na ono mesto, kjer jo je mogoče »prihraniti« za jesen.

Socialni demokratje se zato maščujejo. Zavlekli so verifično debato do večera in hočejo prisiliti poslance, da ostanejo še jutri na Dunaju. Za poročili legitimacijskega in imunitetnega odseka pridejo namreč razne pomožne akcije na vrsto, o katerih morajo poslanci že z ozirom na svoje volilce razpravljati ...

Včerajšnji tumulti Rusinov in slovenskih klerikalcev so prišli danes na razgovor v vodogospodarskem odseku, kjer je načelnik Udržal najostreje grajal divjanje obstrukcionistov. Mnogi nemški, češki ter poljski listi so počete gg. Korošca in Šusteršiča kar najostreje obsodili. Najkarakterističnejšo besedo je našla »Wiener Mittagszeitung«, ki piše o apaših v parlamentu ter pričakuje, da bodo vsi, katerim je ugled našega državnega zbora na sru, složni v obrambi proti elementom, ki s svojo brutaliteto podirajo temelje ustavnosti. Počete Korošcevo in Šusteršičevo je znatno škodovalo tudi naši slovenski stvari, z velikim posmehom in ironijo pripominja »W. M. Zeitg.«, da hočemo Slovenci očividno na ta način dokazati, kako smo vredni in potrebni svoje lastne uni-zerve ...

Jako ostro sodi »Narodni Politika«, ki poudarja, da so sedaj »najožji politični prijatelji« gosp. Udržala, temu pokazali, »s kom ima čast« — saj je grozil gosp. Šusteršič — z revol-verjem.

Jako zanimivo je odkritje »Venkova«, v katerem se »vodilni član slovenske (klerikalne) delegacije« prav neprevidno izjavlja, da so včerajšnji dogodki izbruh velike nervoznosti, v kateri se Šusteršičev klub nahaja, ker se čuti na parlamentarnih tleh popolnoma izoliranega ...

Včerajšnji kravali bodo našim klerikalcem povzročili še marsikatero neprijetno urico ...

V naslednjem podajemo sejno poročilo:

Predsednik dr. Sylvester je ob enajstih dopoldne otvoril sejo.

Prva točka dnevnega reda je bil zakonski predlog glede prodaje objektov nepremične državne lastnine, ki je bil sprejet v drugem in tretjem branju. Nato so razpravljali o poročilu železniškega odseka o sanaciji to-vornega prometa na državnih železnica-h. Predlogi odsekovi so bili brez

debate sprejeti. Sledile so razprave o poročilu legitimacijskega odseka glede izvolitve 32 poslancev. Poročevalci so se odrekli besedi. Minoritetni poročevalec Winarsky se je pritoževal o postopanju strank večine v legitimacijskem odseku. Govoril je detajlirano o nedostatkih pri različnih protestiranih volitvah.

Posl. Breiter se je pečal z volilnimi sleparijami v Galiciji. Rav-notako posl. Dasynski, ki je navajal nekatere prav drastične slučaje. V nekem volilnem lokalu so pri štetju glasov namesto šestdeset svetilk, ki so bile na razpolaganje, pri-žgali samo eno svečo, da so mogli boljše slepariti. Na nekem volišču so nekega volilca na ta način spravili ob volilno pravico, da so izjavili, da je že mrtev. Neki član komisije se je tajinstveno približal volilcu ter mu rekel: »Dragi prijatelj, ali je pekel? Vi ste vendar že doigo mrtvi. Vi morate vendar vedeti, če je pekel.« Med splošnim veseljem je pravil govornik anekdote izza zadnjih državno-zbornih volitev v Galiciji. Govornik je predlagal, naj se ustanovi posebni sodni dvor za volitve.

Govorila sta še poslanca dr. Gross in Grigorovici, na kar je bila debata sklenjena. Pri glasovanju so bili sprejeti predlogi odsekov, naj se vseh 38 volitev agnos-cira.

Nato slede poročila imunitetnega odseka. Predlogi tega odseka so bili brez debate sprejeti in izročeno sodiščem osem poslancev.

Poročevalec dr. Michl je poročal o zakonskem načrtu glede voja proti infekcijskim boleznim, na kar je bila debata prekinjena.

Notranji minister baron Hei-nold je odgovarjal na interpelacije zaradi izgrediv nemških dijakov pri vsesokolskih slavnostih. Prebral je policijsko poročilo.

Naučni minister pl. Hussarek je odgovoril na interpelacijo posl. Einspinnerja, Hofmanna - Wellenhofa in tov., kako stališče zavzema državna naučna uprava napram nemškim »turnarjem«.

Predsednik dr. Sylvester je nato zaključil sejo, se zahvalil vsem poslancem ter sporočil, da bo prihod-njo sejo sklical v sporazumu z načel-niki klubov.

## LISTEK.

### Lepi striček.

(Bel - Ami.)

Francoski spisal Guy de Mau-passant. — Prevel Oton Žu-pančič.

(Dalje.)

Omočil si je rdeče lice z vodo, potem je šel tudi on ven, snujoč maščevanje. Ta pot pa ne odpusti ničesar! O, kaj še!

Šel je do bulvarja, postopal po njem sem in tja, ter se ustavil pred dragotinarjevo štacuno, da bi si ogledal kronometer, ki si ga je že davno želel, in ki je stal osemnajsto frankov.

In veselje mu je prešinilo srce, ko je hipoma pomislil: »Ako dobim svojih sedemdesettisoč frankov, pa si ga lahko kupim.« — In začel je sanjari, kaj vse bi utegnil početi s ti-stimi sedemdesettisoč franki.

Najprej bi se dal voliti za po-slanca. Potem bi kupil ta kronome-ter, nato bi igral na borzi, in potem še to ... in potem še ono ...

V uredništvo ni maral iti, ker se mu je zdelo, da bo bolje, ako govori z Madelēno še predno bo videl Wal-terja in pisal svoj članek; in krenil je proti domu.

Ko je dospel v rue Dronot, se je nanaglomastil: pozabil je bil oglasiti se pri grofu de Vaudrec, ki je stanoval v Chaussée - d' Autin. Vrnil se je torej, in ves čas zložen pohajhuje je mislil v srečni sanjariji na tisočero sladkih in dobrih reči, na bogastvo, ki se mu obeta, pa tudi na tega cigana Larochea in na tega sta-rega klop Walterico. Sicer se pa radi Klotildine jeze ni prav nič vzne-mirjal, saj je dobro vedel, da mu hi-tro oprostijo.

V hiši, kjer je stanoval grof de Vaudrec, je prašal hišnika:

»Kako je gospodu de Vaudrec? Slišal sem, da je bil zadnje dni bo-lan.«

Možak je odgovoril: »Gospodu grofu je zelo slabo, gospod. Mislijo, da ne preživi več te noči, na srce mu je kanilo.«

Du Roy je bil tako osupel, da ni vedel več, kaj bi storil! Vaudrec umira! Zmedene misli so se mu po-dile po glavi, vsepolno vznemirljivih misli, ki si jih ni upal niti samemu se-bi priznati.

Zamrmral je:

»Hvala ... pridem nazaj ...« — a sam ni vedel, kaj govori.

Potem je skočil v kočijo in se je peljal domov.

Njegova žena je bila že doma. Brez sape je planil v njeno sobo in ji je nemudoma povedal:

»Ali ne veš? Vaudrec bo umrl!«

Sedela je za mizo in je pisala

pismo. Dvignila je oči in je ponovila trikrat zaporedoma:

»A, kaj praviš? ... Kaj praviš?«

»To pravim, da bo Vaudrec vsak čas umrl, ker mu je udarilo na srce.« — Potem je pristavil: »Kaj misliš ti storiti?«

Vzravnila se je bila, mrtvaško bleda, in lica so ji nervozno podrhte-vala, nato si je zakrila obraz z rokami in je bruhnila v strahovit jok. Stala je, ihtenje jo je stresalo, žalost jo je trgala.

Hipoma je ukrotila bolečino ter si otrla oči:

»K njemu ... K njemu pojdem ... Nič ne skrbi radi mene ... ne vem, obkorej se vrnem ... Nič me ne ča-kaj ...«

Odgovoril je:

»Prav, kar pojdi.«

Stisnila sta si roke in tako brzo je odšla, da je pozabila vzeti roka-vice.

Georges je sam večerjal in se je lotil svojega članka. Naredil ga je čisto v smislu ministrovih namenov; bralcem je jasno namignil, da z ma-roško ekspedicijo ne bo nič. Potem ga je nesel v uredništvo, govoril ne-kaj trenutkov z ravnateljem, ter se je vrnil cigaro kade, in lahko mu je bilo srce, a sam ni vedel, zakaj.

Žene še ni bilo nazaj. Legel je in je zaspal.

Madelēna se je vrnila okoli pol-noči. Georges se je hipoma prebudil in je sedel na postelji.

Prašal je: »No?«

Nikdar še je ni videl tako blede in presnujene. Zamrmrala je:

»Umr! je.«

»A! In ... ali ti ni ničesar re-kel?«

»Ničesar, ko sem prišla tja, je bil v nezvesti.«

Georges se je zamislil. Prašanja so mu silila na jezik, ki si jih ni upal izreči.

»Pojdi spat,« je dejal.

Urno se je slekla, potem je smuknila k njemu.

Povzel je: »Ali je imel sorodnike pri smrtni postelji?«

»Samo en nečak je bil prišel.«

»A! Ali je bil ta nečak večkrat pri njem?«

»Nikoli. Deset let je, kar se nista videla.«

»Ali je imel drugih sorodni-kov?«

»Ne ... Mislim, da ne.«

»Potem ... bo ta nečak pač nje-gov dedič?«

»Tega ne vem.«

»Ali je bil jako bogat, Vau-drec?«

»Jako bogat.«

»Ali veš, koliko je po priliki imel?«

»Natančno ne vem. Milijon, ne-mara dva.«

Sedaj ni rekel več ničesar. Ona je upihnila svečo. In v temi sta ležala drug poleg drugega; bedela sta in sta na tihem sanjerala.

Njemu se ni hotelo več spati. Bore malo se mu je zdelo sedaj sedemdesettisoč frankov, ki mu jih je obetala gospa Walterjeva. Kar se mu zazdi, da Madelēna joče. Prašal je, da bi vedel za gotovo:

»Ali spiš?«

»Ne.«

Glas se ji je tresel, solze so se poznale v njem.

Georges je spregovoril:

»Prej sem ti bil pozabil poveda-ti, da nas je tvoj minister naplah-tal.«

»Kako to?«

In pripovedoval ji je na dolgo in na široko, z vsemi podrobnostmi, načrt, ki sta ga zasnovala na skrivnem Laroche in Walter.

Ko je končal, je prašala:

»Kako veš ti to?«

Odgovoril je:

»Dovolj, da ti tega ne povem. Ti imaš svoja pota za informacije, v katere se jaz nič ne vmešavam. Jaz imam svoja, ki bi jih rad zase ohrani-l. Na vsak način pa jamčim, da so moji podatki pravilni.«

»Da, že mogoče ... Slutila sem, da plete nekaj brez nas.«

Ali Georges, ki mu ni hotel priti spanec, se je bil približal svoji ženi in jo je narahlo na uho poljubil. Ona ga je živahno porinila proč:

»Prosimo te, daj mi mir, kaj ne? Sedaj mi ni do šal.«

Udal se je, obrnil se proti zidu, zatisnil oči in je naposled zaspal.

(Dalje prihodnjé.)



## Govor posl. dr. Vladimira Ravniharja

v poslanski zbornici dne 27. junija 1912.

(Po stenografičnem zapisniku.)  
(Dolje.)

Nekaj posebnega je to neodgovorjanje na interpelacije. Dvojno je mogoče: Ali nima interpelacija nikake pravne podlage ali je pa v vsakem oziru opravljena. V obeh slučajih je vlada dolžna, že v ljubečnosti zahteva, da odgovarja na vprašanje, ki se ji stavi. Vsaj ni tega treba storiti ravno z vladne klopi. Toda s tem se parlament in njegovi člani prezirajo, če se na tako vprašanje ne odgovori, to je preziranje, ki je tem večjega pomena, če je zakrivi član vlade, ki je sam izšel iz parlamenta. Na vprašanje se mora in se naj odgovarja, tudi tedaj, če bi se z odgovorom morali odkriti in razkriti grehi in napake vlade in njenih organov. Če se napravi napake, posebno če se jih namenoma napravi, tedaj se mora imeti tudi pogum te napake priznati. Vsaj vendar ni vseeno, kako stališče zavzema vlada napram kakim napakam, ki jo je napravila. Ali se kesa zaradi storjene napake, desavouira svoje organe in obljubi, da bo v bodoče drugače, ali se pa potegne za napako, jo odobrava in izjavi, da hoče smatrati naredbo, katero ji interpelujoča stranka kot napako pripisuje, kot izvajanje principov svoje vladne in upravne politike. V obeh slučajih vemo, pri čem da smo in česar se imamo držati. Molčati je sicer zelo udobno, toda med umetnostmi vladanja tega načina vladanja ne moremo prištevati: nasprotno more povzročiti mnogo hude krvi, kajti qui tacet consentire videtur, seveda ne interpelant, temveč zdi se, da vlada soglašala z grajo-namno upravnim odredbo, oziroma z opustom storjenim grehom.

Ravno vsled molčanja gospoda justičnega ministra sem bil primoran še par nadaljnjih interpelacij, ki se tičejo justične uprave, nasloviti naravnost na njegovo ekselencijo gospoda min. predsednika kot šefa vlade. (Poslanec Prošek: Ta pa ni odgovoril!) Ne, ni odgovoril, toda jaz mu ne štejem tega tako v zlo, ker je zdaj bolan. Hočem torej o tem molčati.

Kako utemeljene so bile moje interpelacije in da so faktično zaslužile odgovora, predmet pa, o katerem sem v njih govoril, zelo hitre rešitve, je jasno razvidno iz vsebine dotične interpelacije, ki jo hočem na kratko skicirati.

Kakor vam je znano, gospodje, obstoji zakon, ki izrecno pravi, da se morajo razsodbe najvišjega sodišča v vseh slučajih, v katerih so bile izdane razsodbe nižjih instanc v drugem nego v nemškem jeziku, izdati razen v nemškem jeziku, tudi v onem jeziku, v katerem so bile izdane v nižjih instancah. In to, moji gospodje, velja za vse narodnosti v Avstriji, le za slovenski narod ne, kajti mi do danes nismo mogli še doseči niti ene razsodbe najvišjega sodišča v slovenskem jeziku. Vkljub vsem interpelacijam, vkljub vsem vprašanjem, vkljub vsem resolucijam, ki so bile celo z veliko večino v proračunskem odseku še l. 1910 sprejeti — ena resolucija je bila tudi tu v zbornici sprejeta — vkljub vsem tem korakom ne moremo doseči niti ene razsodbe najvišjega so-

dišča v slovenskem jeziku. Po mojih mislih je to brezdvomno predmet opravilne in utemeljene interpelacije in zasluži ta interpelacija pač tudi odgovor. (Pritrjevanje.)

Druga interpelacija se tiče nekega slučaja, ki se je odigral na Koroskem pri nekem okrajnem sodišču, kjer je sodnik prepovedal posredujočemu odvetniku z njegovo lastno stranko v njegovi navzočnosti govoriti slovensko (Cujte! Cujte!) in se v slovenski informirati. (Klic: Neverjetno!) Da, to je neverjetno. Tudi na to interpelacijo nisem dobil odgovora. Ormož na Stajerskem, sodni okoliš, v katerem ni niti pet odstotkov Nemcev, je v imenu 32 občin — vsega skupaj je 33 občin — prosil justično ministrstvo, naj vendar imenuje namesto odstopivšega slovenskega vodje okr. sodišča zopet Slovenca. Vse te resolucije in peticije pa leže v Hohenburgerjevem vsem košu za papir; imenovali so Nemca. (Medklici.) Nekoliko zna slovensko, vendar je pa renegat.

Neka druga interpelacija se zopet tiče sodnih imenovanj, oziroma imenovanj pri drž. pravdnictvu v področju graškega nadsodišča.

Moji gospodje! V okolišču graškega nadsodišča, v katerem je skoro ravno toliko Slovencev kakor Nemcev, so bila do zdaj od 22 mest državnih pravdnikov zasedena samo tri s Slovenci in od teh treh so nam v zadnjem času zopet eno odvzeli, in sicer v Ljubljani, kjer so dotično pristoje mesto zasedli z Nemcem, tako da so torej v Ljubljani, v središču, v srcu slovenskih dežel od štirih državnih pravdnikov trije Nemci in en Slovenec. V statusu državnega pravdnictva in v celem okolišču omenjenega nadsodiščaniti enega državnega pravdnika v VIII. čin. razredu. Tako se godi z našim narodnim posestnim stanjem; drugače pa s posestnim stanjem, na katerega se Nemci vedno sklicujejo in ki ga tudi vlada, posebno pa justični minister vedno varuje in ščiti. Če gre za naše narodno posestno stanje, tedaj je kar odrinejo. Mi smo izgubili mesto državnega pravdnika, ki je bilo do zdaj v slovenskih rokah. Na drugi strani je pa justični minister za to skrbel, da je bilo neko drugo mesto, mesto sodnika, ki je bilo do zdaj v nemških rokah, zopet zasedeno z Nemcem. Zdaj je postalo pristoje notarsko mesto v Ljubljani, ki je bilo do zdaj v nemških rokah. Seveda je prišel justični minister in je to mesto zopet zasedel z Nemcem. Tu se je strogo držal posestnega stanja. Naše posestno stanje se mora pa od dne krčiti in prikrajševati.

Odgovor, pa tudi meritorična rešitev vseh teh interpelacij pa spada gotovo v kompetenco justične uprave in vsakdo mora uvideti, da se je godila nam v vseh slučajih, ki jih omenjam interpelacije, krivica in da se nam krivica še godi in sicer, kakor se dozdeva vsled molčanja justičnega ministra, namenoma. Lepe besede, s katerimi nas osrečujejo vodeči državniki pri več ali manj solenih prilikah, kakor »objektivno«, »brez vpliva«, »brez predsodkov« in dr. je menda eksc. g. justični minister črtal iz državnega besednjaka ali pa jih hoče tolmačiti na način, od katerega je etično čustvovanje navadnega zemljana daleč oddaljeno. Da ne moremo zaupati takemu članu vlade, je tudi jasno, ravno tako jasno pa je tudi, da ne moremo zaupati vladi, ki krije in ščiti tega člana.

## Klerikalni eksponenti na Kranjskem.

Sp. Šiška, 5. julija 1912.

Naše klerikalce silno boli, da je na Kranjskem še v mnogih občinah toliko zavednih naprednih mož, da postavijo na čelu naprednih občinski svet. Ker klerikalci vedo, da se ti napredni občinski zastopi nočejo dati izrabljati v umazane, strankarske namene klerikalne stranke, tedaj se razkorači dež. odbornik in preiskovalni sodnik kranjske klerikalne inkvizicije dr. Pegan ter dogovorno s svojim ponižnim slugo baronom Schwarzem razpusti tak neveljavljivi občinski svet ter imenuje za voditelja občinskih poslov klerikalnega eksponenta.

Ti eksponenti nimajo drugega dela nego da v smislu in interesu klerikalne stranke hodijo in teptajo obstoječe zakone.

Tak klerikalni eksponent je bil tudi vpokleni finančni svetnik Zajc v Spodnji Šiški, ki je novemu naprednemu obč. svetu zapustil pač lepe dokaze svojega strankarskega in za občino naravnost kvarnega delovanja, ki se pa tudi nikakor ne strinja z obstoječimi zakoni in postavami.

Eden najznačilnejših njegovih korakov je bilo imenovanje treh zastopnikov občine v krajni šolski svet. Mi hočemo predvsem navesti dotične akte dobesedno.

Št. 4787.

Županstvu

v Spodnji Šiški.

Dne 5. oktobra 1911 je potekla 3letna doba, kar se je konstituiral krajni šolski svet v Spodnji Šiški. Po § 1 zakona z dne 9. marca 1879 dež. zak. št. 13 odstopi po preteku 3 let polovica in če je število neravno, večje število zastopnikov občine v krajnem šolskem svetu po zrebu. Ker znaša število zastopnikov občine v krajnem šolskem svetu v Spodnji Šiški pet, zato izstopijo trije občinski zastopniki iz omenjenega kraj. šol. sveta. Dopusčeno je, da se zopet izvolijo. Na tukajšnji poziv z dne 7. decembra 1911, št. 4480, se je izvršilo izžrebanje 3 občinskih zastopnikov v redni seji kraj. šol. sveta v Spodnji Šiški dne 17. decembra 1911. Vsled poročila imenovanega krajnega šolskega sveta z dne 3. decembra 1911, št. 368, so bili pri tej seji izžrebani naslednji trije obč. zastopniki: Mihael Bizjan, Viljem Maurer in Karel Mohar, vsi iz Sp. Šiške. Županstvu se naroča, da naj občinski zastop v redni seji takoj izvoli nove 3 zastopnike občine za kraj. šol. svet v Sp. Šiški za dobo 3 let. Ker je namestnik Anton Vernik umrl, je izvoliti tudi novega namestnika za imenovani kraj. šol. svet. V ta namen naj županstvo pismeno povabi vse obč. zastopnike k volitvi.

V povabilu je natančno naznaniti kraj (sobo), dan in uro volitve. Volitev se izvrši po nadpolovični večini glasov in je veljavna samo tedaj, kadar sta bili navzočni dve tretjini obč. odbornikov. Takoj po volitvi naj županstvo semkaj naznaniti imena izvoljenih obč. zastopnikov in ime izvoljenega namestnika, njih stan in bivališče s hišno številko.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 23. decembra 1911.

Na ta poziv je gerent Zajc sklical na dan 9. februar 1912 sejo gerentstva in dal na dnevni red tudi to točko. Navajamo zopet dobesedno

zapisnik seje 9. februarja 1912, štev. 292: Navzoči vsi. Na ustnem predlog g. Viljem Maurerja gerentstvo soglasno izreče, da naj ostanejo v krajnem šolskem svetu v Spodnji Šiški sedanji trije udje. — Namesto umrlega namestnika g. Ant. Vernika se pa imenuje posestnik g. Martin Marinka kot namestnik v kr. šolski svet v Sp. Šiški.

Na to je pa odgovoril gerent Zajc:

Slavnemu c. kr. okr. šolskemu svetu ljubljanske okolice v Ljubljani. Ustrezaje slavnemu pozivu z dne 23. dec. 1911 št. 4787 in z dne 5. februarja 1912, št. 114 imenujem podpisani gerent namesto izžrebanih 3 članov za zastopnike občine spodnješiške v krajni šolski svet v Spodnji Šiški za dobo 3 let sledeče gospode, kakor: 1. Viljema Maurer, posestnika v Spodnji Šiški št. 24; 2. Frana Orekeh, uradnika »Vzajemnega podpornega društva« in posestnika v Spodnji Šiški št. 247; 3. Alojzija Zajc, posestnika in trgovca v Spodnji Šiški št. 152.

Namesto umrlega Antona Vernika imenujem za novega namestnika v kraj. šol. svet g. Janeza Zorman, posestnika in trgovca v Spodnji Šiški št. 91. — Spodnja Šiška, dne 13. februarja 1912. Zajc.

Iz tega je razvidno, da se gerent Zajc ni oziral niti na strikten ukaz c. kr. okr. šol. sveta niti na soglasni sklep gerentstva, temveč popolnoma samovoljno imenoval v kraj. šolski svet dva pronoširana klerikalna agitatorja in enega naprednjaka, ki se je pa zahvalil za to čast.

Sedanji obč. svet je v svoji seji dne 4. t. m. sklenil protestirati proti tej izvolitvi ter zahtevati remedure. Radovedni smo, če bo politična oblast imela toliko poguma ter stvar uredila tako, kakor to popolnoma opravilno zahteva obč. svet, ker sicer pride skoraj gotovo do najhujšega konflikta med občino in kraj. šol. svetom.

Sicer pa to še ni zadnji akt Zajčevega gerentstva oziroma eksponentstva.

## Sodniška imenovanja na Sp. Stajerskem.

Zadnja imenovanja so zopet pokazala, kako krivično postopa g. Pitreich s slovenskimi sodnimi uradniki. Po njegovem mnenju so slovenski uradniki samo za to tukaj, da pridno delajo in se trudijo v uradu, večkrat tudi za nemške kolege, kadar pa pride čas avanziranja, so pa tega avanziranja deležni samo nemški kolegi.

Razpisani ste bili mesti sodnikov v Konjicah in v Slov. Bistrici. Kot prvi so prišli v poštev — po statusu — slov. avskultanti, ki so dobro kvalificirani; a dobila sta ti mesti nemška avskultanta — dva tujca — neki Scheffenegger in dr. Fohn, ki sta na ta način preskočila kar 12 avskultantov - prednikov. Tako se reže kruh pravice v Gradcu! Dr. Fohn, ki je oseben protežiranec Pitreicha, v čigar hiši obuje, je ves čas služil v Gradcu, po izpitu ga je Pitreich poslal za par tednov v Celje, da se »priučijo« slovenski in lahko pod to predvezo odje domačinu kruh. Kakšne ljudi imenuje Pitreich za sodnike na Spod. Stajerskem, naj služi za vzgled sledeča sodba, katero je dr. Fohn kot zapisnikar napravil v Celju: J. je kriv, da se je s tem, da se je za lažno podobo plačati zmogožnega

in pripravljenega skril itd. (U V 330/12.)

Ubogo ljudstvo! Taki »izvrstni« sodniki mu naj sodijo! Ironija v justici! Sploh se je v zadnjem času udomčila praksa, da Pitreich importira nemške slovenskega jezika nevedče avskultante iz Gradca na Spod. Stajersko, da jim lahko tukaj priskrbi lepa mesta, slov. domačim avskultantom pa, ki so ves čas tukaj služili, tu poznajo kraje in ljudstvo, pa odjeda krvavo zasluženi kruh s tem, da jih vedno preterira. Take krivice se morejo goditi le pri justici pod Pitreichom! Slov. uradnike, če so če tako vestni in zmogni v uradu, se prezira, med tem ko bodo razni Stepischneggi, Watzuliki, Selleyei mirno in brez vsake ovire krasno avanzirali. Kdaj bo vendar tega nečuvnega in krivičnega sistema konec?

Upajmo, da se bo Pitreich ob tem krivičnem sistemu sam ubil. Na njegovo mesto spada objektivni in pravičen uradnik, ne pa izvržitelj Volksratovih sklepov.

## Štajersko.

Iz Celja. Glasbena šola je priredila v sredo zvečer v veliki dvorani Narodnega doma povodom šolskega sklepa koncert, v katerem so nastopile boljše gojenke in gojenci. Splošno moramo takoj reči, da je bilo opaziti v primeri z lanskim enakim koncertom splošen napredek. Kot prva točka se je proizvajal Anton Lajovičev Adagio za glasovir, četveročeno. Skladbo ste igrali Zdenka Vrečkova in Marta Hrašovecova z razumevanjem in precejšnjo sigurnostjo. Za njima je nastopil z goslimi mali Juro Clarici. Podaval je fantazijo z »Mignona« s toliko lahkoto in dobro tehniko, da se je občinstvu kar mahoma priljubil. Milena Erhartičeva je podala na glasovirju zopet dva komada slovenskih komponistov in sicer Adamčevih Serenadico in Benjamin Ipavčev »Valček«. Ugajal je prav posebno »Valček« vsled svoje šegavosti in ljubke melodioznosti. Draga Mirnikova je igrala na glasovirju Čajkovskega »Scherzo« preganantno in dobro. Razdeljeni akordi leve roke so bili zelo delikatno proizvajani. Slišali smo tudi dve izbrani točki čeških komponistov, Sukow Pisku lasky in Dvořakova Jarni pisen. Obe nam je interpretirala na glasovirju Marta Hrašovec. Način nje-nega igranja ima nekaj moškega na sebi, s krepkimi poudarki. Največ tehnične spretnosti od vseh učenk pa je nedvomno pokazala Zdenka Vrečkova. Podala nam je Sukovo Suito g-moll za glasovir. Martin Stante je nastopil z Rodetovim a-moll koncertom za gosli s spremljevanjem glasovirja. Njegova igra je kazala strogo natančnost in lahko premagovanje vseh tehničnih težkoč — vendar pa pogrešamo pri njem tudi nekaj notranjega ognja.

Iz gornjegrajskega okraja. Naše učiteljsko društvo je zborovalo dne 30. junija t. l. v Novi Tišti. Tovariši Kelc je takrat obhajal 35letnico, a tovariš Kocbek 30letnico svojega učevanja. Predsednik Kelc je bil zelo prijetno iznenaden, da se nas je na skrajni meji našega okraja zbralo tako lepo število društvnikov, nekateri tudi s svojimi soprogami. Po prečitani in odobrenju zapisnika o zadnjem zborovanju v Gornjem gradu, prečitalo se je nekaj dopisov, zadevajajočih naše stanovske organizacije. Sledilo je predavanje tovariša Burd-

trdno odločnost. Množico je za trenotek spreletela plahost in sram jo je bilo.

Rienzi je pokazal na zastavo rimske republike in je zaklical:

»Tudi jaz sem Rimljan in mestjan — poslušajte me!«

»Ne poslušajte ga! Ne poslušajte ga! Njegov hinavski jezik nam zna pamet začarati!« je zaklical še močnejši glas in Rienzi je spoznal, da se je oglašil Cecco del Vecchio.

»Ne poslušajte ga! Dol s tiranom!« je zaklical oster mlad glas — poleg rokodelca je stal Angelo Villani.

»Ne poslušajte ga! Smrt ubijalcu!« je zagrmel glas prav iz bližine in iz omreženega okna ječe je žarelo kakor tigrov pogled maščevanjaželjno oko Montrealovega brata.

Potem pa je zaorilo od zemlje do neba tuljenje:

»Dol s tiranom, dol z njim, ki je ljudstvo obdaval!«

Cela toča kamenja je priletela na balkon in zadela ob oklop — senator se ni premaknil. Noben gibljaj ni pokazal, da se kaj boji. Prepričan o čudoviti moči svoje zgovornosti je še vedno upal na zmago, samo če bi ga ljudje poslušali. Zdaj je stal na balkonu zbranih misli — a zdaj je bilo ravno to njegova nesreča, da so ljudje poznali moč njegove zgovornosti. Voditelj ljudstva so se tresli pri misli, da bi ljudstvo moglo Rienzi slišati.

(Konec prihodnj.)

## Rienzi, zadnji tribunov.

Zgodovinski roman.

Spisal Edward Lytton - Bulwer.  
(Dolje.)

Rienzi je umolknil in je pogledal svojo jokajočo sestro.

»Mi hočemo vsi s teboj propasti,« je rekla Irena. »Vi edini — Adrian — vi odidite.«

»Bodi takaj,« je izjavil vitez, »pa umrmo vsi skupaj.«

Nastal je dolg mučen molk. Trdo korakanje pobesnelca ljudstva se je slišalo strašno razločno. Rienzi je bil ves zamišljen. Naenkrat je pa dvignil glavo in je mirno rekel:

»Zmagali ste — jaz pojdem z vami. Samo najvažnejše papirje poberem — hitro, Adrian — reši jih.«

Pogledal je Adriana pomembno. Mladi Colonna ni čakal drugega migljaja. Z eno roko je prijel Nino, z drugo je podprl omahujočo in skoro brezzavestno Ireno, a Rienzi je vzel svojo sestro na roke in tako so šli po skritih stopnicah. Nina je slišala korake za njo idočega sopraga in to ji je zadostovalo. Samo enkrat se je obrnila in se Rienziju zahvalila z očmi. Pri vratih je stal velik vojak v oklopu, ki je bil prišel z Adrianom. Rienzi je molče poljubil svojo onesveščeno sestro in jo položil vojaku na roke.

»Hitro, gospod, hitro,« je rekel vojak. »Od vseh strani se bližajo.«

Vojak je z Ireno pohitel po obrežju, Adrian mu je sledil z Nino. Senator je obstal za trenotek, potem je planil nazaj v svoje stanovanje. Vzel je s postelje rjuho, jo privezal na okno in je po njej splezal na veliki balkon.

»Ne maram umreti kakor podgana v pasti, ki so mi jo nastavili,« je rekel sam pri sebi. »Vsa množica naj me vidi in sliši.«

Vse to se je zgodilo v nekaterih trenutkih. Nina je bila med tem napravila že nekaj korakov, ko je šele zapazila, da je z Adrianom sama.

»Cola!« je zaklicala. »Kje je? Odšel je!«

»Bodite pogumni gospa! Vrnili se je le po neke važne papirje.«

»Potem ga počakajva.«

»Plemenita gospa,« je rekel Adrian, »ali ne slišite množice!«

Prijel je Nino in začel z njo bežati. Nina se je branila — ljubezen ji je dala obupno moč. Z divjim smehom se mu je iztrgala iz rok. Hitela je nazaj, vrata so bila zaprta, a ne zaklenjena. Odprla je s tresočo roko in potem za seboj zapahnila vrata, da ji Adrian ni mogel slediti. Zdaj je bila na stopnicah — sedaj je dospela v spalnico. Rienzi ni bilo tam. Ključ njegovo ime je begala po sobanah — vse so bile prazne. Vrata, vodeča v nižje ležeče sobe in njih balkone, so bila zaprta. Brez sapa, težko hropeč se je vrnila v spalnico. Planila je k oknu in spoznala, na

kak način je Rienzi prišel iz sobe na veliki balkon. Njeno hrabro srce ji je narekovalo hraber sklep. Videla je, da do Rienzija ne more, a vzkliknila je veselo:

»Ena streha je nad nama in enaka naj bo naša usoda.«

S to tolažbo se je v molčeči udanosti vrgla na kolena.

S plemenito željo, pomagati zvestima zakonskima, je Adrian sledil Nini, a bilo je že prepozno. Zapahnenih vrat ni mogel odpreti. Množica se je bližala. Spoznal je, da se je spremenilo njeno upište. Množica ni več kričala »Živelo ljudstvo«, nego »Smrt izdajalcu«. Ker ni bilo več njegovega sluge in ga je prevzela skrb za Ireno, je Colonna z grenko bolestjo opustil svoje prizadevanje in je zdiral po klancu do brega, kjer so ga njegovi ljudje čakali s čolnom.

Rienzi se je bil spustil na balkon, s katerega je navadno ljudstvo govoril. Ta balkon je bil v zvezi z dvorano, koder so se vršile javne sijajne slavnosti. Na obeh straneh balkona so stali štirioglati mogočni stolpi; iz zamreženih oken se je videlo na balkon. V enem teh stolpov je bilo shranjeno orožje, v drugem je bila ječa Montrealovega brata Bretona. Kajti v tistih časih je imela palača vedno strašno soseda — ječo.

Rienzi je šel z balkona v slavnostno dvorano. Na mizah so bili še ostanki banketa, ki se je vršil prejšnji večer. Še ne posušeno vino je bi-

lo razlito po tleh — zlate in srebrne kupice so svetlikale tod in tam. Rienzi je hitel v orožarno. Izbral je oklop, ki ga je imel na sebi pred osmimi leti, ko je pred rimskimi vrati premagal barone. Ta oklop je del nase, vzel v desnico veliko rimsko bandero in se vrnil razoglav v dvorano. V vsem velikanskem poslopju je bil rimski senator — izvzemši jetniki in zvesto srce, za katero pa ni vedel — sam.

In zdaj je prihrumela množica. Ni hodila več v redu. Ulila se je kakor reka in v to pobesnelo morje ljudi so se vlivali vedno novi dotoki iz ulic, iz palač, iz koč. Pridrveli so — njih število je še povečavalo njih besnost — pridrveli so moški in ženske, otroci in hudobni starci s strašno ljutostjo neomejene moči in živinske jeze. »Smrt izdajalcu! — Smrt tiranu! — Smrt njemu, ki nas je obdaval!« To je bilo ljudsko upište — to je bilo senatorjevo hudodelstvo. Množica je podrla nizko ograjo pred Kapitolom in na širnem prostoru, ki je bil pred nekaj trenotkov še popolnoma prazen, je zdaj mrgolelo krvi žejnih bitij.

Naenkrat je nastala smrtna tišina. Na balkonu je stal Rienzi. Bil je razoglav in jutranje sonce je obsevalo njegovo mogočno čelo in njegove v službi te pobesnele množice prezgodaj osivele lase. Bled je bil in pokonci se je držal. Njegovo obličje ni izražalo ne strahu, ne jeze, ne grožnje — samo globoko bolest in



jana: »Hišna muha«, kot učna slika po biološki metodi. Referat je bil sestavljen zelo skrbno, temeljito, vsestransko vstrezajočo pedagoško-didaktičnim načelom, in je žel tovariš predavatelji pohvalo z živahnimi ploskanjem. Objubil je objaviti svoj referat v »Popotniku«. Nato je govoril jubilat tovariš Kelc o važnejših dogodkih iz svojega življenja kot dijak in učitelj. Koncem svojega zanimivega govora je navduševal navzočnike k vstrajni delavnosti za vsestranski narodni napredek, držeč se vedno jeklene značajnosti ter gesla velikega, buditelja slovenskega ljudstva, pokojnega Božidarja Raiča: »Rodu pravico« in gesla nepozabnega Čeha barona Riegara: »Ne vdamo se!« Po dokončanem govoru je sledilo burno odobravanje. Sklenilo se je, prihodnjič zborovati dne 15. avgusta t. l. na Ljubnem. Po dokončanem duševnem delu smo si krepili telo v okrašenih gostilni gosp. Josipa Remica, kjer se nam je postreglo v popolno zadovoljnost. Pri tej priliki se je slišal marsikak navduševalec nagovor na slavljence ter se je nabralo za prepotrebno družbo sv. Cirila in Metoda 12 K 66 vin. z devizo: »Vse za mili naš narod!« Tako zanimivih zborovanj pričakujemo željno še več in je onim, ki niso bili navzoči, lahko žal, da se tega niso udeležili. Prihodnjič vsi na Ljubno!

**Sancta simplicitas!** V prijaznih Gotovljah je bila te dni birma. Uvrstila je svojo birmanko tudi zala botra »Tončka«. Takoj zapazi ostro orlovo okoli župniškega revizorja pri skrajšanem otroku mali okrogli uhanček, ter strogo zapove: »Proč z uhanom, da se sv. Duh ne obesil nanj!« Seveda se je to takoj zgodilo in sv. Duh je bil po previdnosti razsvitljenega gospoda obvarovan nesreče!

**Braslovčev.** Gospod Anton Peršuh, živinozdravnik v Braslovčah, je daroval namesto venca na krsto tovariša Zupanciča, živinozdravnika v Žalcu 10 K za »Sokolski dom« v Braslovčah. Hvala!

**Strela je udarila** v kozolec Matveža Zolgarja, posestnika pri Sv. Stefanu blizu Žusma. Poslopje ni popolnoma zgorelo, ker so domačini in sosedje ogenj pogasili.

**Paberk iz »Slov. Gospodarja«.** Iz Ivanjkovec je priobčil »Slovenski Gospodar« zopet grd napad na tamošnje narodnega trgovca g. Lovra Petovarja in svetinjskega nadučitelja Šijanca. Gosp. župan Bratušek! Neprevidno je od vas, da pišete ali povzročate take napade! Neprevidno zato, ker bomo koncem koncev je prisiljeni povedati, kakaj so vas v bogoslovju polivali z mrzlo vodo! In takra bo vašega ugleda pred verniki konec. — Iz Ruš ima »Slov. Gospodar« strupen dopis proti naprednim ustanoviteljem podružnice štajerske kmetijske družbe. Znamenje, da so ti na pravi poti. V kmetijske podružnice ne spadajo klerikalni hujšaki — zato le mirno naprej brez njih! isti klerikalni petelinji v Rušah se bodo še pomirili, ko bodo videli, da ničesar ne opravijo. Sprave in sloge pa s to sodrogo nobene!

**Iz Maribora.** (Razžaljeni turnarji.) Kakor poroča »Marb. Zeitg.«, je prošil dr. Orosel v imenu mariborskega »Turnvereina«, naj bi mu dovolilo ministrstvo za javna dela podpre 1000 K za proslavo 50-letnice. V prošnji je dr. Orosel izrecno omenil, da če da ministrstvo za praško sokolsko slavnost 20.000 K podpre, je mora dati mariborskim turnarjem vsaj 1000 K. Na drugem mestu poročamo obširno, kako klaverno so potekle turnarske slavnosti, ki so se vršile minula dva praznika v Mariboru. Veliko bolj klaverno in brezpomembnejše ko kakšen župni zlet slovenskega Sokolstva. In vendar so Nemci iz cele alpske Avstrije spravili vse v Maribor, kar imajo turnarstva pokazati. To mariborsko slavnost primerjati s praškimi sokolskimi nastopi, je najmanj smešna nadutost, da ne rabimo ostrejšega izraza, ljubi Orosel! Če bi šlo po tvoje, bi mi lahko za vsako župno sokolsko slavnost prosili za ministrsko podporo — in z večjo upravičenostjo, kajti Sokolstvo resno telovadi, turnarstvo pa je prečudna zmes renegatov in pijancev. Toliko, da se razumemo. Dr. Orosel pa je ministrstvo za javna dela itak dalo, kakor čitamo v »Marburger Zeitung«, najpravičnejši odgovor: namreč nobene.

**Iz Sevnice** nam pišejo: Že leta 1905. so nameravali nekateri sevniki rodoljub, med njimi gosp. dr. Konečnik, ustanoviti tukaj sokolsko društvo. Vsled raznih ovir pa to takrat ni bilo mogoče. Šele nekaj let pozneje se je ustanovil odsek breskega Sokola in šele letos samostojno društvo. — Dne 30. junija se je zbralo v Simončičevi gostilni precejšnje število občinstva, katero je pozdravil dosedanjí načelnik gosp. Drnovšek, ki je nato prečital pravila in odredil volitev. V odbor so bili z vzklikom izvoljeni sledeči bratje: Fr.

Drnovšek, starosta; Kristijan Štarkl, podstarosta; A. Klakovčar, načelnik; Ernst Krulej, Alojzij Pleško, Damijan Kurent, Peter Setina, Matija Markl, Ljudevit Smole, odborniki; Karel Zupanc in Franc Kocijan pa namestniki. — Nazdravil je novega Sokola tudi sevniki župan gosp. Starkl, nakar je starosta rajhenburškega »Sokola« br. Jamšek v kratkih, a jedrnatih besedah orisal namen Sokola. Med zborovanjem je prišla vest o zmagi Slovencev v Pragi, ki je seveda vse zborovalce razveselila in navdušila. — Želimo, da mladi Sokol težko nalogo, ki jo ima izvršiti, častno izvrši, da zavlada tudi v Sevnici drug, prav sokolski duh, duh osvetoč, duh bratstva. To se prav lahko zgodi, če vsi Sevnčani pristopijo društvu ter mu ostanejo zvesti.

**Drobne novice.** Iz Celja. Snoči je tu in po celi okolici močno deževalo. Dež je pokril nam in okoličanom običajne Ciril - Metodove krese. — Iz Laškega trga. Te dni se je peljal posestnik Sebastijan Dobovšek s svojo ženo in kmečkim fantom Francem Vreskom iz Laškega trga v Loko pri Zidanem mostu. Med potjo je povozil gluhotnega občinskega ubožca Jožefa Zupana. Zupan je dobil težke poškodbe na obrazu in po vsem telesu. Spravili so ga v celjsko bolnišnico. — Iz Laškega trga. Neznani uzmovč je ukradel posestniku Jakobu Bizjaku v Tuničnem dve hranilnični knjižici v vrednosti 800 K. — Iz Ptuj. Magistrat je določil z ozirom na padanje živinskih cen, da morajo mesarji na trgu prodajati meso po sledečih cenah: govedino 1 K 40 vin. in 1 K 56 vin., svinjino 1 K 60 vin. in teletino 1 K 40 v in 1 K 52 vin. — Iz Ptuj. Tu so potegnili pionirji iz Drave truplo enega od onih dveh kolarških vajencev, ki sta pred nekaj dnevi utonila v Mariboru. — Iz Radgone. Pri volitvah v okrajni zastop so zmagali nemški nacionalci. Za načelnika je zopet izvoljen deželni poslanec Janez Reitter, načelnik nemško - nacionalnega deželnozbornskega kluba. — Iz Irđninga na Zgor. Štajerskem je izginil poštar Karel Wimmer s svojo ljubico Nežo Klemens. Če je kaj po neveril, ali ne, niso dognali.

## Koroško.

**Prispevki »Sokolskemu domu« v Borovljah** meseca junija: G. dr. Simon Dolar, Kranj, 5 K; g. Kunstek, Trebnje, 5 K; g. Janko Ruprecht, lekarnar, Trebnje, 10 K; g. Lečnik, urar, Borovlje, 1 K. Skupaj 21 K. Zahvaljujoč se blagim darovalcem, polagamo cenjenim prijateljem in prijateljicam edinega, zatiranega koroškega »Sokola« na srce prošnjo, da nam prispejajo, da moremo v dnevih, ko se polževim potom rešuje zadeva kroja, vsekakor pripravljati vsaj trden temelj telovadnici, kjer hočemo potem čuvati slovensko kri ter se s hvaležnostjo spominjati onih, ki nas nikdar niso zapustili. Hud je boj za obstoj, hujši oni za ideale!

**Hotel »Trabesinger« v Celovcu.** Koroško. Trd. hud boj bijejo koroški Slovenci za svoj narodni obstanek. Nemci jih hočejo na vsak način uničiti, gospodarsko in narodno. A Slovenci se branijo. Središče vsega življenja koroških in celovških Slovencev je sedaj v slovensko - narodnem hotelu »Trabesinger« v Celovcu na Velikovski cesti št. 5. Hotel »Trabesinger« je edino slovensko narodno podjetje in zasluzi, da ga Slovenci izdatno podpirajo, bodisi s svojim obiskom, bodisi, da drugim znancom in prijateljem svetujemo, da ob priliki, ko se mudijo v Celovcu, to narodno gostilno posejajo.

**Lovska nesreča.** V okolici Metnice je lovec Franc Zajc ustrelil posestnikovega sina L. Leitnerja, ko se je ta vračal ponoči čez polje domov. Zajc je mislil, da mu gre nasproti kakšna žival. Strel je ranil nevarno Leitnerja na prsni in na glavi. Odpeljali so ga v brezupnem stanju v bolnišnico v Celovec. Ko je Zajc opazil usodno zmotu, je pomagal ranjencu, da je prišel še domov, nato je sam ovdil nesrečo orožnikom.

**Nepošten sluga.** Mestni sluga v Celovcu Jereb, o katerem smo včeraj poročali, da se je ustrelil v glavo, je snoči v bolnišnici umrl.

**Roparski umor pri Labudu.** Neznani ropar je napadel posestnika V. Pachlerja, ko se je vračal ta s sejma v Guštanju, kjer je kupil par volov. Mož je imel pri sebi precej denarja. Dobili so ga v grmovju mrtvega, imel je globoko rano na levem senu. Pachler zapušča ženo in 4 nepreskrbljene otročiče.

## Primorsko.

**Goriški Lahi proti Slovincem.** V včerajšnji seji mestnega sveta v Gorici je povedal goriški župan, da je na prošnjo goriških Lahov zahteval od politične oblasti, da prepove izlet tržaških Slovencev v Gorico. Izlet se bo vršil dne 19. julija in ga je

označil župan le za demonstracijo Slovencev proti Lahom. Boji se, da bi ne nastali v mestu kakšni nemiri. Namestnik pa je županu odgovoril, da tega izleta Slovincem ne more prepovedati, pač pa bo odredil vse potrebno, da se lahko vzdrži v mestu red in mir. Prepoved bi povzročila lahko veliko ekonomično škodo in trajne nemire v mestu. Navzoči namestveništveni svetnik Rebek je izjavil, da izleta torej ne more prepovedati, pač pa ukrenil vse za vzdržanje miru. Lahi se vsled te odredbe silno jeze, toda vsa jeza jim nič ne pomaga. Govore celo, da bodo naprosili Ussajja, da bo ta posredoval tozadevno pri centralni vladi.

**Sežana — most do Adrije.** Nenasitni Germani gledajo s poželjivimi očmi po lepem Jadranskem morju. Poteptati hočejo slovenski narod in zapeti na obali »Die Wacht an der Adria«. Da se jim to prizadevanje prepreči, priredita ženska in moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Sežani dne 7. julija ob pol 4. popoldne veliko ljudsko veselico v krasnem drevoredu. S ponosom se spominja odbor na veselico pred dvema letoma, ki je prinesla naši dični družbi 1700 K čistega dobička in se že vnaprej veseli, da tudi letošnja prireditev ne zaostane za ono, kajti priprave, neumorno delovanje in splošno zanimanje jamči, da letošnja veselica prekoraci ono iz leta 1910. Zabave bo obilo. Veliko število Tržačanov in Goričanov je obljubilo, da posetijo ta dan Sežano. Zato pa gotovo ne zamude te lepe prilike — Kranjci, posebej Notranjci in si stisnemo v napredni Sežani roke z geslom: Vsi in vse za napredek in svobodo naroda slovenskega.

**Društvo jugoslovanskih uradnikov denarnih zavodov v Trstu.** V sredo, dne 10. julija se vrši v zgornjih prostorih restavracije »Balkan« izvanredni občni zbor.

**Požar v fotografskem ateljeju.** Snoči je izbruhnil neznano kako v fotografskem ateljeju Wulzovem v Trstu. Pogorela je vsa oprava, aparati, slike in vsa zaloga. Škoda znaša čez 10.000 K.

**Predzren vlom.** Kakor smo že poročali, sta našla zakonska Tončič v Trstu, ko sta se vrnila s počitnic v svoje stanovanje, vlomilce in tatove. Prepodila sta jih na streho, nakar se je začela divja gonja za tatovi, katerim se je posrečilo kljub močnemu kordonu stražnikov pobegniti. Tončič je predložil sedaj županu ukradenih dragocenosti, obleke in umetnin. Ta znamenja izkazuje, da znaša škoda, ki so mu jo povzročili predzreni tatovi, skoro 16.000 K. Tončič je bil le za malenkostno vsoto zavarovan. O vlomilcih nima policija še nobenega sledu, bržkone so se ti zbrali po lovu za njimi zunaj mesta kje na obrežju in so pobegnili nato v Italijo.

**Zastrupila se je** v Trstu 19letna zasebnica Ana Galičeva s fenilovo kislino. Odpeljali so jo v brezupnem stanju v bolnišnico. Vzrok samomora je nesrečna ljubezen.

**Podgane, razširjevalke kuge.** Na parniku »Afrikana« družbe Avstro-Amerikana, ki je zasidran v svrhu razkladanja blaga v prosti luk v Trstu, so našli v skladišču več mrtvih podgan, o katerih je dognala bakteriološka preiskava, da so poginile za kugo. Zdravstvena komisija je določila, da se je moral parnik usidrati izven pristanišča. Ustavljena so vsa dela in ostane parnik v kvaranteni. Moštvo na parniku je do sedaj še zdravo.

**Puljska občinska afera pred sodiščem.** V četrtek 11. julija se vrši pred okrožnim sodiščem v Rovinju prva obravnava zaradi občinskih poverb v Puljo. Kot prva obtoženca pride na vrsto tajnik dr. Romeo Palisca in uradnik Franc Bigatto.

**Nov trg.** Kakor poročajo, bo proglašen Ronki še ta mesec za trg. **Ustavljanje brzavla št. 303 v Rodiku.** Brzavla št. 303, ki odhaja iz Divače ob 5. uri 36 minut zjutraj, se bo ustavljal od 15. julija do vključno 15. septembra v med postajama Divača in Hrpelje - Kozina ležečem postajališču Rodik v svrhu vstopanja potnikov. Iz Rodika odhod ob 5. uri 49 minut.

## Ribnikar pred sodiščem.

**Nadaljevanje obravnave v petek ob 4. popoldne.**

Predsednik je naznanil sklep, da se odkloni predlog glede zaslišanja obtoženčeve matere in služkinje o tem, da li je nosil »gamsbart«.

**Izpoved dr. Karla Trillerja.**

Predsednik: Dne 18. septembra 1908. je bil manifestacijski shod v »Mestnem domu«. Kaj je bilo takrat naročeno ljudstvu?

Priča: Po znanih ptujskih dogodkih je vladalo veliko razburjenje. V izvrševalni odbor narodno - napredne stranke so dohajala poročila, da se je bati vsak dan izgrede. Da spravimo razpoloženje v miren kolo-

tek, smo sklenili, prirediti shod, na katerem bi naj govorili gospa dr. Tavčarjeva, jaz in dr. Oražen. To se je sklenilo na sestanku v »Narodnem domu«, kjer je bil, kolikor vem, tudi obtoženec. Takrat se je vsestransko naglašalo, da se mora vse mirno vršiti, sicer se naj sploh ne vrši.

Ko smo prišli na shod, smo videli, da je prišla na shod velikanska množica, kakršne nismo pričakovali. Takrat je nas jelo skrbeti. V tistem trenutku je prišel v »Mestni dom« bivši župan Ivan Hribar ter v velikih skrbih izrazil svojo bojazen, da bi lahko prišlo do kakih izgrede, ter prosil govornike, naj pomirijo ljudi in naj vplivajo nanje, da se mirno razidejo in gredo domov. Vsi govorniki so tej prošnji ugodili in jaz lahko v svojem imenu, kakor tudi v imenu gospe dr. Tavčarjeve in dr. Oražna izjavljam, da bi nobeden izmed nas na shodu ne bi bil govoril, ako bi le količjak domnevali, da bodo shodu sledili izgrede. Po shodu sem spremljal gospo dr. Tavčarjevo domov. Ko sva prišla do trgovine Nagyjeve, je nastalo med ljudmi veliko razburjenje, ker je bila baje iz Nagyjeve hiše vržena steklenica tinte. Ker sem videl silno razburjenje ljudi in sem se bal, da bi o razburjenje prekoracilo meje, sem naprosil policijskega svetnika Wratschka, naj gre z mano v hišo, da se konstatira, če je bila res iz one hiše vržena tinta. Svet. Wratschko je šel z mano. Prišedši v stanovanje davčnega uradnika Debevca ali Debeljaka — imena točno ne vem — sva dognala, da je bilo črnilo vrženo od zdolaj in ni padlo z okna. Ko sem prišel na ulico in to konstatiral, se mi ni verjelo, da množica je celo jela proti meni kazati sovražno razpoloženje. Tudi kasneje sem se prepričal, da je množica nedostopna vsem pametnim razlogom in da je izgubila gospodstvo sama nad sabo. Pripominjam, da se mi je z vseh strani poročalo, da je Ribnikar kritičnega dne v resnici na ljudstvo pomirjevalno vplival, ter skušal preprečiti izgrede. Ravnal je popolnoma v smislu sklepa, storjenega na sestanku v »Narodnem domu«, naj se na vsak način preprečijo vsaki izgrede.

**Dr. Novak:** Gospod doktor, Vi ste tudi deželni odbornik. Kako je pravzaprav z ovadbo deželnega odbora?

Priča dr. Triller: Gospod zagovornik! Kot deželni odbornik odklanjam vsako identifikacijo s to ovadbo in preiskavo in če bi bil sodežen tega dejanja, bi se ga sramoval.

**Kot podžupan ljubljanski izjavljam slovesno,** ker so se čula na tem mestu razna očitanja, da se ni na magistratu od nobene strani na nikogar in tudi ne na stražnike vplivalo, ne sedaj pod sedanjim županom, ne preje pod županom Ivanom Hribarjem, ker bi za vse to moral vedeti jaz kot sedanjí podžupan in kot najintimnejši prijatelj tako sedanjega, kakor prejšnjega župana.

**Ribnikar:** Gospod doktor, ali sem se vselej držal parole, ki je bila izdana glede politične taktike v izvrševalnem odboru narodno - napredne stranke?

Priča dr. Triller: Jaz sem takrat smatral gospoda Ribnikarja za discipliniranega strankarja, ki se je uklanjal tudi sklepu večine.

**Izpoved Alojzije Feldsteinove.** Predsednik: Kje ste Vi stali 18. septembra?

Priča: V bližini Knafllove ulice.

**Predsednik:** Ali ste videli Ribnikarja?

Priča: Stal je na vozu in slišala sem, ko je rekel: »Bodite mirni in pametni!« Nato je stopil z voza, a nisem več slišala, da bi Ribnikar še kaj govoril.

**Predsednik:** Kaj so pa ljudje delali?

Priča: Mirno so poslušali, potem pa so se jeli razhajati.

**Predsednik:** Kdaj pa so jeli pokati šipe na kazini?

Priča: Še ko je Ribnikar govoril.

**Izpoved dr. Miljutina Zarnika.**

**Predsednik:** Na cesti ste bili tisti večer?

Priča: Šel sem kupit smotke k »Slonu«. Takrat sem slišal šunder v Selenburgovi ulici. Šel sem tja, ker me je zanimalo, kako bo moj naslednik vzdrževal red. Videl sem govoriti Ribnikarja, a kaj je govoril, nisem slišal. Takrat je prišel k meni nadstražnik Ažman, ter mi rekel: »Šipe na kazini so že pobite.« Nato so me stražniki spustili kot bivšega šefa skozi kordon in ko sem prišel do Schleimerjeve hiše, so bile šipe na kazini že docela razbite. Spominjam se, da sem se obrnil in videl še silhueto kordona in Ribnikarja, kako govoril.

Ko sem izvedel, da obtožnica pravi, da so bile šipe razbite po Ribnikarjevem govoru, sem takoj rekel, da to ni res in sem se prostovoljno ponudil za pričo, ker sem bil prepričan, da se v tem oziru Ribnikarju go-

di krivica in naj si bi bil sicer tudi kriv.

**Državni pravdnik:** Kje ste takrat stali?

Priča: Pred brivcem Fettich-Frankheimom.

**Državni pravdnik:** Potem pa niste mogli videti, če so bile povsodi razbite šipe.

Priča: Kako to, da ne?

**Državni pravdnik:** Ker je bil tam kordon in velika množica ljudi.

Priča: To ni res. Kordon je bil pri Knafljevi ulici, pred kazino v Selenburgovi ulici pa ni bilo nobene množice.

**Drž. pravdnik:** Le ne več govoriti, kakor je res.

Priča (s povzdignjenim glasom): Jaz govorim resnico in nimam vzroka, govoriti neresnice.

**Državni pravdnik** (ironično smehlaje): Ja, ja!

Priča (z vso odločnostjo): **G. državni pravdnik, jaz govorim resnico, če je to Vam prav, ali ne!**

Nato je predsednik prečital izpovedo I. Klepca, ovadbo deželnega odbora, podpisano po dr. Lampetu in neko drugo anonimno, s strojem pisano, z imenom »Opazovalec« podpisano ovadbo.

Na to je jel govoriti državni pravdnik dr. Neuperger.

Vemo, kakšna je dolžnost drž. pravdnika, vemo pa tudi, da eksistirajo tudi za državnega pravdnika gotove meje, ki jih ne sme prekoračiti. Prav te dni je bilo v vseh evropskih listih čitati učene razprave, v katerih se je dokazovalo, da mora biti moderen državni pravdnik ne samo obtožitelj, marveč tudi trezen in objektivni razsojvalec danih razmer, ki ne vidi svoje naloge zgolj v tem, da bi za vsako ceno spravil obtoženca pod nož.

Dr. Neuperger ni dokazoval, nego samo napadal, in sicer tiste priče, katerih izpovedi so izpodbile obtožnico. Prišel je svoja izvajanja s temile stavki: »Naravnost ogorčen sem postal, da se je priča dr. Zarnik drznil trdit nekaj, kar je naravnost nemogoče. Sicer mi tega gospoda poznamo že od prej, zato pravim že sedaj, da bomo proti temu gospodu uvedli poizvedbo po § 199 a k. z.« In potem je šel približno tako dalje, od priče do priče. Pust mi je bil verodostojen! Ne zdi se nam potrebno, navajati izpade državnega pravdnika. Na nekaj pa moramo še reagirati. Dr. Neuperger je med drugim tudi trdil, da so pred septembrskimi dogodki l. 1908. izhajali v »Slovenskem Narodu« ves teden imeniki onih nemških tvrdk, katerim bi se naj razbile table in pobile šipe. To je totalna neresnica, to se je g. Neupergerju samo sanjalo. Sicer pa odkritosrečno izražamo svoje ponižno mnenje, da bi bil tudi g. predsednik lahko nekoliko brzdal gorečnost pregorelega državnega pravdnika. Est modus in rebus, sunt certi denique fines; menimo, da ta rek velja tudi za — državne pravdnike!

Tekom svojih izvajanj si je državni pravdnik dovolil ekskurzijo, da je rekel dobesedno to-le:

»Tu je dr. Zupanc, mlad človek, ki je tudi precej navdušen za Ribnikarja. Nečem mu naravnost predbacivati, da laže...«

Navzoči dr. Zupanc je proti temu nečuvnemu izpadu glasno reagiral rekoč, da se tudi v sodni dvorani ne da osebnost žaliti in da se naj gosp. državni pravdnik brzda v svojih besedah.

**Predsednik:** Prosim mir. Saj ga lahko kasneje primete!

**Drž. pravdnik** (jecljaje): Saj ga ni-sem žalil, nisem hotel žaliti, rekel sem samo, da mu ravno nečem očitati, da ne govori resnice, vendar...

**Predsednik Vedernjak:** »Je že to zadosti!«

Po tem incidentu je drž. pravdnik hitro končal svoja izvajanja zahtevač, naj se obtoženca obsodi v smislu obtožbe.

Po odmoru je govoril zagovornik

dr. Novak,

ki je v svojem mirnem stvarnem in temeljitim govoru izvajal sledeče, kar podajamo samo v izvlečku: Predvsem izjavljam, da hočem popolnoma stvarno in kratko govoriti. Na dlani leži, da se do takratnega onega miljeja, ki je pa nekoliko širši, nego ga je dal potek obravnave. Bodite pa preverjeni, gospodje sodniki, da bo samo lapsus, če pojdem tupatam nekoliko čez mejo. Zavedam se, da moram samo stvarne razloge navajati, vsled česar nečem slediti poti g. drž. pravdnika. Richellieu je rekel: »Zberi in daj mi šest vrst spisa, spisane od kateregakoli — dobim jaz material, da ga obsoim na vešala.« In ravnotako je pri Ribnikarju. Ribnikar ne taji, da je bil omenjenega večera v Selenburgovi ulici, ne taji tudi, da je govoril. Navaja celo sam, da je govoril nekatere onih besed, vsled katerih je obtožen, vendar pa ne v oni zvezi, kakor se mu predba-



civa. Nato se je zagovornik bavil z izpovedbo dr. Trillerja. Dr. Triller je mož, ki se zaveda dolžnosti, ki jo ima kot priča pred sodiščem. Njegova osebnost je znana visokemu sodnemu dvoru. In popolnoma napačno je od strani javnega obtožitelja, če odreka temu možu verodostojnost. Dr. pravnik se sklicuje na prijateljstvo, ki veže dr. Trillerja in obtoženca. Potem je v Ljubljani pač mnogo ljudi in to v najvišjih, srednjih in najnižjih slojih, ki so — neverodostojni. Dr. Triller je jasno in do- ločno označil Ribnikarja kot moža, ki se je vedno in povsod strogo držal discipline. Na sestanku, ki so ga imeli prireditelji shoda v »Mestnem domu«, pred shodom, se je govorilo in poučevalo, naj se s tem shodom učinkuje samo po lepoti shoda. Pač pa so tudi nekoliko poznali dušo mase, vsled česar so vse potrebno ukrenili. Ribnikar je bil reditelj. In kar je storil v Šelenburgovi ulici, je storil zavedajoč se naloge, ki jo je prevzel kot reditelj. Glavni vzrok ovadbe je pač izpoved priče Pusta. Ovadba je izšla iz deželne odbora. Prepričan sem, da stvar visokemu sodnemu dvoru, jaz ne bom razpravljaj o njej, vendar se mi pa zdi, da so oni viri, ki so dovedli deželni odbor do te ovadbe, precej motni. Če bi bile te priče prvotno zaslišane od preiskovalnega sodnika, tedaj bi ne delal tega očitka. Vplivala je pa tudi sugestija one gonje, ki se je uganjala proti Ribnikarju. »Slovenec« je več mesecev označeval Ribnikarja za tiste- ga, ki je povzročil demonstracije.

Nato je dal zagovornik na kritično rešeto Pusta. Dr. pravnik se je s prav posebno vneto zavzel za Pusta. Čudim se, zakaj dr. pravništvo ni proti Pustu, ki je l. 1908 popolnoma drugače govoril nego zdaj, uvedlo preiskave. Državno pravništvo je hotelo imeti Pusta — tako si jaz predstavljam — nečotak- njenega in stori potrebne korake šele tedaj, ko bo Ribnikarjeva afera končana. Pust je dostopen vplivom. In kakor je stal l. 1908 pod vplivom strahu, prav tako more tudi l. 1912 stati pod vplivom lepše bodočnosti. Dr. pravnik se je za Pusta celo tako bal, da je sam telefoniiral po Pavlinca, da bi ja ne prišel s kom v do- tik. Kaj je vzrok sovraštva Pustovega do Ribnikarja, nočem raziskovati. Prav gotovo pa je, da je na Pu- sta razen sovraštva, učinkovala tudi sugestija, s katero se je od gotove strani delovalo, da bi označilo Ribni- karja kot voditelja septemberskih dogodkov. Pust je pač edina priča, ki trdi, da je množica vsled Ribnikarje- vega govora prodrla kordon ter na- padla kazino. Cela vrsta prič je pa- ravno nasprotno potrdila, da je namre- č Ribnikar pomirjevalno vplival. Državni pravnik ima pravico, po- nujati obtežilne okolščine, omenja- ti pa mora tudi ona po pričah doka- zana dejstva, ki obtoženca razbreme- njujejo. In cela vrsta prič je do- ločno izpovedala, da so se ljudje po Ribnikarjevem govoru začeli razha- jati, vsled česar njegov govor prav gotovo ni mogel biti hujskajoč. Ču- dim se, da se je pri tej animoznosti, s katero se je delovalo proti Ribni- karju, našlo tako malo prič, ki so ba- je slišale, da je Ribnikar hujskal. Sa- mo priča Kocmur iz pisarne dr. Pe- ganove je dobil vtisk, da je Ribnikar hujskal. In če hočem govoriti z be- sedami drž. pravdnika, tedaj prav- im, da so vse te priče, ki so govo- rile proti Ribnikarju, klerikalci. Mo- ram se pa dotakniti še neke stvari. Predvsem moram zavrniti trditve, da dr. Zarnik ni govoril resnice. Dr. Zarnik, visoko naobrazen človek, pač ni mož, ki bi lahkomišljeno po- stavil sebe in svojo rodbino pod nož kazenskega paragrafa. Temu gospo- du, kakor drugim pričam, ki Ribni- karja razbremenjujejo, napravljajo dr. pravnik nečuvno krivico, ko postavlja njih verodostojnost nižje kot verodostojnost. Pusta in drugih morda po g. dr. Peganu zaslišanih prič. Ravnotako je z dr. Zupancem, čegar mladost gotovo ne izključuje, da bi se kot odvetniški kandidat in bodoči odvetnik ne zavedal, da je prva dolžnost priče govoriti resnico pred sodiščem. Težko se je boriti proti taki obtožbi in proti takim argumentom. Obžalujem le, da je slavno sodišče zavrnilo moj pred- log, naj se o stvari zasliši tudi dr. Hacin, ki je takrat stal pred Schweitzerjevo pisarno in ki bi brez- dvomno potrdili izpovedbi dr. Zarni- ka in dr. Zupanca.

Ribnikar bi moral biti blazen človek, če bi vpričo policistov, poli- cijskega komisarja nahujskal ljudi, naj razbijajo kazino. Toda eno je re- šnično: Javno mnenje, ki je jo razbur- kal en del časopisja, hoče imeti kriv- ca. In gotovo je, da bodo prejaliste ti ljudje to bridko obžalovali. Mož, ki si je s strdanjem priboril svojo eksistenco, vendar ne more storiti tega blaznega čina, čina, ki bi uničil vse njegovo življenje. In jasno je, da se Ribnikarju godi krivica, da sedi danes na obtožni klopi. Nsled tega

prosim, visoki sodni dvor, naj opro- sti obtoženca. Gospod dr. Novak se je vmes pečal še s posameznimi podrobnostmi ni primerjal izpovedbe obremenjenih in razbremenjenih prič, pri čemur pa se ni posluževal onega zistema drž. pravdnika. Gorostasna je trditev, da bi Ribnikar vpričo ob- le množice in stražnikov, dokler je pri zdravi zavesti, klical žive priče za svoje hudodelstvo. Tega hudodel- stva ni mogel započeti.

Zagovornik dr. Novak je govo- ril mirno, stvarno, brez vsakega pre- tiravanja. Njegov govor je bil narav- nost vzyšeno dostojen. Njegove pre- pričevalne besede so segale v srce.

Dr. Neuperger je nato krat- ko repliciral ter branil Pusta, na kar je odšel senat k posvetovanju. Čez četrt ure je naznanil predsednik Ve- dernjak, da se razsodba proglasi šele naslednji dan ob 3/4,9.

#### Ribnikar izpuščen.

Ker drž. pravništvo ni ugovar- jalo, so Ribnikarja takoj izpustili iz preiskovalnega zapora.

#### Sodba.

Ob 3/4 na 9. bi se morala razgla- siti razsodba. Toda trajalo je do pol 11. predno je stopil senat v sodno dvorano.

Predsednik nadsvetnik Ve d e r- njak, ki je razpravo vodil povsem stvarno in nepristransko, kar rade volje priznavamo, je razglasil sodbo, s katero se obtoženca Adolfa Ribni- karja oprosti od obtožbe po § 5. in § 5a in b.

V razlogih je navedel predsednik med drugim tudi to-le: Tri priče Pust, Boje in Mašič so izpovedale, da je Ribnikar zaključil svoj govor v Šelenburgovi ulici s pozivom »na- prej«. Tega pa niti ena druga priča, bodisi Ribnikarja sovražna, bodisi njemu nasprotna ni mogla potrditi. Za glavno pričo v tem procesu je vsekakor smatrati Ivana Pusta. Toda na tega svedoka sodišče ne more nič dati, ker je dognano, da se je l. 1908. pri zaslišanju pred preisko- valnem sodniku zlagal, kar je tudi sam priznal. Skliceval se je sicer se- daj na nadstražnika Azmana, češ da je le-ta nanj uplival, da takrat ni go- voril resnice. V podkrepljenje svoje trditve se je skliceval na stražnika Pavlinca, češ da je le-ta slišal, kako je Azman vplival nanj. Toda Pavlinc ni potrdil njegove trditve, marveč je celo naravnost izključil možnost, da bi se Azman proti Pustu izrazil tako, kakor je Pust zatrjeval. Pusta so tu- di njegovi predstojniki naslikali kot ne posebno inteligentnega človeka. Ker se je nadalje Pust tudi proti raz- nim verodostojnim pričam izrazil, da želi obtoženec vse najhujše, da bi bil zaprt itd., se njegovim izpo- vedbam naravno ni moglo pripiso- vati nobene važnosti. V preiskavi je sicer priča Dolinar trdil, da je Ribni- kar v svojem govoru rabil besedi »le skozi«, toda pri obravnavi Dolinar te svoje trditve ni vzdržal.

Na drugi strani pa stoji priče (s povzdignjenim glasom) starejši, po- šteni, ugledni in vsega zaupanja vredni moške kakor Remic, dr. Jen- ko, Drenik, Ružička, Bukovnik in drugi, katerim je sodišče moralo ver- jeti. Vsi ti so z vso odločnostjo izja- vili, da so dobili vtisk, da je Ribni- kar samo pomirjevalno uplival na ljudi.

Tudi druge priče so izpovedale, da je bil Ribnikarjev govor res po- mirjevalen in da je ta govor imel tudi uspeh, ker so se ljudje res jeli razhajati. To so potrdili tudi straž- niki, ki so bili zaslišani kot priče. Dr. Triller je izjavil, da je shod, pri- rejen v Mestnem domu imel zgolj namen mirne manifestacije in da bi določeni govorniki na shodu sploh ne nastopili, ako bi vedeli, da bo shod imel slabe posledice.

Na temelju vseh izpovedb je prišlo sodišče do prepričanja, da je Ribnikarjev govor res imel pomirje- valno smer. Ker so verodostojne priče potrdile nastop Ribnikarjev in smisel njegovega govora tako, ka- kor se je Ribnikar zagovarjal, se so- dišče ni moglo prepričati, da bi bil Ribnikar hujskal, zato je moralo iz- reči oprostilo razsodbo.

Pred sodiščem je bila zbrana množica ljudi, ki je z napetostjo pričakovala razsodbo.

Ko je Ribnikar prestopil prag sodnega poslopja, so mu ljudje hiteli nasproti in mu stiskali roke. Na Slo- venskem trgu pa mu je množica na- pravila spontano iskreno ovacijo in mu klical v pozdrav presrčen »živio«.

Ribnikar je trpel preganjanje, a izšel je zmagovit iz kampanje, ki jo je započela proti njemu — klerikalna zloba, klerikalna podlost in nepošte- nost!

Danes je pred vso pošteno jav- nostjo osramočen deželni odbor, nje- mu na čelu poštenjaka Lampe in Pegani!

## Gledališko vprašanje.

### Občni zbor »Dramatičnega društva«.

V mali dvorani »Narodnega do- ma« se je vršil snoči občni zbor »Dramatičnega društva«, ki je imel odločiti o usodi naše letošnje gleda- liške sezone in se je moral dotakniti naravno tudi gledališkega vpraša- nja v Ljubljani sploh.

Predsednik podpolkovnik g. Jo- sip Milavec je otvoril občni zbor ter izrekel zlasti mestni občini ljub- ljanski za redno in izredno podporo za vzdrževanje gledaliških pred- stav iskreno zahvalo, enako deželne- mu odboru za prepuščitev poslopja ter ljubljanskim časopisom in kriti- kom. Društvo šteje 91 članov ter je bilo vplačanih 344 K članarine, do 1. julija t. l. pa je imelo društvo 327 K 08 v stroških.

V imenu tajništva je nato poro- čal prof. g. Fran Kobala o razvoju gledališkega vprašanja, ki je despo- lo tako daleč, da stoji občni zbor da- nes pred odločitvijo, ali naj »Drama- tično društvo« še naprej vzdržuje gledališke predstave ali ne. Končno stavi predlog, da naj se otvori deba- ta o tem, ali naj se poskusi še eno leto z gledališkimi predstavami ali pa naj se to opusti.

Deželni odbor je zahteval, da »Dramatično društvo« imenuje kon- kretno osebo, ki naj bi prevzela vse posledice ravnanja gledališča. »Dra- matično društvo« je nominiralo prof. Kobala ter je deželni odbor na to odgovoril, da ni proti osebi g. prof. Kobala. K debati se je kot prvi oga- sil deželni odbornik, podžupan dr. Karel Triller ter razmotrival, kaj govori za vzdržanje in kaj proti vz- držanju gledališča, ali kaže sezono pod daniimi pogoji otvoriti in ali bo stala potem letošnja gledališka se- zona na onem nivoju, kakor to zahteva umetnost.

Deželni odbor si pridržuje vpliv na imenovanje ravnatelja. To je končno umetno, ker je dežela last- nica hiše v kateri se predstavljajo gledališke predstave. Deželni odbor pa si pridržuje tudi pravico cenzuri- rati repertoire gledališča. To pa je že zelo kočljivo vprašanje. Če bi se »Dramatično društvo« ne uklonilo zahtevam in ukazom deželnega od- bora, bi se lahko zgodilo, da postavi deželni odbor gledališče, oziroma »Dramatično društvo« tudi srede se- zone pred vrata. Da je to več kakor prazen strah, mora vsakdo priznati. Največjo nevarnost tedaj tvori mo- mentano cenzura deželnega odbora. Toda ta cenzura ima tudi še drugo slabo stran. Vprašati se moramo, ali taka cenzura ne bo vplivala slabo tudi na kvaliteto predstav. Deželni odbor lahko prepove tendenčne igre, ki niso popolnoma prikrojene po nje- govem okusu. Pozabiti ne smemo, da je to strankarski okus in bati se je, da ta okus ni popolnoma v skladu z okusom onega občinstva, ki pose- ča gledališče. Brez dvoma je, da ta- ka cenzura umetniškega razvoja ne more ravno pospešiti. Če se »Dra- matično društvo« ukloni ukazu te cenzure, bo treba morda včasih po- seči v zadnjem hipu na kako igro na- zaj, ki je igralcem še v spominu, da bo mogoče sploh kaj vpriporiti. Uspeh te nesigurnosti pa bi bil defi- cit predstave in končno deficit sezo- ne. In kdo bi moral pokriti ta defi- cit? Mestna občina, ki je že toliko žrtvovala za gledališče. Taka cen- zura je tedaj na eni strani moralna zaušnica, na drugi strani pa prov- roči lahko tudi materialno izgubo. Če bi hoteli slovesno protestirati proti taki cenzuri, bi to ne imelo ni- kakršnega uspeha. Na to pa, da bi mestna občina prevzela gledališče, tudi ni misliti ne glede na finančial- ni položaj mesta, tudi zato ne, ker deželni odbor gledališča ne da. Tudi bi noralo mesto takoj pri prevzemu gledališča investirati jako velike vsote, da bi bilo sploh mogoče vsaj deloma ugoditi socialnim potrebam in kolikor toliko tudi umetniškim za- htevam. Pomisleki proti temu, da bi se gledališke predstave za eno leto suspendirale, pa so zopet zelo tehtni. To bi pomenilo potisniti naše občin- stvo, ki poseča gledališke predstave, naravnost v nemško gledališče, od koder bi jih bilo le skrajno težko ali pa sploh nemogoče zopet pritegniti v slovensko gledališče. Ne glede na to, pa se ostalo gledališko občinstvo tudi razkropi. To pa doseže lahko tudi ona ominozna cenzura. Zato predlaga, da naj se sezija pod taki- mi pogoji raje opusti.

Zupan dr. Ivan Tavčar stavi nato predlog, da naj se sprejmejo po- goji deželnega odbora. Če bi »Dra- matično društvo« samo opustilo na- daljnje vpripravljanje iger, bi gotovo dolžili naprednjake, češ, da smo sa- mi ubili gledališče ter da smo sami morili kulturnega dela, ki ga zasle- duje gledališče. Seveda bi bila ta pretveza popolnoma ničeva in ven- dar bi se morda vendar našli ljudje, ki to verjamejo. Zato je bolje, posku- siti vsaj še eno leto. Upati je, da se

cenzura tudi ne bo vršila tako rigo- rozno. Če pa niti tega ne poskusimo, bodo pri nasprotni stranki gotovo rekli: Glejte, imeli smo dobro voljo, hoteli smo ohraniti gledališče, libe- ralci pa so gledališče ubili. Iz tega razloga je že treba gledališče vsaj še eno leto vzdržati, če tudi v skrom- nejših razmerah, kakor doslej. Zna- no je, da imamo na razpolago 13.000 kron od mestne občine do konca le- ta. Več občina ne more dati. Treba je tedaj štediti in opustiti, česar ni mogoče plačati. Pred očmi pa si mo- ramo imeti vedno, da je to samo pre- hodna doba, morda dobi mesto pri- hodnje leto že gledališče v svoje ro- ke. Popolnoma izključeno to ni. Tre- ba pa je sezono vzdržati tudi zaradi naših igralcev, ki jih vendar ne mo- remo vreči na cesto. Zato predlaga, da naj se ukrepi odbora potrdi in vzdrži sezona 1912/13 v ponižnih mejah.

Član g. Naglič predlaga, da naj se ne sklepa prej o nadaljnjem ob- stoji gledališča, dokler deželni od- bor repertoarja ne odobri.

Podžupan dr. Triller uteme- ljuje, da je ta predlog nesprejemljiv, ker ni mogoče igralcev pustiti brez kruha in ker tudi »Slov. Filharmo- nija« ne more eksistirati brez gleda- lišča.

G. Kristan presoja položaj zelo skeptično, zlasti ne upa, da bi bila cenzura samo formalna. Vod- stvo gledališča pa se bo moralo bo- riti s težavami, kakršnih še ni bilo nikdar. Večina iger je takih, da ne more nikdo reči, da jih bo deželni odbor odobril. V modernih igrah se razpravljajo globoki problemi in to je zelo nevarno. Prav lahko najde pri tem deželni odbor nekaj, kar mu ne ugaja. Sam je prečital letos kakih 80 iger, odločil že a priori, kar je bilo lascivno, in vendar ne ve, če bi našlo izmed teh 80 iger tudi samo 5 milost pri deželnem odboru. Igre ne smejo zaiti ne na versko polje, morda ne najdejo milosti ker se bavijo s socialnimi vprašanji, morda ne ker so proti njim politični pomisleki. Se- daj dela že državna cenzura vod- stvom gledališč težave, še večje te- žave pa bi nastale pri dvojni cen- zuri. Znano je tudi, da je državna cen- zura mnogokrat dobila navodila tu- di od druge strani. Mogoče je tudi, da se deželni odborniki šele med igro prepričajo, da ta ali ona igra ni v smislu deželnega odbora ter potem ne pripuste vpriporitve nobene igre, dokler ni vsaka črka prebrana. Kljub vsemu ni mogoče drugače, kakor da se za sedaj sprejme predlog dr. Tav- čarja, ker ni momentano drugega iz- hoda. Treba pa je pomisliti na to, če se opusti muzikalična stran vprizo- ritev, da ni treba gledaliških prostor- ev. Če je predrago in neizvedljivo, da bi se vpriporile muzikalične pri- reditve, potem ni treba hiše dežel- nega odbora. Treba pa je razmišljati o bodočnosti slovenskega gleda- lišča. Slovenci smo v umetniškem oziru pred vsemi drugimi Jugoslo- vani in sramotno bi bilo, da niti svo- jega prostega gledališča ne bi mogli vzdržati. Zato predlaga končno, da naj se sprejme dr. Tavčarjev predlog in naroči odboru, da naj preskrbi v kratkem fond za zgradbo samostoj- nega gledališča.

Ker je bilo že precej pozno, in ima »Dramatično društvo« rešiti še veliko nalogo, se je občni zbor odgo- dil do 12. t. m. Nadaljevanje se vrši ob isti uri in v istih prostorih.

## Dnevne vesti.

+ Ribnikar — oprostjen. Pravi- ca je zmaga nad infernalno zlobi in hudobijo. Sodišče je danes Ribni- karja oprostilo. Jasno, kakor beli dan je obravnava dokazala Ribnikarjevo nedolžnost na očitanih mu hudodel- stvih — in jasno se je tudi izkazala brezmejna podlost klerikalne stranke in specialno denuncijantske dvo- jice dr. Lampeta in dr. Pegana, ki ji- ma je zdaj pred vsem svetom užgan pečat sramote, ki jima ostane, do- kler bosta med živimi. Oprostitev Ribnikarja pomeni najhujšo obsodbo cele klerikalne stranke, posebno dr. Lampeta in dr. Pegana. Javnost je z zadoščenjem in z veseljem pozdra- vila zmago pravico — klerikalna stranka pa bo svoj zločin, ki ga je storila s tem, da je s falsificiranimi izpovedbami spravila Ribnikarja v preskavo in v preiskovalni zapor še drago plačala, kajti kdor je pošten človek, mora taki stranki z zaniče- vanjem pokazati hrbet.

+ K obravnavi proti Ribnikar- ju. Bivši župan Ivan Hribar nas pro- si priobčiti pismo, katero je včeraj dopolneno poslal sodnemu nadsvetni- ku Vedernjaku, katerega pa le-ta kot predsednik senata ni prečital in tudi glede njega ničesar ukrenil ni. Pismo slove:

»Preblagorodni gospod sodni nad- svetnik!

Iz obtožnice proti Adolfu Rib- nikarju, ki jo je priobčil snočnji »Slovenski Narod«, posnemam, da

se v njej nahajata tudi ta - le dva stavka:

»Preiskava je dognala, da so se takrat napram mesni straži po- javili nedopustni vplivi v prid ob- dolženca.

Po izjavi posameznih stražni- kov je vladal med stražniki sploh strah, da bodo izgubili službe, če ne bodo za Ribnikarja ugodno iz- povedali.«

Iz časnikarskih poročil, kate- rih točnosti seveda kontrolirati ne morem, pa posnemam, da je dr- žavni pravdnik gospod dr. Neu- berger — kakor »Slovenec« poro- ča — dejal: »To vemo vsi, kako je bilo pod Hribarjem!«; kakor »Slovenski Narod« poroča, pa: »Po mojem mnenju je zagovorni- kovo vprašanje čisto brezpomemb- no, saj vemo vsi, da bi bili ne- dvomno vsi stražniki odpušteni, ako bi bili leta 1908. govorili res- nico.«

Ako je gospod državni pravd- nik v resnici tako govoril, kakor poroča »Slovenski Narod«, tedaj je ta tako apodiktčno izgovorjena trditev naravnost gorostasna in mi daje povod, ponuditi se, preblago- rodni gospod sodni nadsvetnik, sodnemu senatu prostovoljno za- pričo v tem smislu, da na nobene- ga stražnika kakorkoli nisem vpli- val in da od moje strani nikdar ni grozilo kakemu stražniku zato, ker je govoril resnico, nevarnost, da izgubi službo.

Priporočajoč se Vam, ostajam z odličnim spoštovanjem

vdani

Ivan Hribar.«

+ Vse kar je prav! Tudi držav- ni pravdnik je človek in zgodi se mu lahko, da v svoji gorečnosti in v svo- ji vnemi, pomagati obtožnici do zma- ge, izgubi oblast nad svojim tempe- ramentom in prekorači dopustne me- je. To se je včeraj zgodilo državne- mu pravdniku dr. Neupergerju. Brez dvoma je bila njegova pravica, da skuša izpodbiti izpovedbe razbreme- njenih prič, ali način, po katerem je postopal dr. Neuberger, je bil tak, da o njem ni mogoče molčati. Dr. Zu- panc je takoj pri obravnavi energič- no nastopil v obrambo svoje časti in je državnega pravdnika primerno zavrnil. A še veliko hujše, kakor pro- ti navzočemu dr. Zupancu je dr. Neu- berger nastopil proti odsotnemu ma- gistratnemu svetniku dr. Zarniku, katerega je kar obdolžil — krivične- ga pričevanja. Vsa Ljubljana pozna dr. Zarnika, vsakdo v Ljubljani ve, da je skozinskoz getleman, kot člo- vek in kot uradnik tako honeten, ves- ten in vzorno nepristranski, da mu nihče ne more odreči spoštovanja. Da bi dr. Zarnik pred sodiščem sploh mogel izreči kako neresnično besedo, to je popolnoma izključeno. Na- pad dr. Neubergerja na dr. Zarnika in še druge priče je kruto žaljenje in stvar, o kateri bo treba govoriti prav resne besede.

+ Politično društvo »Vodnik« v Spodnji Šiški iskreno čestita gospo- du Adolfu Ribnikarju, da je zmago- slavno premagal črno denuncijan- stvo. Zmagala je resnica! Vsem so- mišljenikom pa kličemo: krepko in nustrašeno v boj proti klerikalni ka- ži zalegi. — J. Seidl, t. č. predse- dnik; R. Šega, t. č. tajnik.

+ Priča Lujza Göbel, ki je bila zaslišana pri Ribnikarjevi obravnavi, se je pripeljala v četrtek z goreni- skim vlakom v Ljubljano. Na poto- vanju se je posebno zanimala, če bo morala kot priča pričati. V Ljubljani jo je na južnem kolodvoru pričakoval dr. Poje iz pisarne dr. Egerja, se ž njo posvetoval in jo potem spremil do fijkarja.

+ Šukletova brošura. Dr. Lam- pe je kar umolknil. Komaj je bil začel kritikovati brošuro bivšega deželne- ga glavarja, mu je že sape zmanjka- lo. Čakali smo in čakali, a dr. Lampe se ne gane. Niti na naše razkritje, ka- ko je slepارسko šanziral štiri milijone, ne da odgovora. No, molk je tudi od- govor!

+ Lenčetine menice. Škofov list trdi, da je bivši župan v Rudniku in trgovcu, Karel Lenče, ponaredil za 34.000 K menic ter jih oddal pri ljub- ljanski podružnici dunajskega kre- ditednega zavoda. Kaj ima to z napre- dno stranko opraviti, res ne vemo. Napredna stranka je imela z Lenče- tovo vinko kupčijo in z njegovimi menicami ravno toliko opraviti, ka- kor ljubljanski škof ali rimski papež. Če je Lenče res to storil, čegar ga dolži »Slovenec«, bo pač moral sam nositi posledice in ne zadene napred- no stranko prav nobena odgovor- nost. Sicer pa naj klerikalci le po- gledajo malo okrog sebe in našli bo- do v svojem taboru ljudi, proti kate- rim so Lenčetine menice še prava otročarija.

+ Napad na družbo sv. Cirila in Metoda. Po Ljubljani se govori, da je šentpeterski župnik gosp. Janko Petrič preteklo nedeljo (30. junija) z lece napadal družbo sv. Cirila in Metoda z besedami: »Družba sv. Ci- rila in Metoda je bila tudi ustanov- ljena od duhovnikov, a sčasoma so



jih odstranili. Ta družba ni sedaj nič drugega kakor agitacija za svobodno-miselstvo in brezversnost. — Ali je to res? Prosim, da se prijavijo vsi oni, ki se spominjajo, da je župnik Petrič tako govoril.

+ **Deželni odbor in gasilska društva.** Z dežele nam pišejo: Nekatera gasilska društva že dolgo pričakujejo, da jim deželni odbor nakaže podpore iz gasilskega zaklada. Vlagala so prošnjo za prošnjo, odgovorov pa od nikjer. Interesantno bi pa vseeno bilo izvedeti, kam daje deželni odbor zavarovalne odstotke, ki jih plačujejo zavarovalci v ta namen, da se podpirajo gasilska društva. Nekatera gasilska društva vsled tega krivičnega postopanja dež. odbora le težko obstojajo. Ni nam treba daleč iskati vzroka, temu postopanju. V deželnem zboru so klerikalni poslanci na vsa usta povedali, da bodo deželne podpore deželna le klerikalna gasilska društva. Radovedni smo pa, ali klerikalci ločijo tudi klerikalne in liberalne požare. Nedvomno vodijo večino dobro uspevajočih gasilskih društev naprednjaki. In tako bi morala ta gasilska društva prihraniti na pomoč samo svojim somišljenikom. Toda pravi ognjegasec ne pozna v svojem srcu drugega nego ljubezen do svojega bližnjaka. Če se pokaže rdeči petelin, tedaj ne vpraša po političnem mišljenju nesrečnika, temveč gre pomoči ali podnevi, da reši, kar se rešiti da. Zatorej pa svarimo deželni odbor, naj se ne igra — z ognjem!

+ **Brezprimerna zanikernost** c. kr. rudniškega ravnateljstva v Idriji je kriva, da je idrijsko mesto zabredlo v dolgove 435.000 K z 350.974 kron 63 vin. obresti, tako pišejo rudniški uslužbenci v »Naši Moči«. Pač res velika je predrznost idrijskih klerikalcev, da si upajo očitati c. kr. rudniškemu ravnateljstvu brezprimerno zanikernost, tisti ljudje, ki se rede in maste na solncu milosti c. kr. erarja. Kje bi že bili klerikalci v Idriji, da nimajo ravno v c. kr. rudniku toliko zaslobe. Od erarja imajo v najemu celo poslopje, v katerem so nastanjene vse klerikalne organizacije za boro letno najemščino 200 kron, dočim v Idriji tako zelo pomanjkuje stanovanj rudarskim uslužbencem. Oswald dobiva za svoje rogoviljenje lepe nagrade, erar je prekrbel nepotrebnim numam udobno gnezdo zopet v eraričnem posloju. Klerikalci se čutijo napram erarju tako oblastne, da je nek nadut klerikalni pisar, izjavil napram materi, ki je prosila za svojega sina za vzprejem za delo, da bi se ga že sprejelo, če bi ga bil zadnjič pozdravil, tako pa ne. Namesto da bi bili torej klerikalci erarju lepo hvaležni, mu pa očitajo brezprimerno zanikernost. Erar si redi klerikalnega gada na svojih prsih. Pred kratkim je sprejel erar v službo klerikalnega mladika, ki je bil že v Idriji kaznovan radi goljufije, v Zagrebu pa radi ponaredbe podpisa na menici. Zopet drugam so spravili svojega vzor — mladnika, ki je pred nekaj dnevi ponaredil svojo delavsko knjižico in skušal dobiti od ključavničarskega mojstra v Idriji ponarejeno spričevalo. Ni bilo dosti temu klerikalnemu mladniku, da je sam izvršil goljufijo, še druge je hotel napeljavati h goljufivim dejanjem. Tako je moralna vrednost idrijske katoliške mladine! Nič čudnega, kakršnega učitelja imajo. Če je smel Zazula, davčni kontrolor, ponarejati podpise, zakaj bi jih priprost klerikalni mladenci ne. Klerikalnega lažnjivca v »Naši Moči« vprašamo, da pove, pri katerih cestah se je zafurao 63.000 K in kdo se je v gradu izrazil: »Das sind Lumpen gewesen!« S pavšalnimi sumničnji bodo nehali slepariti časnikiarski brezvestneži »Naše Moči«! C. kr. rudniško ravnateljstvo pa naj se pomeni z dekanom in Oswaldom ter svojimi pisarji, ki lažejo in obrekujejo po »Naši Moči«, kakor hoče, od naše strani pa klerikalne lumparije ne bodo ostale neodvrnjene.

+ **Štajerski deželni zbor.** Glede omogočanja delovanja štajerskega deželnega zbora poročajo z Dunaja, da je prišel tja zopet deželni odbor prof. Attensa, da začne zopet pogajanja s Slovenci. Gre za posredovalno akcijo po češkem vzorcu, katero akcijo so zasnovali veleposelniki, katero podpira tudi namestnik grof Clary Aldringen. Grof Attens je razvil program veleposestva in sicer v glavnih navodilnih točkah. Veleposestvo hoče namreč vsa vprašanja, ki pridejo pri teh posvetovanjih vpoštev, predložiti vsem skupinam deželnega zbora, da jih lahko preštudirajo. Slovenski poslanci so s predlogi grofa Attensa v bistvu zadovoljni, v kratkem se bodo pogajanja intenzivno pričela in v političnih krogih prevladuje mnenje, da bo do jeseni zopet omogočeno delo štajerskega deželnega zbora.

— **Zadeva Ribnikar.** Za srečni izid Ribnikarjevega mučeništva da-

ruje gosp. Arce v Ljubljani za »Narodni sklad« 20 kron.

— **Sporod paviljonov na jutrišnji veselici za Narodni sklad.** Od glavnega vhoda iz Lattermannovega drevoreda na desno: Srečolov (št. 15), pivo delniško, belo in črno, (št. 16), jestvine Ravtar (št. 17), vinska poskušnja (št. 18), menjalnica in pisarna (št. 1), kavarna, vino v buteljkah in likerji (št. 2), razglednice in drugo (št. 3), budjeviško pivo in Sarčevo vino (št. 4), ob fronti proti železnici: slaščice, malinovce (št. 5), vrhniško pivo (št. 6), jestvine Menčinger (št. 7), streljšice, vrtljak, muzej (št. 8), Stepičevo vino (št. 9), goraka jedila, ljudska kuhinja, golaž, janiči in drugo (št. 10), vrhniško črno pivo (št. 11), tobakarna (št. 12), na levo glavnega vhoda, Mrakovo vino (št. 14), v sredi: cvetlice (št. 23), Filharmonija (št. 19), dve plesišči (št. 20 in 21), godba Kranj (št. 22) in šampanjec (št. 24). Vseh sodelujočih gospe, gospodičen in gospodov je okoli 300.

— **Na jutrišnji veselici za Narodni sklad** nastopijo razni zabavniki, ki bodo vzbujali veliko smeha. Opozorjamo na komično fotografiranje, brzotlikarja, potujoče humoristične pevce itd. Vsi ti gospodje so napravili preskušnjo za svoje nastope z odličnim uspehom, zato bodo gotovo z uspehom zabavali cenjene obiskovalce in obiskovalke.

— **Vhodi na veselico na dirkališče.** Vhoda sta dva: iz Lattermannovega drevoreda, kjer sta dve blagajni, ter s ceste, ki gre od drevoreda na Marije Terezije cesto. Blagajne se odpro ob 3. popoldne. Ker bo naval vsekakor velikanski, naj si slavno občinstvo blagovolji preskrbeti vstopnice popoldne v trafikah gospodične Dolenčeve v Prešernovi ulici, gospe Češarkove v Selenburgovi ulici in gospe Fuchsove na Marije Terezije cesti nasproti Kolizeja.

— **Vstopnina znaša le 40 vinarjev, otroci do 10 let so v spremstvu staršev prosti vstopnine.**

— **Krasni so dobinki srečolova na veselici za Narodni sklad.** Omenjamo jih tu le par. Eden najboljših dobikov je vagon premoza, potem je krasen dobitek velika kredenca, več velikih stenskih ur z nihalom, velikanske viseče svetilke, dragocene vaze. Tvrda Donet & Ko. Epernay na Francoskem je poslala za dobitek najfinejši šampanjec v vrednosti sto kron v krasnih košarah po posredovanju zastopnika gosp. Avgusta Tomažiča. Ker so tudi vsi ostali dobinki lepi in večina njih praktične vrednosti, bo za srečke vsekakor takoj spočetka velik odjem.

— **Pojasnila na veselici za Narodni sklad.** Za vsa pojasnila in zaradi morebitnih pritožb se je obračati na pisarno, ki bo nastanjena poleg menjalnice ob vhodu v lavntenis-prostor. Ravnotako bodo reditelji dajali vsa potrebna pojasnila.

— **Cvet deklet.** Naša včerajšnja notica o 12letni deklici, ki se je ponudila za sodelovanje pri jutrišnji veselici, da bo prodajala cvetlice, ki jih bo sama nabrala v gorovju, je vzbudila povsod iskreno veselje. Pripominjamo, da je deklica hči priprostih staršev, oče je železniški uslužbenec. Gotovo bo vsak s posebnim navdušenjem kupil cvetko od mlade narodnjakinje, ki naj bi bila vzor naši mladini.

— **Za Narodni sklad** je poslal g. Frank Sakser, bankir v Novem Jorku, 50 kron, ker se ne more udeležiti jutrišnje veselice. Prekrasen zgled narodne navdušenosti naj posnemajo vsi rodoljubi, ki se ne udeležijo prireditve.

— **Dobitki za srečolov na veselici za Narodni sklad** se sprejemajo na dirkališču še jutri v nedeljo popoldne, zlasti jestvine in slično, ki mora priti še le zadnji čas na svoj prostor. Srečolovski paviljon je na desno pri glavnem vhodu.

— **Veselica za Narodni sklad** se v slučaju slabega vremena vrši v vseh prostorih Narodnega doma.

— **Konkurz** je napovedala tvrdka »Franc Souvan sin« v Ljubljani na Mestnem trgu št. 22. Imenovane tvrdke ne zamenjati s tvrdko »Franc Ksav. Souvan«.

— **Naši kmetje izstopajo iz cerkve.** Neverjetno, pa vendar resnično. Pet takih slučajev z Gorenjskega omenja natančneje današnji »Slovenski Dom«. To so pač dejstva, ki najlepše kažejo, da so hujši nasprotniki verskega življa tisti duhovniki, ki so pustili skrb za verske zadeve in se posvetili popolnoma takozvanim »verso-političnim« zadevam. Preje so bili dušni pastirji cele fare, danes postopajo ti politikujoči duhovniki kakor da so samo še tercijski kaproli. Ni čuda, da se jim je začelo vse ostalo občinstvo že celo po kmetih odtujevati.

— **»Agrarni program«** S. L. S. imenuje »Slovenski Dom« po pravici farovski in koritarski program pod agrarno firmo, izza katere napadajo in uničujejo klerikalci svoje sovražnike. Dajte vsakemu kmečkemu volilcu prečitati dotični članek v »Slovenskem Domu«, da se odpro ljudem

oči, da sprevidijo, da ni to agrarna politika, če se na račun cele dežele podkupuje posamezne kmečke volilce. — Celotna naračnina v znesku 3 K naj se pošlje na naslov: »Slovenski Dom«, Ljubljana.

— **V prvih treh letnikih tukajšnjega moškega učiteljskega je bilo koncem preteklega šolskega leta 68 gojencev; izmed teh je dovršil 1 nauke z odličnim, 7 z nezadostnim uspehom.** — Gojenk na ženskem učiteljsku je bilo v prvih treh letnikih 120, med njimi 18 odličnjakinj in ena z nezadostnim uspehom. — Za zrelostni izpit se je javilo na moškem učiteljsku 27 gojencev IV. letnika in dva privatista, na ženskem učiteljsku 37 gojenk IV. letnika in 28 privatistinj. Ustni zrelostni izpiti so se začeli 1. julija.

— **Zveza slovenskih ljudskih knjižnic v Ljubljani** vabi vse knjižnice, bralna društva, napredna akademična društva, sokolska društva, napredna politična društva in vse, ki se zanimajo za knjižnice, da se polnostevnilno udeležijo ustanovnega shoda za Zvezino ustanovitev dne 14. julija ob 10. popoldne v prostorih Simon Gregorčičeve ljudske knjižnice v Ljubljani, Wolfova ulica 10, I. nadstropje. Zveza z vlaki je zelo ugodna. Konec sestanka ob 12 uri — Ustanovitev Zveze slovenskih ljudskih knjižnic je silno potrebna za širjenje prosvete. Potom Zveze bo dobivalo ljudstvo dobre in cene knjige. Naš načrt je: Vsak večji kraj mora imeti lastno knjižnico, da se na ta način paralizira vpliv klerikalnih izobraževalnih društev. Zveza slovenskih knjižnic mora postati krepka bojna falanga proti nazadnjaštvu in starokopitnosti.

— **II. avstrijski shod proti tuberkulozi**, ki se je vršil dne 29. junija na Dunaju, stal je popolnoma pod vtiskom predavanja dr. Rolliera iz Leysina v Švici o zdravljenju kirurške tuberkuloze s solničnimi žarki. To zdravljenje, pri katerem vpliva jo ultravijoletni trakovi solnčnega spektra je Rollier kot prvi poskušal v velikem obsegu. Uspehi so naravnost čudoviti. Vse različne oblike kirurške tuberkuloze, kakor gnोजenje kosti, vnetja sklepov, vnetja hrbtenice se popolnoma ozdravijo in to brez vsakega operativnega posega. Prednost nove metode pa obstoji tudi v tem, da ostanje vsi sklepi gibljivi, dočim so po kirurškem zdravljenju po navadi odvrneli. Tudi najtežja obolenja, na pr. hrbtenice in kolčnega sklepa, po katerih so otroci prej za vse življenje ohromeli, se popolnoma ozdravijo. Uspehi so najboljši v višjih legah. Tako leži Leysin 1460 m visoko. Vendar kažejo izkušnje drugih zdravnikov, da se dajo dobri uspehi doseči tudi v srednjih legah in pa ob morju, kjer pridejo solnični žarki potem refleksije na vplivu. Avstrija ima tako srečno lego, da bo dobila posebno dosti točk, v katerih se bo dalo vpeljati to zdravljenje, ki pa zahteva posebno zdravilišče. Osrednji odbor za odvracanje tuberkuloze je že sklenil, da priredi tako zdravilišče za solnčno zdravljenje na Tirolskem. Brezdvomno bodo pa tudi posamezne kronovine skrbale za to. Štajerska je že pričela in tudi »deželno društvo za bolne na pljučih na Kranjskem« se že bavi s tem vprašanjem.

— **Vodni kataster.** Hidrografična centralna pisarna ministrstva za javna dela, ki izdeluje avstrijski vodni kataster, je dosedaj izdelala 3 zvezke katastra (list 1—100). Od kranjskega porečja je dosedaj obdelana Podkorenska in Bohinjska Sava, Mojstranska Bistrica, Radovljina, Lipnica, Tržiška Bistrica in Zavrčnica, druge pa še slede. S tem je storjen važen korak naprej v gospodarskem oziru, ker je izrabljenje vodnih sil v obrtne namene izdatno olajšano. Vse izdane katastralne mape ima na vpogled tudi tukajšnji zavod za pospeševanje obrti, kjer dobe obrtniki tudi druga pojasnila glede izrabljanja vodnih sil v obrtne namene brezplačno, ustmeno in pismeno.

— **Tečaj za obrtno knjigovodstvo in korespondenco v Zagorju ob Savi** priredi »Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem« v septembru, ozir. oktobru. Tečaj bo trajal 5 tednov in se bo poudeljevalo po trikrat na teden v popoldanskih ali večernih urah. Udeležbe se lahko obrtniki vseh rokodelskih strok. Prijave naj se vložijo na naslov »Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem« v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22 ali pa potom tamošnje zadruge. Poduk je brezplačen, ob prijavi pa se mora plačati položnina 5 K, iz katerih se pokrijejo učila, preostanek pa se vrne ob zaključku tečaja vsem, ki so se ga redno udeleževali, sicer pa zapade v korist zavodovi blagajni.

— **Ne samo dobra kakovost,** ampak tudi domača provenienca se mora zahtevati od vsakega blaga, ki ga kupujemo. Obe lastnosti morata biti združeni, da kako blago lahko priporočamo. V obeh oziirih povsem zadošča izmed kavnih pridelkov edi-

nole Kolinska kavna primes, ki je po splošni sodbi vseh slovenskih gospodinj najbolj kavnji pridelek, ki napravi kavo najbolj okusno, in ki je obenem pristno domače blago. Od prodane Kolinske kavnne primesi dobivajo vsa naša splošno narodna društva, med njimi predvsem družba sv. Cirila in Metoda, znatne vsakoljetne prispevke za vršitev svojega narodnega dela. Kdor torej kupuje Kolinsko kavno primes, ne kupuje samo res izvrstnega blaga, temveč polaga s tem tudi mal dar domovini na oltar. Zato Kolinsko kavno primes vsakemu najtopleje priporočamo.

— **III. shod jugoslovanskih naprednih učiteljskih abiturijentov in abiturijentk.** Dne 16. t. m. se vrši v veliki dvorani Mestnega doma veliko zborovanje jugoslovanskih naprednih učiteljskih abiturijentov in abiturijentk. Če pomislimo, kako težek boj bide danes napredno učitelstvo proti sedanjim korumpirani klerikalni strahovladi na Slovenskem, predvsem pa še na Kranjskem, bomo znali ceniti in upoštevati te najmlajše moči, ki se ne strajajo boja in preganjanja, temveč stopijo že s prvim korakom v življenje med trdno in neomajano falango naprednega učitelstva, da se bore z njimi za prosveto in kulturo naših najširših mas. Pokazali bodo tu, da so tekom svojih študijskih let gledali z odprtimi očmi v naše javno življenje in da so se zato tudi primerno pripravili za svoj bodoči poklic, ki zahteva celega človeka. Udeležbe se zborovanja vsi slovenski učiteljski abiturijenti in pa mnogo tovarišev iz Istre, Dalmacije, Hrvaške in baje tudi iz Bosne. Opozorjamo torej že danes vso napredno javnost v Ljubljani, da poseti to velevažno zborovanje v obilnem številu in izrazi tako svoje simpatije najmlajšim pionirjem prosvete in kulture. Natančen program prisemo v kratkem, a omenjamo že danes, da prirede ljubljanski abiturijenti in abiturijentke na večer v areni in na vrtu Narodnega doma vsem došlim zborovalcem na čast veliko vrtno veselico.

— **Počitniška zveza slov. naprednega dijaštva.** Letošnja počitniška zveza se je povzpela na zelo veliko stopnjo. Seznam brezplačnih prenočišč vsebuje 522 prenočišč, izmed teh je 234 zasebnikov, 288 prenočišč so dali dijaki sami. Prenosišč so v vseh važnih krajih po slovenskem ozemlju, število prenočišč na Hrvaškem je majhno, ker se ni dalo več dobiti. Drugo leto bo treba tudi na slovenskem jugu preskrbeti več prenočišč. Slovensko ozemlje bo lahko vsak dijak prepoval z majhnimi stroški, ker je toliko prenočišč, da bo lahko v vsakem večjem kraju zastoj prenočeval. Ležeče je sedaj samo na dijaštvu, da kolikor mogoče mnogo potuje. Dijak naj ne presedi celih počitnic doma, temveč naj gre na potovanje, da spozna svojo zemljo in svoj narod! Seznam brezplačnih prenočišč, ki ga je izkazalo dijaštvo, obsega razen seznama brezplačnih prenočišč tudi pravila počitniške zveze, legitimacijo za potujočega dijaka, kratko navodilo o potovanju, naznanilo, da je železniško ministrstvo kraljevine Srbije dovolilo četrtinsko vožnjo po državnih železnikah kraljevine Srbije, pregled specialnih zemljevidov po Slovenskem, seznane koč S. P. D. in statistiko prenočišč. Pravico do četrtinske vožnje po državnih železnikah ima vsak za časa počitnic, ki se izkaže z legitimacijo počit. zveze slov. naprednega dijaštva. Morda bo kdo videl tudi v tem kakšno »veleizdajo«, ker so že pri nas taki časi in take razmere, da naši nasprotniki izrabijo vsako pošteno stvar v svoje umazane namene. Ko je dijaštvo prosilo za dovolitev nižnjane vožnje po železnikah kraljevine Srbije, pač ni imelo drugega namena kot zmanjšati dijakom stroške pri potovanju po slovenskem jugu in tako mnogim revnim dijakom omogočiti pot na jug. — Vsem onim, ki so nam pri delu za počitniško zvezo na ta ali oni način pomagali, izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo. Predvsem iskrena hvala vsem zasebnikom, ki so se drage volje odzvali našim prošnjam, iskrena hvala raznim društvom, ki so nam pomagala pri nabiranju prenočišč, iskrena hvala tudi potovalnim učiteljem gosp. Ivanu Prekoršku in gosp. Ante Begu, ki sta nam dala mnogo naslovov, da smo potem lahko prosili za prenočišče. Tovariše-dijake pa prosimo, da se na prenočiščih vedno pošteno vedejo in vzorno obnašajo, ker edino lepo vedenje nam bo pridobilo naklonenost slovenske napredne javnosti. Slovenski napredni dijak se mora razlikovati po lepem vedenju od klerikalnega dijaka! Vsem tovarišem pa želimo, da bi jim potovanje služilo v izobrazbo in zabavo! — **Odbor počit. zveze slov. naprednega dijaštva.**

— **Produkcije učenk petrazredne slovenske dekliške ljudske šole** »Mladika« v Ljubljani. 4. t. m. so nastopile posamezne učenke in celotni razredi v raznih pevskih, telovadnih, deklamacijskih in dramskih produkcijah. Nastop, ki se je vršil v za to zelo primerni licejski telovadnici, je bil obiskan zelo mnogoštevilno od strani staršev in sorodnikov nastopajočih malih umetnic, opazili smo pa tudi c. kr. deželnega šolskega nadzornika gosp. Frana Hubada, gosposda magistratnega svetnika in tajnika c. kr. mestnega šolskega sveta g. Evgena Laha in več profesorjev ljubljanskih srednjih šol. — Produkcije je otvoril ljubezniv prolog, spesenjen od gdne. Mici Grošljeve. Deklamovala ga je zelo povoljno gdčna. Ida Šturmova iz III. razreda »Mladike«. — V petju sta nastopila II. razred (razrednica gdčna. Marija Arselinova) in kot ena skupina IV. in V. razred (razrednici gdčni. Marija Gomilšek, oziroma Cirila Plešek). Pohvalno je omeniti odlično gojenje narodnih pesmij v šoli, kajti dočim stare šablonke šolske pesmice pozneje izgube vsak pomen, je znanje narodne pesmi trajen dobitek. II. razred je zapel pesmice: »Jager pa jaga«, »Pitček prav majhen je...« in »Rožic ne bom trgala...«, pri čemue smo posebno opazovali dobro in tekstu primerno nijansiranje in lepe piv. IV. in V. razred pa je zapel: »Na planinah...«, »Trobentica« in »Najlepše na Laškem že ajda zori«. Mlade pevke so se izkazale v čustvenem prednašanju in v izredno čistih in lepih višinah; kar kaže dober pevski material. — I. razred (razrednica gdčna. Milica Prosenčeva) je nastopil v telovadnih prostih vajah in v dobro izvedenem obhodu. Srčkane deklice so imele pri obhodu z zelenjem ovite polobroče v rokah, kar je napravljalo zelo ljubezniv vtisk. — Zelo so se odlikovale učenke tretjega razreda. Te so po zaslugi razrednice gdne. Mici Grošljeve nastopile v deklamacijski skupini: »Leto in 4 letni časi« in v dramski dvodejanski povesti v verzih »Igralice«. V deklamaciji so nastopile kot pomlad gdčna. Martina Spindlerjeva, kot poletje Vera Sevkikova, kot jesen Anica Tekavčičeva, kot zima Mira Brunetova in kot leto Sabina Ničeva. Samostveni nastop in živahnost v deklamaciji sta ljubko pesnitve gdne. Grošljeve pokazali v vsej veljavi. Nepričakovano izborna je uspešla tudi igra »Igralice«, v kateri je gdčna. Grošljeva uporabila znani motiv o pridni in hudobni deklici in palčkih. Gdčna. Marija Koželjeva, Nikita Pogacnikova, Alojzija Puhkova in Martina Spindlerjeva so bili zelo srčkani Šturmovi in gdčna. Jutka Zarnikova z neverjetno spretnostjo in sigurnostjo igrali dobro in hudobno deklico. Če gdčni. Grošljevi gratuliramo k takim učenkam, moralo rji sami izreči naše občudovanje k tako idealnemu in požrtvovalnemu delovanju. — Ni treba še posebej omenjati, da se je pri vsej prireditvi tega vzornega zavoda lahko zasedila spretna roka in izredna skrb in fin okus voditeljice gdne. Marije Weknerjeve.

M. N.

— **Na Christofovem učnem zavodu** vrši se v sredo, dne 10. t. m. od 8. zjutraj naprej tekmovalno brzopisje iz slovenske in nemške stenografije. Kakor čujemo, so učni uspehi v tem predmetu, ki ga pončuje g. prof. Robida, naravnost odlični in presenetljivi. — Na tem zavodu bodo dne 15. in 16. t. m. razstavljena tudi pismena dela gojencev, h kateri razstavi se vabijo starši, da si ogledajo ta dela ter iz istih posamejno napredovanje svojih otrok. Šolsko leto se na tem zavodu sklene v soboto, dne 27. t. m.

— **Testament — duhovnik — državni pravdnik.** V naslednjih vrstah bomo poročali o slučaju, ki nam je znan že več tednov, o katerem pa smo molčali, ker nečemo biti podobni kakemu dr. Lampetu ali dr. Peganu. Slučaj je namreč tak, da se mora zanj zanimati državni pravdnik. Sedaj pa, ko je že uradnim potom cela zadeva izročena državnemu pravdniku, ni nobenega vzroka več, da bi ostala prikrita javnosti, zlasti ker osvetljuje prav značilno tiste ljudi, ki naprednjake naprestano denuncirajo in jih predstavljajo ljudstvu kot same sleparje. Stvar je takale: V vasi Peče, sodni okraj Brdo, je umrl najbogatejši posestnik Janez Stenko, vulgo Grega. Kakor po mnogih drugih krajih, tako je bil tudi tukaj takoj zraven dušni pastir župnik Zagar in se pridružil pisanju testamenta. Seveda je bila pri tem obdarjena sveta cerkev s precejšnjim volilom in sicer za dve ustanovni maši po 400 kron, potem pa za župno cerkev in za maše še 1000 K. Ko so izvedeli dediči, kako lepo je poskrbel župnik Zagar za svojo nevesto, sveto cerkev, so zahtevali, naj se testamentne priče zaprisežejo in šele potem smatra testament za veljaven. Hočeš, nočeš, je morala sodnija na Brdu testamentne priče zaslišati. Zaslišane tri priče so pod prisego potr-



dile, da je ranjki Grega volil samo 400 K za dve ustanovni maši, da pa ranjki ni nikdar volil župni cerkvi in še za maše okroglo 1000 K — to je v testament zapisal župnik sam iz svoje volje in na ta način poskušil oškodovati dediče za tisoč kron. V moravškodolinski se seveda mnogo govori o tem škandalu in je vse ogorčeno. Zdej ima stvar, kakor rečeno, v rokah državno pravdnštvo in bomo videli, kaj se iz nje izčini.

**Hotel Dobrava.** Interesentje se opozarjajo na to, da bo dne 10. julija t. l. ob pol 11. dopoldne pri okr. sodišču v Radovljici dražba hotela »Dobrava« (vloz. št. 153 k. o. Dobrava pri Zasipu). Cenilna vrednost znaša 30.163 kron, najnižji ponudek pa 15.081 kron.

**Ameriške vesti.** Rojak promoviran za doktorja vsega zdravilstva. V Clevelandu, 6. je bil dne 13. junija na ondnotni Western Reserve univerzi promoviran za doktorja vsega zdravilstva rojak F. J. Kern (preje Frank Jauh).

**Elektrodiagnostika »Ideal«.** Spored za soboto 6., nedeljo 7. in ponedeljek 8. julija. 1. Plavljenje lesa. (Zanimiva naravna slika.) 2. Komisarjeva žepna ura. (Humoristično.) 3. Pusti otok. (Amerikanska drama.) 4. Pozabljeni hišni ključ. (Komični prizor.) 5. Dirka v Freudenu. (Športna slika.) 6. Skrivnost ženske. (Lukrecija Borgia.) (Zaloigra v dveh delcih v barvah; igrajo italijanski igralci prve vrste.) Samo zvečer. 7. O te ženske! (Komično.)

**Dezertirjeva usoda.** Dne 5. oktobra 1910 je od 17. pešpolka iz Celovca pobegnil leta 1887. v Solnogradu rojeni ter na Dobrovo pri Ljubljani pristojni titularni računski narednik Viktor Mravljec, in poveljnik nekaj vojaškega denarja. V Celovcu se je oblekel v civilno obleko ter jo popihal v Italijo. Najprej je bil v Vidmu, nato pa je šel v Genovo, odkoder se je odpeljal na Holandsko. Ker je bil že preje matroz, je vstopil v Roterdam na nek parnik v službo. Pri tem je prišel v vse večje luke Severne Amerike, Avstralije, Angleske itd. Pred enim letom je vstopil v službo na norveški parnik »Ingstad«.

Na tem je bil težko telesno poškodovan in bil v Londonu oddan v bolnico, kjer je bil 12 tednov. Med tem časom je po avstro-ogorskem generalnem konzulatu tekla s plovnim družbo tožba za povrnitev stroškov, ki je slednjič zanj iztekla dobro in mu je družba kot pokvarjencu morala izplačati 600 kron. Poleg tega so pa avstro-ogorski državljani nabrali zanj 53 funtov šterlingov, katere je dobil pri avstro-ogorskem konzulatu v Londonu. Tudi člani parnika »Ingstad« so zanj nabrali 5 funtov. Tudi neka nemška dama mu je dala za vrnitev v domovino 50 mark. Ko je zapustil bolnico, se je odpeljal s parnikom v Trst, od tu pa v svojo domovino, obično Dobrovo. Koncem minulega meseca mu je poslalo trgovsko ministrstvo 1294 K 66 vin, ki jih je dobilo zanj kot darilo in odškodnino za poškodbo. Nato je vzel pri županstvu na Dobrovi delavsko knjižico ter odšel v Ljubljano, kjer se je seznanil z nekima ženskama. V torkih jih je šel čakati v Moste ter se z njima odpeljal v Dravljico. Pozno zvečer so se odpeljali iz Dravljice in se ustavili v neki gostilni v Kolodvorski ulici. Tu sta se ženski vpisali za sestrji Franciška in Marija Cerar, Mravljec pa za Viktorja Pesorta, mornarja iz Ljubljane. V ti gostilni je Mravljec zadela po preteku dveh let usoda. Policija je namreč drugi dan celo družbo aretovala, nakar se je zadeva potem popolnoma razvzljala. Dognalo se je, da je prva Franciška Jesenškova iz Peč pri Kamniku, ki ima za mesto tudi prepovedan povratek, druga pa slaboglasna, brezposelna Marija Krevsava. Pri Mravljecu, ki je vse priznal, so našli še 1097 K 38 vin. denarja ter ga izročili garnizionskemu, ženski pa okrajnemu sodišču.

**Najden vtopljenec.** Predvčerajšnjem je šel 38letni posestnik Ivan Levč iz Tomačevega št. 3 s svojim šletnim sinom v Lipe kosit. Proti večeru ga je sinček našel v nekem jarku in ker mož le ni prišel k sebi, je mali dečko šel spat v neko tamošnjo hišo, zjutraj pa odšel proti domu čudno novico sporočiti. Ko so prišli tja tamošnji občani, so se prepričali, da je Levč mrtev in so njegovo truplo prepeljali v tomišelsko mrtvašnico. Na lice mesta je prišla tudi policijska komisija, katera se je, ko je dognala, da to ni v njenem okolišu, zopet vrnila nazaj.

**Kolo ukraden.** Danes dopoldne je bilo pisarniškem pomočniku Alojziju Kompare ukradeni iz veže v Dalmatinski ulici št. 1 še dobro ohranjeno kolo »Kinta«. Kolo je prostega teka, črna pleskano, ima polno zeleno ploščo z navzgor obrnjenimi balanci. Pihljača je na noge pritrjena pri zadnjem kolesu. Zavor je žičast, na zvonce pa je z rdečimi črkami in

poniklanjem polju vtisnjen »Kinta«. Tovarniška številka je 127.865; magistratna pa 275, rdeča na belem polju. Pozor pred nakupom.

**Žrtve alkohola.** Včeraj je pustila policija zdravniško preiskati na Dolenski cesti stanujočega tesarja Ivana Zajca, kateri je vsled preveč zavžetega žganja nanaglo zblaznel. Zajc je malo preje zagrozil svoji ženi, da jo pobije s sekuro. Oddali so ga na opazovalni oddelček deželne bolnice.

**Voziček ukraden.** Danes dopoldne je neznan tat ukradel služkinji Mariji Fini na Vodnikovem trgu dvokolesni, zeleno barvan voz, na katerem sta bili dve novi prazni košari. Voziček je vreden 40 K.

**Delavsko gibanje.** Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 80 Slovencev in 10 Hrvatov, iz Amerike je prišlo pa 45 Slovencev in Hrvatov.

**Izgubljeno in najdeno.** Čevljarji mojster Ivan Zamljen je izgubil prost bankovec za 10 K. Zasebnica Kristina Presker je izgubila rjavo denarnico z malo svoto denarja. Posestnica Franciška Perne je izgubila črno usnjato denarnico, v kateri je imela 220 K v bankovcih. Služkinja Angela Pokovec je izgubila kovert, v kateri je bilo 12 K.

**Koncert Slovenske Filharmonije,** ki se vrši danes na vrtu hotela »Zlata kaplja« (L. Tratnik), se priredi na čast tekmovalcem praškega sokolskega zleta. — Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina 40 vin.

**Opreme za neveste** naj se kupujejo samo pri tvrdki Anton Šarc v Ljubljani, Šelenburgova ulica, kjer se dobi vse to blago zanesljivo dobro in ceno.

## Narodna obramba.

**Družbi sv. Cirila in Metoda** je poslal I. oddelček sokolske godbe v Prvačini 7 K 80 v. Gospodični Tilka Škulatelj in Filipina Aparnik sta se poravnali, iz poravnave je poslala odgovniška pisarna dr. Fr. Novaka Družbi 20 K. Vesela družba Borovničev pri Sviglju na Bregu je nabrala 8 K. Predsednik C. M. podružnice v Kanalu je poslal 51 K 30 v. in sicer preostanek od veselice 16 K 10 v., povodom volitve župana v Kanalu dne 4. junija se je nabralo pri izletu v Podmelec 35 K 20 v. Kot Ciril-Metodov dar je prejela Družba 10 K od gosp. notarja L. Svetca, 2 K od spoštovanega rodoljuba Iv. Čelešnika, 1 K g. Drag. Rudenška iz Trsta, 3 K od gosp. P. Turnerja iz Maribora, 3 K od g. Josipine Komacove v Gorici. Nanoški izletniki 29. junija 3 K. Hvala!

**Gojenci moškega učiteljskega v Goricu** so zbirali v šolskem letu 1911-1912 narodni davek za »Narodno šolo« družbe sv. Cirila in Metoda na Blanci v Gorici. Izročili so vodstvenemu članu g. dr. Ernestu Dereaniju lepo vsoto 215 K 57 v. Zahvaljujoč se tem idealnim rodoljubom za njihovo veliko požrtvovalnost, stavimo jih njihovim tovarišem širom domovine v posnemovalen vzgled. Iz učiteljskih, ki se tako ogrevajo za narod in njega kulturo, postanejo gotovo znameniti možje, ko dosežejo svoj poklic. Živeli!

**Od narodnega blaga** prejela je Družba zopet lepe prispevke: gospod Iv. Keber je nakazal 150 K od prodane kreme, gosp. P. Magič 50 K od prodanih znakov in g. I. Perdan od prodanih užgalic 2419 K 20 v. Priporočamo uporabo tega blaga, čegar cena in kakovost tekmuje z drugimi izdelki iste vrste, ki pa donosa velike gnotne koristi za našo narodno obrambo in prosveto.

**C. M. podružnica v Krškem.** V proslavo 25letnice moške podružnice sv. Cirila in Metoda v Krškem bo v nedeljo dne 7. julija velika narodna veselica na savski obali v Krškem. Nastop pevskega zbora. Sokolske skupine. Paviljoni. Umetalni ogenj. Srečolov. Vojška godba c. in kr. pešpolka št. 70 iz Zagreba. Začetek ob 4. uri pop. Vstopnina 60 v. Ob slabem vremenu se vrši veselica v Sokolski dvorani in v vseh prostorih hotela Gregorič.

**Veselica C. M. podružnice za Matenjovca in okolico,** ki se je vršila preteklo nedeljo v Orehku, je izpadla gnotno še precej ugodno. Čistega dobička je 200 K. V prvi vrsti se je zahvaliti g. graščaku Dolencu, ki je radevolje prepustil vrt za veselico ter se tudi sicer izkazal radodarnega. K zabavi so pripomogli pevci in pevke »Javornika« iz Matenjevas ter domači pevci, posebno pa se gg. Brinšek s kitaro in Požar. Gosp. Berce je žel za navdušen govor buren aplavz. Pri predpripravih so bili zelo požrtvovalni nekateri Orehovi, vsa čast jim! Zato pa je toliko bolj obžalovati, da so drugi Orehovi iz osebnih ozirov in sovraštva ruvali proti njim in prireditvi. Vsaj ob takih prilikah bi morali biti edini! Šaljivi list »Tehtnica« je še na razpolago ter stane 20 v. s poštnino.

Kdor ga želi naj se obrne na imenovano podružnico. Končno še nekaj, kar se ne sme prezreti. Vrli Postojinci so se udeležili veselice v tolikem številu, pa ne samo te, ampak vseh narodnih priredb v okolici, da bi bila sramota za nas okoličane, če bi jim ne vrnil obiska. Lepo priliko reorganizirati se imamo takoj 14. t. m., ko priredi »Sokol« svojo veselico. Pridimo vsi! Na zdar!

## SHOD

zaupnikov narodno-napredne stranke

v nedeljo, 7. julija ob 10. dop.

v veliki dvorani »Mestnega doma«

Na dnevnem redu so referati o splošnem političnem položaju, deželni klerikalni politiki in njenih posledicah, o organizaciji stranke po deželi in o narodnem skladu.

Vstop je dovoljen le vabljenim članom, zato je prinesiti vabilo s seboj! Ako bi kdo izmed zaupnikov ne dobil vabila, naj piše ponj izvrševalnemu odboru narodno-napredne stranke v Ljubljani ali pa se udeleži shoda v spremstvu vabljenega zaupnika.

## Društvena naznanila.

**Prostovoljno gasilno društvo v Bizoviku** priredi veselico v nedeljo, dne 14. julija 1912 v prostorih gosp. Frana Čerina v Bizoviku. Spored: Sprejem došlih društev in gostov. 2. Petje. 3. Godba, koncertna in plesna. 4. Srečolov. Začetek ob 3. uri pop. Vstopnina 20 vinarjev. Častiti delujoči in podporni člani so vstopnine prosti. Ker je čisti dobiček namenjen v korist društva za nabavo nove brizgalne, se preplačila hvaležno sprejemajo. V slučaju neugodnega vremena se vrši veselica dne 21. julija.

**Tamburaško dramsko društvo »Sovi«** v Postojni je burko »Moč uniforme«, ki se je imela uprizoriti na 7. t. m. vsled nepričakovanih ovir preložilo na nedoločeni čas.

**Velika ljudska veselica v Postojni,** ki je priredi društvo »Sokolski dom« v prid skladu za »Sokolski dom« dne 14. t. m. obeta biti zelo živahna. Vse predpriprave so v polnem tiru. Narodne dame tekmujejo med seboj, katera bo bolj bogato napolnila svoj paviljon. Srečolov bo imel veliko lepih dobikov. Kekljanje in streljanje se vrši zadovoljivo, dasi bi bila udeležba lahko boljša. Najboljši kegljač ima do sedaj 19 kegljev v 1 seriji; najboljši strelca pa 29 točk. Boj za prvo darilo bo hud, kakor se kaže. Lažje pa bo dobiti drugo, tretje in četrto darilo. Veliko dobrih kegljačev ni še kegljalo do sedaj in ravno tako še ni bilo videti na streljišču veliko postojnskih lovcev. Pri veselici bodo sodelovala vsa postojnska narodna društva. Veselični prostor bo čarobno razsvetljen z električno razsvetljavo. Opozarjamo na to veselico vse one, ki se niso videli svetovnoznane jame in razna društva, ki hočejo mogoče napraviti skupni izlet v našo jamo. Kakor smo že naznanili je dovolila slav. jamska uprava udeležencem te veselice izvanredno znižano vstopnino v jamo in sicer za 1 K za osebo. Jama bo tako razsvetljena kakor na binkoštni ponedeljek.

## Rnjževnost.

— **Socialni problemi.** Esei. Spisal Abditus. Založil L. Schwentner v Ljubljani. Cena broš. 3 K 60 v., vez. 4 K 60 vin. Abditus je marljiv so-trudnik »Naših Zapiskov«, za katere je spisal že prav zanimive članke v raznih problemih socialnega značaja. Zdej je te spise zbral v lično knjigo. Ni vse kleno zrno, kar nam podaja pisatelj; knjigi se pozna, da jo je spisal avtodidakt, toda avtodidakt, ki ki ima resno voljo in se je z izredno marljivostjo posvetil socialnim študijam. V kritiko te knjige se seveda ne moremo spuščati, kajti kritika teh del bi morala biti kritika najvažnejših socialnodemokratskih nauk, in to vendar ni naloga dnevnega časopisa. Priporočamo pa knjigo, ker je koristno, če spozna občinstvo nauke socialne demokracije, in ker je dobro, da se razširijo dela, ki se bavijo s socialnimi vprašanji našega časa, kar jih že razpravljajo s kate-regaliki stališča. Slovenci imamo tako malo del, ki so posvečena socialnim problemom, da je Abditusova knjiga vsekako vredna propagande.

— **»Carniola«** Vsebinska 3. zvezka: Avg. Žigon, Izza mladostne dobe Levstikove. H. Sandri, Die Franzosenkämpfe in Krain 1809. Dr. Boris Zarnik, O činiteljih, ki določajo spol.

**Referati.** Dr. J. Gruden, Spomini na Francoze (M. Pajk). — G. Graf Auerperg, Briefe Anton Graf Auerpergs (Anastasius Grün) an den Statthalter in Krain Gustav Grafen Chorinsky (M. P.). — J. Sbrizaj, Ljubljansko barje in poplavi v notranjih kraških dolinah (M. P.). — G. A. Perko, Der Zirknitzer See (M. P.). — G. A. Perko, Die »Neue Grotte« von Adelsberg (A. P.). — Ing. Karel Pick, Regulace řek šterkonosných a úprava Sávy v Kraňsku (Dr. P. Pestotnik). — M. Limanowski, Die tekt. Verhältnisse des Quecksilberbergbaues in Idria (F. S.). — M. Limanowski, Les grands charriages dans les Dinarides des environs d'Adelsberg (Postojna) (F. S.). — Fr. Kossmat, Der küstentländische Hochkarst und seine tektonische Stellung (F. S.). — »Vjesti«, br. 3. — »Vjesti«, br. 4. — Zapiski. Dr. Drag. Lončar, Anton Globočnik in slovenski narodni program 1848. leta. — R. Perušek, Višarje; Glince, Petrovče in druga krajevna imena. — Pokoren, Regesti listin župnega arhiva na Vah. — Društveni vestnik: M. Pajk, Dr. Josip Cerkl. — Josip Wester, Dr. Jakob Sket. — M. Pajk, Dr. Anton Aškerc, pesnik. — Dr. G. S. Zarnikovo znanstveno predavanje. — Novi člani. — Slike. O činiteljih, ki določajo spol (5 slik). Dr. Josip Cerkl, Die Franzosenkämpfe in Krain 1809.

— **Novi akordi.** St. 2. enajstega letnika prinaša naslednje skladbe: Vasilij Mirk: Glasbeni utrinki; Stanko Premrl: Zapel bi pesem žalostno; Mihael Rožanc: Giga; Josip Pavčič: Deklica, ti si jokala; dr. Gojmir Krek: Predsmrtica IV.; Emil Adamič: Polonica.

## Sokolski spreved

povodom prihoda slovenskih Sokolov vrši se po:

Resljevi cesti, Kopitarjevi ulici, Vodnikovem trgu, Pred škofijo čez Mestni trg, Stari trg, čez šentjakovski most, po Bregu, čez Turjaški trg v Gosposko ulico, skoz Wolfovo ulico na Marijin in Prešernov trg in nato v Narodni dom.

## Telefonska in brzojavna poročila.

**Državni zbor in delegacije.**

**Dunaj,** 6. julija. Vest, da se državni zbor sestane že sredi avgusta ni resnična. Državni zbor bo sklican šele sredi meseca oktobra. Delegacije se sestanejo dne 23. septembra.

**Češko nemška sprava.**

**Praga,** 6. julija. Češko-nemška sprava pogajanja so se nekoliko zavlekla, tako da bo češki deželni zbor sklican šele koncem tega meseca.

**Volilna reforma v Galiciji.**

**Dunaj,** 6. julija. Predsednik Poljskega kluba je sklical kot načelnik odseka za volilno reformo galiskega deželnega zbora odsekovo sejo na dan 9. septembra. Ta termin je določen sporazumno s predsednikom Ukrajinskega kluba dr. Lewyckim Od 4. do 9. septembra se bodo vršila posvetovalna posameznih deželnozborskih strank v svrhu rešitve vprašanja glede volilne reforme za galiski deželni zbor.

**Pritožba poštopniških Čehov.**

**Dunaj,** 6. julija. Upravno sodišče je odbilo pritožbo češke manjšine v Poštorni proti občinskim volitvam v Poštorni, pri katerih so kakor je znano s sleparijami in goljufijami zmagali Nemci.

**Omejeno število medicincev na dunajski univerzi.**

**Dunaj,** 6. julija. Vseučiliški senat je sklenil uvesti na anatomskega inštitutu numerus clausus. V bodočem šolskem letu bo na inštitut pripuščenih samo 1000 medicincev. Letos je bilo v tem inštitutu 1500 medicincev, torej bo moralo najmanj 500 dijakov oditi na druge univerze.

**Občinski svet v Lvovu razpuščen.**

**Lvov,** 6. julija. Občinski svet v Lvovu je razpuščen, župan Neumann in oba podžupana so imenovani za občinske gerente.

**Odgoditev bosanskega deželnega zbora.**

**Sarajevo,** 6. julija. S cesarskim odlokom z dne 4. julija je bil bosanski deželni zbor odgođen. Uradni listi so to že objavili, seje so zaključene, poslanci bodo s posebno okroglico obveščeni.

**Sestanek monarhov.**

**Baltic Port,** 6. julija. Povodom sestanka ruskega carja z nemškim cesarjem je podelil nemški cesar ru-

skemu ministrskemu predsedniku Kokovcevu red črnega orla in ruskemu vnanjemu ministru Sasonovu zaslužni red pruske krone. Povodom vojaške parade, ki sta se jo udeležila obo monarha, je nagovoril rusko vojaštvo nemški cesar v ruskem jeziku. »Vossische Zeitung« pripisuje temu sestanku velik političen pomen in so s tem dobre zveze med Rusijo in Nemčijo zopet za več let utrjene.

**Revolucionarno gibanje v Turčiji.**

**Skoplje,** 6. julija. Revolucionarno gibanje se nevarno širi po vsej Turčiji. Zarotniki se ne nahajajo samo med albanskimi polki, marveč je že vsa turška armada okužena revolucionarnega duha. Položaj v Albaniji in Makedoniji je skrajno kritičen.

**Albanija.**

**Carigrad,** 6. julija. V političnih krogih zatrjujejo, da so albanski revolucionarji vpriporili v Albaniji tako gibanje, da se vlada boji, da pride v najkrajšem času do zelo resnih dogodkov. Prebivalstvo simpatizira s častniki in vojniki in vse prigovarjanje vladnih krogov je brezuspešno. Ponovno so se vršili boji med vstaji in vladnimi četami. Ministrski svet, ki se je snoči sestel, ter zboroval celo noč se zelo skeptično izražajo o položaju v evropskih delih Turčije. Iz Vučitrna poročajo, da je več bataljonov albanskih vojakov prestopilo k vstajem.

**Carigrad,** 6. julija. Iz Mitrovice poročajo, da so celi oddelki turških topničarjev prestopili k upornikom. V Diakovu in Skoplju je opaziti jako nevarno gibanje. Med Senui v Gurnovu je opaziti nevarno gibanje proti turški vladi.

**Vojaški upori v Turčiji.**

**Carigrad,** 6. julija. Poveljnik turške žandarmerije Dšavid-paša odpuštuje danes čez Monastir k upornim častnikom. Zekki paša označuje v svojem poročilu na vlado položaj za jako resen in opozarja vlado, da ne nastopa nasilno proti častnikom. On naravnost svetuje in priporoča vladi, da ta kolikor mogoče vpoštevata zahteve častnikov. Iz raznih krajev, kakor iz Perlepe, Debre in Ohride prihajajo poročila, da so celi oddelki s častniki na čelu pobegnili v gore.

**Rim,** 6. julija. »Tribuna« poroča iz Plodiva, da so odkrili v Bitolju skrivno zvezo, ki je imela namen umoriti vse ministre.

**Atene,** 6. julija. Pobegi turških častnikov se še vedno nadaljujejo. Iz Soluna so pobegnili večeraj 4 častniki s percejšnim spremstvom. Včeraj se je vršil boj pri Mitrovici med pobeglimi častniki in turškim vojaštvom.

**Kabinetna kriza v Turčiji.**

**Pariz,** 6. julija. »Temps« poroča iz Carigrada, da je stališče Mahmud Šefet paše zelo omajano. Govore v političnih krogih, da je stališče kabineta vsled nemirov v Albaniji in upora v Bitovlju silno težavno in da pričakujejo v kratkem ministrsko krizo, če pa do tega ne pride, bo gotovo odstopilo več ministrov.

**Radi papežve zastave obsojen.**

**Pariz,** 6. julija. Sodišče v Valmsu je obsodilo nadškofa Chenenlonga na globo 6 frankov, ker je razohesil papežvo zastavo.

**Španski parlament.**

**Madrid,** 6. julija. Španski parlament je na nedoločen čas odgođen.

**Zrakoplovni polet iz Berolina v Lipsko.**

**Lipsko,** 6. julija. Znani avijatik Hirth, ki je napravil polet iz Berolina na Dunaj, je danes ob 1. uri 40 minut prispel na svojem zrakoplovu iz Berolina v Lipsko.

**Čuden porod.**

**Monakovo,** 6. julija. Tukaj je porodila neka ženska dvojček in sicer eno belo in eno črno deklico. Oče otrok je zamorec. Stvar vzbuja silno senzacijo v zdravniških krogih.

**Italijansko-turška vojna.**

**Berolin,** 6. julija. Goltz poroča danes, da mu ni nič znano o kakem diplomatskem koraku proti njegovim nazorom. »Morgenpost« poroča, da je sploh neumevno, kako vzrok bi našla italijanska vlada proti izvajanju Goltza, ker on ni prekoračil stvarne kritike. On je samo demonstriral po svojih dokazilih, da Italija ne bo kos Turčiji, česar mu Italija z objektivnega stališča pač ne more zameriti, tudi če je objava takih nazorov Italiji neljuba.

**Berolin,** 6. julija. »Lokalanzeiger« poroča iz Carigrada, da bo Italija svoje delovanje v Sredozemskem morju še razširila, zato da si pridobi čim več tripolitanskega obrežja in novih pristanišč.

**Ali imate bolečine?**

Od revmatizma, od protina, glavobola, zobobola? Ali ste si po prepihu, prehlajenju kaj nakopali? Poizkusite z bolečine tolažečim, zdravilnim, krepčujočim Fellerjevim fluidom z znamko »Elzafluid«. To ni samo reklama. Tucat za poizkušnjo: krón poštnine prosto. Izdelovalec samo lekarnar Feller v Štubiču, Elzin trg: stev. 238 na Hrvaškem.



## Narodno ženstvo

Si sodeluje pri veselici za Narodni sklad dne 7. julija, prosimo, da je zanesljivo ob pol 4 popoldne na širališču, priroma v dežju v Narodnem domu. To velja za vse gospe in gospodične.

## Prosveta.

Dve dramatični produkciji prireditelj s svojimi privatnimi gojenci Miha Skrbinšek, član slovenskega gledališča, dne 10. in 12. t. m. v areni Narodnega doma. — Prvi večer se igra A. Schnitzlerjeva tridejanska drama »Ljubimkanje«, drugi večer pa se vprizori tri enodejanke: Goethejeva drama »Sestra«, izvirna noviteta, ubranostna slika »O polnoči« in Paul Aleksandrova burka »Strast igranja«. — Pričetek ob 8. uri zvečer. Vstopnine ni. Prostovoljni prispevki v pokritje stroškov se hvaležno sprejmejo.

## Razne stvari.

\* **Žrtve aviatike.** Iz Londona poročajo: Stotnik Loreine, ki se je z nekim podčastnikom vzdignil s svojim aparatom v zrak, se je ponesrečil. Oba sta bila tako težko poškodovana, da sta kmalu nato umrla.

\* **Železniška nesreča.** Iz Coringa (Newyork) poročajo: Izpod razvalin ponesrečenega vlaka železnice Lackawana so izvelikli 34 trupel, največ otrok. Veliko težko ranjenih je pokopanih pod razvalinami.

\* **Morilec obsojen na štiri leta.** Iz Kralj. Gradca poročajo: Porotno sodišče je obsodilo trg. akademika Desenskega, ki je umoril 76-letnega posestnika Holeckega in njegovo ženo, zaradi uboja na štiri leta težke ječe. Desensky je najbrže žrtev čitanja »šund romanov«.

\* **Dragocene starine.** Iz Londona poročajo: Pri dražbi zapuščine Taylorjeve so dosegli za stare umetnine ogromne vsote. Za en porcelanast svečnik se je plačalo 100.000 kron; za porcelanast kotel za vodo 50.000 kron, za dve železni žrjavnici 240.000 kron. Samo pri predčesajšnji dražbi so dosegli skoro dva milijona kron.

\* **Napadi na smodišnice.** Pri vojaških smodišnicah v Pyštovanu pri

Olomucu se jev noči na torek dogodil dozdaj še nepojasnen slučaj, iz katerega se da sklepati, da so napadi na smodišnice sistematično organizirani. V omenjeni noči sta skušala dva neznanca udreti v smodišnico. Ko sta pa skušala vlomiti v skladišče za smodnik, jih je straža iznenadila. Oba vlomilca sta pobegnila ter sta večkrat ustrelila na stražo. Vsled strelav je prišlo še ostalo moštvo, vendar sta pa vlomilca med tem časom že izginila.

\* **Žena naročila morilca svojemu možu.** Iz Pariza poročajo: Gospa Clerc, žena bogatega ravnatelja nekega vzgojevalnega zavoda v Sèvresu pri Parizu in mati štirih otrok, se je pritoževala proti svojemu ljubimcu Paratte, bivšemu prijatelju družine, ki je bil dalj časa v norišnici, da je njen mož ne razume in slabo z njo ravna. Paratte se je ponudil proti nagradi 500 frankov, da spravi Clerca s pota. Ko sta se zakonska nekega večera vračala iz gledališča, je bil Clerc iz zasede ustreljen in težko ranjen. Predno je umrl, je še napisal na listek besede: »Iščite mojega mogega morilca v moji bližini!«

\* **Grozen čin matere.** Iz Berlina poročajo: V predkraju Steglitz je 31-letna žena Friedrich včeraj ponoči utopila svojih pet otrok v starosti od enega meseca do sedmih let v kopalni banji nekega praznega stanovanja. Nato jo hotela še sama sebe utopiti, vendar so jo pa še pravočasno rešili. Ta grozen čin je izvršila žena, ker je mož vedno grdo z njo ravnal. Najmlajši deček je bil star še le en mesec. Ravno ko se je grozna drama izvršila, je prišel mož popolnoma pijan domov ter že na potu preklinjal in zmerjal ženo in otroke. Razjarjena množica ga je hotela linčati.

\* **Potop »Titanica«.** Preiskovalna komisija je po 36 dnevnem zasedanju končala svoje seje. Preiskava je dognala, da je »Titanic« prehitro vozil v ledu proti ledenim goram in da je imel premalo rešilnih čolnov. Obenem je preiskava dognala, da je kapitan »Californije« videl raketne signale, a se jim ni odzval. To je pač uničujoče spričevalo za družbo »With Star Line«. In posledica tega bo, da se bo pač vsakdo, ki hoče priti v Ameriko, premislil, voziti se s parniki te družbe, ki je na tako lahkomisljen in neodpustljiv način uničila sto in sto ljudi in rodbin.

\* **Nesreča pri ostrem streljanju.** Iz Hamburga poročajo: Pri ostrem streljanju na vojaškem vežbališču v Lockstädtu je ponesreči priletela gra-

nata v opazovalni stolp št. 5. Pri tem sta bila usmrčena dva topničarja, težko ranjena pa en nadporočnik in en enoletni prostovoljec, dva topničarja in en poročnik so bili lahko ranjeni.

\* **Čudna oporoka.** Umrli ravnatelj upravnega sodišča pl. Elsner se je v svoji oporoki spomnil mesta Berlina, nemške države, razentega še drugih mest, korporacij in polkov. Nemški državi je zapustil 10.000 mark. Ta kapital naj z obrestmi toliko časa upravlja, dokler ne doseže zneska državnih dolgov. Enake vsote je zapustil Elsner tudi: prvemu gardnemu pešpolku v Potsdamu, poznanski zadrugi reda sv. Ivana, razentega še nekaterim drugim mestom in krajem, vsega skupaj čez 70.000 mark.

\* **Kdaj je Napoleon najbolj imponiral?** Ko so vprašali Metternicha, kdaj mu je Napoleon najbolj imponiral, je odgovoril tako-le: Po neki vojni skozi gozdove smo prišli cesarjevi gostje v mesto Compiègne. Bilo je okoli poldne. Cesar se je naslonil na peč ter čakal, da prinesejo kosilo. Ker le ni bilo nič, se obrne Napoleon proti Muratu ter reče: »Napolejski kralji, pogledite, zakaj ne moremo še obedovati?« Murat je skočil v kuhinjo ter se vrnil z naznanilom, da bo kosilo kmalu gotovo. Pa kosila le še ni bilo. Napoleon je bil že jezen ter je velel svojemu bratu Ludoviku: »Holandski kralj, pojdi te pogledat, če bomo danes sploh kosili!« — Nič, je rekel Metternich, ni napravilo na me večjega vtiska nego to, da je cesar pošiljal kralje v kuhinjo gledat, kdaj bo kuhano kosilo.

## Naprednjaki,

spominjajte se pri vsaki priliki

„Narodnega sklada“

in nabirajte prispevke zanj!

## Darila.

Upravništvu naših listov so poslali:  
Za Ciril-Metodovo družbo: Trafenik, Zetale, 5 K, ker je nagajivi

»Eol« preprečil kres, pa Cirilmetodariji darujejo žetalski naprednjaki ta znesek; Mih. Bregar, Hofgastein, 3 K 50 vin.; Kramar Josip, Dunaj, 7 K; Fran Dekleva v Pulju na ladji N. Vel. ladja »Aspern«, 3 K 50 v.; in »Nekdo« mesto šampanca v Pragi 30 K. — Skupaj 49 kron.

Za Narodni sklad: Berta dr. Roštoharjeva na Kralj. Vinogradih 5 K, mesto šopka ljubljanski deputaciji praških slavnosti za srečno pot; dr. A. Lavš v Splitu 10 K kot prispevek k veselici za Narodni sklad; profesor Rajko Perušek v Ljubljani 10 K, ker se ne more udeležiti veselice, in Frank Sakser iz Amerike 50 K, ker se ne more udeležiti veselice za Narodni sklad. — Skupaj 75 kron.

Zivel darovalci in nabiralci!

## Bratje!

Danes v soboto, dne 6. t. m. ob 7. uri zvečer se vrnejo iz Prage naši tekmovalci, njim na čelu brat Stane Vidmar, ki si je priboril na tekmi slovenskega Sokolstva prvenstvo, kar je za slovensko Sokolstvo in za ves slovenski narod veličanskega pomena.

Zato je naša dolžnost, da brate tekmovalce ob njih povratku dostojno sprejmemo.

Pozivljamo Vas ljubljanski in okoliški Sokoli, da se tega sprejema v čim največjem številu udeležite.

Zbirališče na vrtu »Narodnega doma« ob 6. uri, od koder odkorakamo točno ob 1/2 7. na južni kolodvor.

Na zdar!

Za predsedstvo »Slovenske sokolske zveze«

dr. Ivan Oražen Bogumil Kajzelj  
starosta. tajnik.

Današnji list obsega 18 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:  
Valentin Kopitar.  
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 4. julija: Ivan Šorn, rejenc, 5 mesecev. Streliška ulica 15.

V deželni bolnici:  
Dne 3. julija: Marija Gomilar, užitarica, 72 let. — Nikola Tatarič, kočijaž, 34 let.

**Narodno zdravilo.** Tako se sme imenovati bolesti utešujoče, mišice in živce krepčujoče, kot mazilo dobro znano »Mollove francosko kremo in sol«, katero se splošno in uspešno porablja pri trganju po udih in pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena steklenici K 2.—. Po poštnem povzetju razpošilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na Dunaju, Tuchlauben 9. V zalogah po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varstveno znamko in podpisom. 5 19

Mlado, staro,  
Vsak pove:



Ta pa je za me!

Ker se samo z njim krepčam,  
Vedno zdrav želočc imam!

Varujte se

ponaredb!



Pristni »FLORIAN« se dobi edino od Rastlinske destilacije »FLORIAN« v Ljubljani.

Postavno varovano.

## Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 30-76 mm

| Julija | Čas opazovanja | Stanje barometra v mm | Temperatura v °C | Vetrovi   | Nebo  |
|--------|----------------|-----------------------|------------------|-----------|-------|
| 5      | 2. pop.        | 739.2                 | 22.7             | sl. jvzh. | jasno |
| 6      | 9. zv.         | 740.0                 | 17.6             | sr. svzh. | •     |
| 6      | 7. zj.         | 740.5                 | 14.5             | sr. jvzh. | •     |

Srednja včerašnja temperatura 17.5°, norm. 19.4° Padavina v 24 urah 0-0 mm.



V četrtek ob tričetrt na 9 je preminul po dolgi mučni bolezni v starosti 73 let naš dobri soprog, oče, stari oče in tast, gospod

# Fran Guštin starejši

bivši posestnik, trgovec in župan metliški.

Pogreb bo v soboto ob 5. uri popoldne na pokopališče k Sv. Roku.

Blag mu spomin!

V Metliki, 4. julija 1912.

Žalujoča rodbina Guštinova.



✱ ☐ ✱  
Cementne cevi  
v vseh dimenzi-  
jah, barvaste  
plošče itd.  
✱ ☐ ✱

# Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp.

## Ljubljana.

✱ ☐ ✱  
Stopnice,  
balkone, spo-  
meniki, stavbni  
okrasni itd.  
✱ ☐ ✱



**Emil Dobrič, Ljubljana,**  
Prešernova ulica šte. 9, poleg c. kr. glavne pošte  
trgovina z galanterijo, igračami itd.  
Povedom prirojanja veselilnih sročelovov priporoča  
veliko izbiro dobitkov po zelo nizkih cenah!

Odlikovana z najvišjo odliko grand prix  
: na svetovni razstavi St. Louis 1904. :



V tablicah po 10 vin. se dobi povsod.

**V CELJU! Slovenska tврdka. V CELJU!**  
Izdeluje velike mostne tehtnice za tehtanje živine in vozove vseh sistemov in velikosti.  
Prevzame jih tudi v prenovljenje.  
Stavbni in umetni ključavničar **IVAN REBEK** Čezje, Poljanska ulica št. 14.

## Zdravilišče Gleichenberg.

Sezija: od 15. maja do 30. septembra.  
Neprekosljive vrednosti pri vseh boleznih sopil.  
Svetovnoznani zdravilni vreli.  
Pojasnila in prospekte daje zdraviliško ravateljstvo Gleichenberg  
(štajersko).  
1239

## Prva kranjska mizarska zadruga

v št. Vidu nad Ljubljano.  
vpis. z. z om. jamstvom — nasproti želez. post. Vižmarje v lastni hiši  
Mizarska delavnica s strojnim obratom na parno silo.  
Velika zaloga spalnih, jedilnih in salonskih oprav.  
vseh vrst in slogov od preprostih do najnovejših, po  
najnižjih cenah, brez konkurence! — izdeluje vsa  
pohištvena in stavbna dela, oprave za hotele in  
sanatorije in druge javne zgradbe. 525  
Zaloga v št. Vidu nad Ljubljano. — Prodajalna v  
Ljubljani, Dunajska c. 18. hiša Kmetijske posojilnice.  
Ceniki na razpolago. Proračuni in načrti brezplačno

## Uničevalec stenic Zing - Zing, 2056

oblastveno varovan, pomori takoj vse  
stenice z zalego vred.  
Nestrujeno, blagodišeče, razkužujoče  
Dobiva se v steklenicah po 60 vin.  
zraven spadajoča brizgalna 20 vin.  
v 1/4 in 1/2 litrskih steklenicah raz-  
meroma ceneje

v glavni zalogi v Ljubljani pri  
**Antonu Kanc, drogerija.**

Druga sredstva odlično odvracajte!  
Poglavna zaloga: Dunaj, XVII. Gentzgasse 27.

## F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam  
najbolj priležni, lični in najboljše  
kakovosti. Naprodaj samo pri

**JULIJ STOR, Ljubljana**

Prešernova ulica št. 5.

Goysserski čevlji za turiste, higijenični  
čevlji za otroke in Lawn-tenis-čevlji.



Zastopstvo le prvovrstnih to-  
varen in priznано najboljših  
koles „KINTA“ modeli 1912

## Karel Čamernik & Ko.

Ljubljana, Dunajska cesta 9—12.



Specialna trgovina s kolesi, motorji, avto-  
mobili in posameznimi deli.

Mehanična delavnica prvega razreda za  
vsa v to stroko spadajoča dela in popravila.  
Garaža za avtomobile. Zaloga pnevmat-  
ikov za avtomobile, motorje in kolesa  
Popravila pnevmatikov potom  
vulkaniziranja. Benzin in olje za  
vse vporabe. Izposojevalnica ko-  
les. Sola za vožnje z vsemi vo-  
zili. Interesentom smo s strokov-  
nimi pojasnili brezplačno na razpolago.



vladajo na svetovnem trgu  
:: nedosežno popolna ::

## vozna kolesa Helikal-Premier

Zahtevajte gratis krasni ce-  
:: nik za leto 1912. ::

Zastop.: M. Cerar, Domžale, Mat. Rozman, Stožice.

## Najfinejši špirit

: iz žita, najboljša :  
kakovost za žganje

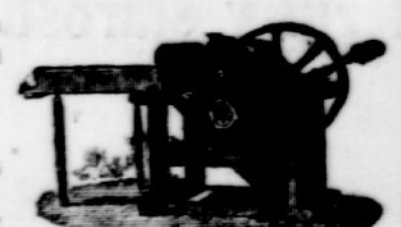
se dobi edino v množinah  
od 60 litrov naprej po nizki  
:: tovarniški ceni pri tvrdki ::

**M. Rosner & Ko.**  
Ljubljana, poleg pivovarne „Union“.

## Za žetev! Za žetev! Vratila in mlatilnice



lahko tekoče ročne in druge  
na vratilo, ter tudi vse vrste  
poljedelskih strojev,  
kakor tudi vse v železninsko  
stroko spadajoče stvari  
priporoča 2317



po znano solidni posrežbi in po znižanih cenah tvrdka

## Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji  
v Ljubljani, Dunajska cesta 16.

Tam dobite tudi zastoj obširni slovenski cenovnik strojev.

## Cenjeni lastniki gramofonov!

Ker različni ljudje krošnjarijo z obrabljenimi ploščami  
po deželi, pri tem se pa izdajajo za moje zastopnike in  
tudi popravljajo pod mojim imenom godbene stroje in  
gramofone, dovoljujem si sl. občinstvo vljudno opozoriti,  
da jaz nimam nobenih takih zastopnikov in pro-  
dajam plošče edino v svoji trgovini

**Ljubljana, Sodna ulica 5.**

Na izrecno željo pošljem plošče tudi v izbiro, nikakor pa  
ne pustim krošnjariji z njimi. Kupec dobi pri tem le ob-  
rabljene plošče, sploh je pa krošnjarijenje od hiše do hiše  
tudi prepovedano, in prosim, naj se mi vsak slučaj ako  
pride tak zastopnik s ploščami, in se izda za mojega za-  
stopnika, naznani, da se bom mogel na ta način obvaro-  
vati sitnosti, katere mi delajo kupci takih plošč, ko uvidijo  
da so prevarjeni in so kupili stare obrabljene plošče.

Pri meni se dobe plošče garantirano nove in po to-  
tovarniški ceni.

Obenem slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da  
izidejo s 1. avgustom t. l. nove plošče s slovenskimi napevi  
moških in mešanih zborov, novosti, katere dosedaj še niso  
bile za gramofon posnete.

Blagovolite poslati naslov in Vam pošljem seznam  
teh gramofonskih plošč zastoj in poštne prosto.

**A. Rasberger, Ljubljana**

Največja zaloga gramofonov in godbenih avtomatov.

## Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica K 3.000.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond 300.000 kron.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in agencija v Gradožu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun  
:: ter jih obrestuje od dne vloge po čistih ::

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje  
vseh vrst po dnevnem kurzu.



## Svetopisemski paradiz — na severnem tečaju!

Ker je vsled zadnje Cookove severno-tečajne afere to sedaj zapuščeno in zledeno ozemlje dobilo zopet sijaj senzacije in zanimanja, ni odveč, da poročamo tudi o dejstvih, ki so izvalila že toliko ekspedicij k sebi, in je navadno grob sedanjih hipoborejskih potovalcev, bil nekdanj rojstna »vas« človeštva in sploh vsega življenja.

Zato moramo skoro kot neko domotožje po prvotnem našem bivališču smatrati ono potovanje na severni tečaj. Saj niti znanstvenega dobička ne daje odkritje geometričnega tečaja in je torej ves trud le športnega pomena. To je kapitan Weyprecht tudi sam priznal in vendar so šli André, Wellmann in drugi za svoje ekstravagance v gotovo smrt.

Torej naš paradiz na severnem tečaju! Predno preidemo na direkten fizikalichen dokaz, hočemo se iz kulturnozgodovinskih faktov podkrepiti naši trditvi.

Da so se azijske vere razvile iz solnčnega, oziroma ognjenega kulta, je znano. Ravno tako razvidno pa je, da so na severu pripisovali solnčni toploti večji pomen, ko na toplem jugu, in zato se je fantazija severnjakov tudi bolj pečala z nebesnimi fenomenom, kakor z vrtenjem solca in lune okoli zemlje, klimatičnimi razmerami, menjavo letnih časov i. t. d. V vseh mitologijah Arijev, t. j. pred vsem Indcev, Perzov, Grkov, Rimljanov, Germanov in Slovanov, najdemo pravljice o ugrabljenju solca ali boginje zemlje. Kot reprezentanti sovrane sile (t. j. mraza in noči, ki pozimi vjemo solnce), nastopajo veliki, titani, podzemski bogovi i. t. d. Take pravljice so našle v mitologiji južnih narodov le vsled njihove izselitve iz severne pradamovine. Kot solnčni bog je v prvotnem skupnem azijskem mitu nastopala devica, za katero sta se borila dva junaka kot poletje in zima. Od zime vjeto solnčno devico reši pozneje iz ječe poletni junak. Pri Grkih najdemo ta simbol v pravljici o Heleni iz Troje, o Andromedi, ki jo reši Perzej in najlepše o Ariadni, ki jo reši Tezej na Kreti iz la b i r i n t a !, kjer jo je čuval zmaj.

Ta vsem pravljicam posameznih indoevropskih narodov skupni prvotni mythos kaže kulturno skupnost azijskega rodu v dobi, ko še niso antropomorfični bogovi pregnali prvotnega kulta naravnih sil in prikazni.

Se bolj pa je podkrepil domnevo o severnem izvoru človeštva I. 1893. Ernest Krause, ki je pod imenom Carus Sterne izdal neko razpravo »Die Trojaburgen Nordeuropas«.

Ti trojanski gradovi, ki segajo od najvišjega severa proti jugu, so koncentrično zgrajeni, iz kamena sestavljeni, labirintično zaviti hodniki, prvotne prahistorične cerkve (kerk, kirk ali kark pomenja keltsko kameniti krog), v katerih so goli mladeniči in dekleta plesali nek kulni ples. Beseda Troja seveda ne pomenja onega mesta ob griču Hissarlik v Mali Aziji, ampak izraža pojem za kameno zgradbo, in prenešeno krožeče gibanje (namreč hojo v teh labirintskih hodnikih) in dalje krožeči ples.

Carus Sterne pa je dokazal, da ti čudni koncentrični in spiralni sestavi kamena v teh labirintskih hodnikih natančno posnemajo tek solca v naj-severnejših geografičnih širinah. V srednjem zemeljskem pasu se solnčna pot nikakor ne kaže v obliki teh labirintskih krogov, marveč samo v sektorjih, in je torej edino mogoče, da so te kulture prinesli rodovi na svoji poti na jug v prvotni obliki s seboj. Pa tudi oni ples v teh trojanskih zgradbah je le posnemanje planetnega teka. Taki planetni plesi so se sicer še ohranili v novoperzijskem plesu dervišev in v ehternaški »Springprozession«. Da so pa te labirintske zgradbe, ki so v mytologiji južnih narodov tako važne, res severnega izvora, priča tudi pogostna imitacija teh labirintičnih risb v francoskih cerkvah od 9. do 13. stoletja, ko so namreč Normani prinesli svoje nordsko-paganske nazore v krščanske verske ideje. Tako najdemo labirintske mozaike v senski katedrali, dalje v katedralah St. Omer, St. Quentin in St. Bayeux.

V novejšem času je tudi dr. Biedenkapp iz prahistoričnih, etimoloških in naravosloveskih in posebno iz preiskav Vede in Aveste dokazoval, da je severni tečaj pradamovina človeštva.

In sedaj še k striktnemu dokazu po mehanskih zakonih za našo trditve.

Če pogledamo severno in južno hemisfero, najdemo na severu mnogo več celine, ko na južni poluti, kjer presega morje petkrat celinsko površino.

Dalje vemo, da se rotacijsko gibanje od ravnika proti jugu zmanjšuje, tako, da znaša na ekvatorju rotacijska hitrost 465 m na sekundo, ob

povratniku 190 m, ob 80° 50 m in na tečaju 0 m.

Vsled tega kažejo vse stvari le na tečaju svojo pravo težo nasproti zemeljskemu centru, dalje od pola pa se teža energija mase vsled rotacijske hitrosti zemlje konstantno zmanjšuje. Ker je točasno rotacijska hitrost zemlje ob ekvatorju enaka 465 m na sekundo, provzroča to zmanjšanje teže vsake materije na ekvatorju za  $\frac{1}{299}$  v razmerju z absolutno težo na tečaju.

V zvezi s povečanjem teže proti tečajema je pa tudi poploščenje zemlje ob tečajih.

V lože razumevanje se bomo poslužili modela. Po Kant-Laplaceovi teoriji je obstajal stadij zemlje, ko se je vodikov plin v zvezi s kisikom ob enem z ostalo materijo že toliko ohladil, da se je združil v vodo.

Naš model bo tedaj trdna krogla, obdana z vodo, kakor rumenjak z beljakovino v kurjem jajcu.

S pomočjo presijskega aparata hočemo nato volumen pri enakomernem tlaku konstantno zmanjševati.

Kmalu bomo spoznali, da ta kompresijski aparat na dveh dijamentalnih točkah močnejše deluje kakor drugod in da ta neenaki pritisk provzroča enako poploščenje, kakor ga opazujemo na našem planetu; kjer je enako tlak na obeh tečajih večji, kar dokazujejo difference med težo materije na ekvatorju in na tečaju.

Voda v modelu se je prelila torej na kraj manjšega tlaka, to je proti ravniku, in na tečaju se je pokazala celina trdne krogle.

Tlak traja dalje. Molekularna elastičnost trdne krogle se ustavlja nekaj časa teži tlaka, končno pa se pol krogle razbije in voda zalije tlaku primerno prejšnjo tečajno celino.

Enako se vrši proces pri zemlji. Ko je bil severni tečaj prost vode, se je vsled trajnega tlaka razbila kamnita celina ob tečaju in voda je vdrila na njeno mesto. V tem stadiju je sedaj naš južni tečaj, med tem, ko na severnem vsled ponavljanja tega procesa tlak zopet vodo sili k ekvatorju in se torej celina zvišuje nad vodno gladino.

Ohlajevalni proces se je vršil pri zemlji tako, da so se posamezne plasti vlegle ena na drugo, izhajaje od središča. Zadnja, najmlajša plast, je torej morala imeti vedno isto tendenco, kakor voda, namreč razširiti se proti ekvatorju. Ker pa je material bil manj elastičen od vode, so bile posledice tega velikanske razpoke. Te razpoke se zasledujejo lepo ob zahodni obali Severne in Južne Amerike, ki segajo v lahkem spiralem loku od Berinskega zaliva pa do rta Horn in dalje po Aleksandra I. zemlji do južnega tečaja. Vsled te razpoke nagromadeno skalovje deli skoro popolnoma Atlantski ocean od Tihega morja.

Vzdigovanje celine ob ekvatorju vsled tlaka na tečajih je velikansko in se približuje 10.000 m. Seveda pa radi tega ni med posameznimi zemeljskimi plastmi ob ravniku nikakih praznih prostorov, ker izbočenju one plasti sledi primerno volumsko razširjenje spodaj ležečega materiala vsled one vezane toplote, ki postane takoj aktivna, kakor hitro dobi materija prostor za večji volumen. Ta pojav se je opazoval tudi ob gradnji karavanskega predora, ko se je kamene vdiral v tunel, potem, ko je bil že zdavnaj prebit.

Razvojni proces na južnem tečaju očitno zastaja za severnim, kajti dočim so tam še mnogoštevilni delujoči vulkani in celina večji del še pokrita z vodo, je ta na severnem tečaju že zopet odtekla in so vulkani že zdavnaj ugasnili.

V kapljivotočki dobi našega planeta je bila rotacijska hitrost znatno manjša, tako, da se je zemlja le vsako leto enkrat obrnila okrog svoje osi, pojav, ki ga po Schiaparelliju opazujemo še sedaj pri Veneri in Merkurju. In še tedaj, ko se je prvič na tečaju pokazala kamnita celina iznad vode, je znašala rotacijska hitrost naše zemlje ob ravniku le približno 20 m na sekundo. Kolikor bolj se je ohlajal naš planet, toliko manjši je postal, zato pa je rastla rotacijska hitrost in s tem redkost atmosfere ob ekvatorju.

Vsled tedanjih klimatičnih razmer se je na prvi celini, to je na severnem tečaju, takoj pričela gigantska vegetacija in fauna, pravi raj, kjer ni bilo treba nikoli obdelovati zemlje, saj najdemo v najboljši severnih krajih velikanske zaloge premoga — preostanek pozneje zasutih in poplavljenih pragozdov, in fosilne ostanke antiluvijalnih mastodonov.

O razvoju življenja na celini po stanju današnje filogenije bomo govorili na drugem mestu.

Preostaja nam edino še v kratkem naslikati vesoljni potop. Rekli smo, da se z ohlajenjem zemlja zgoščuje proti sredini in naravno je, da morajo počasi tudi zgornje plasti slediti temu procesu. Najpreje seveda tam, kjer je tlak največji, in to je ob tečajih.

Tu se je v milijonskoletnem razvoju zgodilo, da se je zemeljska skorja vdala pritisku tlaka in se razbita vsedla na spodnje plasti. Na njeno mesto pa je planilo morje in si tako osvojilo zopet severni tečaj, naš paradiz.

Da se je v tem življenje razvilo že do človeške paleolitične dobe, je jasno, kakor tudi to, da se je razmnoženo človeštvo v rodovih selilo na jug, kjer si je osvajalo od vode zapuščen svet. S sabo je v svoji konservativnosti nosilo stare prvotne kulturne pridobitve in ohranilo tako znak rodne skupnosti.

V sedanjem času se, kakor znano, obale severnih dežel dvigajo in torej voda odteka na ekvator, kjer se obali po klimatološko-hidrostatskih opazovanjih zopet izgublja v vodo.

O prihodnjih geotektonskih pojavih govoriti ne spada v okvir naše razprave. Hoteli smo pokazati, kako se lahko logično in znanstveno podprto trdi, da je moral biti naš paradiz na severnem tečaju. Na drugi strani pa kulturnozgodovinski podatki, ki so se tradicionalno ohranili med človeštvom enako še, ko se je razširilo globoko proti jugu enako govore isto še potem, ko so morskimi valovi poplavlili človeško pradamovino na severnem tečaju.

## Spominjajte se dijaškega društva 'Domovina'.

Ustna voda  
**KALODONT**  
Zobna krema

## MOJA STARA

izkušnja je in ostane, da za preganje peg ter za pridobitev in ohranitev ne ne, mehke polti ni boljšega mila nego svetovnoznano **lilijsko mlečno milo s konjičkom**, znamka konjiček tvrdke Bergmann & Co., Detin n. L. Komad po 80 vinarjev se dobiva po lekarnah, drogerijah, parfumerijah in vseh enakih trgovinah. — I-totako se Bergmannova lilijaska krema „**Manera**“ čudovito obnaša za pridobitev nežnih, mehkih damskih rok. V puščah po 70 vin. se dobiva povsod.

## SALVATOR

gumijevi podpetniki



Nedosegljive trdnosti.  
Glavna zaloga: Anton Krisper, Ljubljana.  
Dobiva se povsod.

Proti 18  
zobobolu in gnijolobi zob  
izbrano deluje dobro znana  
antiseptična  
**Melusine ustna in zobna voda**

ki utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.  
1 steklenica z navodilom 1 krona.  
Deželna lekarna Milana Leusteka v Ljubljani, Ročljova cesta štov. 1 poleg Franc Jozefovega jubilejnega mostu. V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolniških blagaj, juž. železnice, c. kr. tobačne tovarne in okr. bol. blagajne v Ljubljani.  
**Melusine ustna in zobna voda.**  
Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.  
Blag. gospod lekarnar  
Prosimo vnapre, pošljite mi zopet tri steklenice vaše izbrano delujoče antiseptične melusine-ustne zobne vode, katere je neprekosljivo sredstvo zoper zobobol, utrja dlesno in odstranja neprijetno sapo iz ust. Za ohranjenje zob in osveženje ust jo bom vsakomur kar najbolje priporočal.  
Spoštovanjem  
Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar

## Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah  
**EMIL KRAJEC**  
preje F. Hiti  
Pred Skofijo štev. 20.  
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

**Fr. P. Zajec**  
Ljubljana, Stari trg 9.



Ket prvi edini slovenski oblastveno konce sion optik in strokovnjak priporoča svo  
**optični zavod**

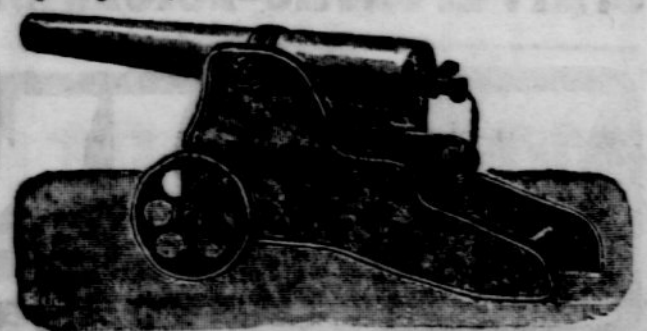
kakor vsakovrstna očala in štípalnike, toplotne zrakomere, hygrometre, daljnogleds vseh vrst, kakor „Zeiss, Busch, Goerz“ itd., ter vse v to stroko spadajoče predmete. Vsa popravila izvršujemo točno in solidno v svoji z električnim obratom urejeni delavnici.  
Zahtevajte cenik, pošljem ga zastonj.

Ustanovljeno 1845.  
**Parno barvarstvo**  
ter kemično čiščenje in  
snaženje oblek.  
**Apertura sukna.**  
**JOS. REICH**  
Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.  
Sprejemališče  
Selenburgova ulica št. 3.  
Postrežba točna. Solidne cene.

**AVG. AGNOLA**  
v Ljubljani, Dunajska cesta 21.

Velika zaloga  
steklenine, porcelana, svetilk, zrcal, šip, kozarcev, vrčkov i. t. d.  
Gostilniška in kavarnarska namizna posoda  
po najnižjih cenah.

**F.K. Kaiser, puškar**  
Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6



priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih  
**pušk in samokresov**  
lovskih potrebščin, vseh del koles (biciklov)  
kakor tudi  
**umetnični ogenj po najnižjih cenah.**  
Popravila pušk, samokresov in biciklov točno in solidno.  
Cenovnik zastonj in poštne prosto.

## Drva

mehka in trda, (suha); radi pomajnkanka prostora znižane cene. Dostavijo se na zahtevanje tudi na dom.  
**Parna žaga SCAGNETTI, za skladiščem državnega kolodvora.**

## „Tvornica“ plutovinastih zamaškov

**Zuckerman & Löbl** 1986  
Praga, Pořič 26 nova. — Cenovniki gratis in franko.

## Vinko Majdič

valjični mlin v Kranju  
(Kranjsko).

Največja proizvodnja priznana naj boljših pšeničnih mok in krmičnih izdelkov, ki izvirajo iz najbolj izbranih pšeničnih vrst. Proizvodi vzamejo jako veliko vode v se in dajo kvantitativno nedosegljiv pridelek, kar je zlasti za gospode pekoveke mojstre neprecenljive vrednosti.

Zastopstva in zaloge: 34  
V Ljubljani, Cerknici, Trnovem, Podgradu, Trstu, Pulju, Reki, Zadru, Spiljetu, Ercegovem, Kotoru, Sv. Luciji ob Soči, Beljaku, Celovcu, Inomestu, Bolcanu in Tridentu.  
Brzojavi: Valjični mlin, Kranj.

## Superfosfati

mineralni in živalski, najbolj preizkušeno, najzanesljiveše in najcenejše gnojilo s fosforjevo kislino za vse

vrste zemlje  
Vsebinsa strogo zjamčena.

Najzanesljiveše in najhitrejše oživljenje krmskih nasadov, doseženje velikih donosov fosforovih soli polne krme.

## Superfosfat

povzroča pri žitu in sočivju najpopolnejšo tvoritev zrn in požlahtnenje sadu, tako tudi pri krompirju, repi itd.

dalje amonijakove, kalijeve in solitrove  
**superfosfate**

dobavljajo 4323  
vse tvornice umetnih gnojil, trgovci, poljedelske zadruge in društva.

Centralna pisarna: Praga, Příkopy 17.

## FRANC KOS

Ljubljana, Sodna ulica št. 3.

Specijalna mehanična  
pletilna industrija  
in trgovina

za površne in spodne jopice, modrčke, telovnike, nogavice, rokavice, posebne obleke zoper trganje pletilni material i. t. d. na drobno in debelo

Sivalni stroji od 70 K naprej;  
pletilni stroj

patent »Wederman« je edina in najuglednejša prilika za dober zaslužek, poduk brezplačen, trajno delo zagotovljeno; ker se ne poslužujem agencur so cene veliko nižje. — Stare nogavice se ceno podpletujejo. 232

Podpirajte domačo industrijo.

## Josip Gregorin

krojačnica prve vrste za gospode in dame

» se nahaja na »

**Dunajski c. 20**

nasproti kavarni »Evropa« — Tramvajska postaja.

**Zaloga inozemskega in pristno angleš. blaga.**

Cene solidne. — Postrežba točna.  
Z odličnim spoštovanjem

**Jos. Gregorin, krojač.**







## Iz Maribora.

(»Gauturnen« v Mariboru. — Pramen. — Reserviranost podjetnikov. — Bolna fantazija. — Napad turnarjev. — Posnemanja vredno.)

Mariborski »Nemci« so zopet enkrat pokazali strmečemu svetu, da so res »Nemci«. »Die alte deutsche Stadt« je praznovala v dnevih 29. in 30. junija petdesetletno mariborskega »Turnvereina«. Kot že običajno o takih prilikah, se je poseglo po vseh, tudi najskrajnejših sredstvih ter poskusilo z vnanjimi pompom, ki se je pa tokrat zelo klaverno obnesel, pokazati — da je Maribor nemška posest. Tedne naprej se je žegovorilo, da bo udeležba zelo velika, da pride okrog 3000 turnarjev — gostov. Prišli so, a bilo jih je komaj — 600. Dočim se običajno ob takih prilikah sprejema goste že ob njih prihodu čim le mogoče slovesno, so morali ob tej priliki došli sami tavati po mestu. Nikjer nikakega uradnega zastopstva, nikjer uradne dobrodošlosti. Dr. Orosel je sicer markiral po mestu v turnarskem kroju, včasih tudi kakšnega Slovence malo pofiksiral, a vse drugo je prihranil za drugi dan. Pri odkritju spomenika Jahnju je imel sicer »guc« z običajnimi raketami proti »vindišarjem« — saj gospod doktor so akademsko naobraženi in smejo psovati — vendar, onega kar so morda pričakovali, ni bilo — efekt je izostal. V soboto in nedeljo popoldne je bila na to tekma, o kateri pa kot taki ne bomo poročali natančneje, ker je — pri največji objektivnosti povedano — skoro vseskozi daleč zaostajala še za našo čukulado. — V enem seveda je nudila mnogo interesnega za tudi nepazljivega gledalca: Če si hodil med temi »nemškimi« telovadci, si naletel gruč, ki so se pogovarjale v njih materinščini — namreč slovensko. Stali so skupaj po trije, pet in tudi še več, pazno gledali krog sebe in šepetali slovensko. Priče zato so na razpolaganje vsak čas. Med drugimi smo imeli tudi priliko, opaziti, kdo se šteje v Mariboru vse med Nemce. Med drugimi sta se v soboto in tudi že v petek zvečer ščeperila po mestnih ulicah sinova oba Kavčiča iz Koroske ceste v turnarskem kroju, seveda tudi z neizogibnim frankfurtskim znakom. Pred leti, ko sta bila fanta še na mariborski gimnaziji, sta bila v slovenskem oddelku in rada skušala moč svojih pesti na buticah nemških svojih tovarišev. Danes sta seveda trda »Nemca«. Da sta imela še marsikatero tovariša je umevno. Porenegatenja med moško mladino nas sicer vedno užalijo, kadar pa slišimo — sicer je to zelo redko — da uskoči ta ali oni člen naše ženske družbe, takrat seveda pa se izpremeni ta čut v stud in gnjus. Dosedaj smo bili baš na naše slovenske dekleta ponosni. Saj so ravno one v marsikakšnem slučaju bolj dosledne v spoštovanju svoje materinščine in narodnosti kot — zamera gori ali dole — marsikateri naših zrelih gospá. Tokrat smo imeli priliko konstatirati kar dva slučaja narodnega izdajstva med mlajšimi med dekleti. Ena, neka gospica O... se je smatrala poklicano, onečasti ime svojih slovenskih staršev s tem, da je paradirala po mestnih ulicah s hohenzollernskim trikoloro, dočim je bila druga med onimi tremi kolesarkami, ki so nekako otvorile obhod turnarskega spreveda. Nad takimi hčerami — rene-gatkami njih staršem naše globoko sožalje! Upamo, da jim za bodoče kaj takega onemogočijo, kajti v nasprotnem slučaju bi morali poseči po najhujšem — javnem izključbenju iz naše narodne družbe. Telovadbe same se je udeležilo zelo malo ljudi, za to pa kakšnih 40 nemških dijakov. Nastopili so v javni tekmi spričo gimnazijskega profesorja Trobeja. Kaj pravi k temu slav. deželni šolski svet? Ali bo to v bodoče dovoljeno tudi slovenskim dijakom, kadar priredi kaj takega Sokol? In bodejo merodajni faktorji tudi takrat nevtralni? Obhod nemških turnarjev je vzbudil večinoma buren smeh in nebroj boljših ali slabših dvotipov. Otvorilo ga je petero (!) jezdec. Dočim so bili prvi štirje konji podobni zelo karikaturam v »Fliegende-Blätter« — suhi in mršavi — je bil »Schlachtröss« petega jezdec — najbrže je markiral generala te vojske — prav podoben znanim flanderskim kobilam. Če se ne motimo, je bilo vseh pet krampov od mestnega pogrebnega podjetja. Za temni so prišle tri kolesarke z že omenjeno Slovenko, na to pa mariborski prapor, zastražen od dveh suhobedrih buršev. Edino, kar nam je imponiralo na vsem sprevedu, je bil naraščaj. Koliko slovenskih src je v teh otrocih uvelo najbrže za vedno svoji materinščini. Da, naši nasprotniki vedo za njih in gotovo najsmrt-nosnejše orožje v boju, ki ga bijemo v Mariboru tako malomarno za naše narodno življenje. — Mesto samo je bilo polno zastav, mnogo bolj kot o

priliki tega ali onega patriotičnega slavlja. Niti na cesarjev god, niti na njega rojstni dan ni tozadevna dekoracija tako obsežna, kot je bila tokrat v prilog turnarskemu slavlju. Kar se je pa splošno opazalo, je bilo to, da so se hoteli, kavarne in vele-firme baš v izbi barv njihovih zastav kazali zelo rezervirane. Pri teh vsaj frankfurtaric ni bilo. Radovedni smo, kako bodo odgovorila gotova nemška politična društva na to »ne-taktnost« nasproti turnarjem. Stvar obeta postati zelo interesantna, saj so se slišali protesti radi tega ravnanja nemških podjetnikov že v soboto popoldne. Sicer vemo, da je nagib k temu bila le spekulacija, a vseeno je to strašno ubožno spričevalo, kajti pokazalo se je s tem le, da bi brez slovenskih žuljev ne bilo milijonov v žepih nemških mariborskih kapitalistov. Ja, ja »Marpurk ise tajč«... — Naš štajerski »Meran« je lahko ponosen. Poleg tega da je zgrajen na »deutschen Boden« ima tudi kar dva — poeta. Prvi je, kot že zadnjič omenjeno, Heinrich Wastian, a drugi neki Karl Bienenstein. O prvem smo že zadnjič pisali, da mu zdviga pegaz iz ravne poti po škarpah, o drugem pa lahko konstatiramo, da ljubi gozdna-te gore — velikane. Zelenje po njih mu pač bolj ugaja, kot kisle detelje iz rajha. Ta gospod — če se ne motimo je učitelj na mariborski mestjanski šoli — sanja o nekem »nemškem« Pohorju, v katerem bojda drema »Kaiser Heinrichs Hochge-stalt«. Pravi v svoji pesnitvi, da ga je »nemških« turnarjev heulanje zbu-dilo iz trdega smrčanja. Revček mora biti zelo nadložen, če se ne moti-mo, trpi na »Verfolgungswahn«, ker si ne upa drugače kot v temi iz svojega gozdnatega brloga. Čudno, kam že segajo vsi nemški kremlji, bi morda rekel ta ali oni, a mi, mi imamo edino zavest, to, da moramo vreči vse sile na našo okolico, ne iz-vzemši Pohorja, če ne nam pridejo res še z resno mišljeno trditvijo, da je Pohorje, slovensko Pohorje, nem-ska last od pamtiveka. — Dočim so bili gostje turnarji še precej mirni in s tem pač le dokumentirali, da uva-žujejo slovenski živelj, so se domači-ni vedli prav pobalinsko, razsajali in rjovelj po nočeh, da je bilo joj. V ne-deljski noči so se spravili — bilo jih je osem, kot gobe polnih alkohola — na nekega časnika, ki se jim je bil hotel že od daleč izogniti. Gospodu je priskočilo na pomoč par domo-brancev in zapodilo fakinažo v beg. — »Zveza jugoslov. železničarjev«, podružnica Maribor je naredila 30. junija izlet v Cerkovce pri Prager-skem, ki se ga je udeležilo do 80 čla-nov in gostov, kakor tudi precej Cer-kovčanov. Bralo se je preje, da se udeležijo izleta vsa narodna društva, kar se je pa menda mislilo tako, da bo zastopal g. predsednik podružni-ce »Zveze«, ki je odbornik tudi dru-gih društev, izostala društva sam. Kam jadramo —?

Mnenje gospoda dr. Kamboseffa, zdravnika bolnišnice v Slivnu.

Gospod J. Serravallo

Trst.

Čast mi je, Vam naznaniti, da sem tekom štirinajst let preizkuševal v svoji privatni praksi in v bolnišni-cah različne izdelke kinove skorje v raznih oblikah. Dober okus, čistilen in okrepujoč upliv, ki sem ga imel priliko konstatirati v bolnišnici prve vrste v Slivnu. Serravallovega kina-yina z železom, vse to mi potrjuje njegovo nadvladje nad vsemi krepi-lnimi pomočki. Dosegel sem najboljši uspehe pri rekonvalescentih po na-lezljivih boleznih, pri malokrvni šib-kosti, izhajajoči od malerije, pri že-lodčnih boleznih, povzročenih po pre-napornem delu v vročih poletnih dnevih, pri oslabljenju vsled starosti, pri dispeptičnih deklacijah in malokrv-nih ženskah.

Slivno, 22. oktobra 1908.

Dr. Kamboseff.

**5<sup>v</sup>**

**OXO**

**Kocke za govejo juho**

dajo najboljšo jamstvo za izovestno kakovost ker so

**v največji tovarni za mesno izolečko**

na svetu

**Liebig-družba**

napravljene.

S prav dobrim uspehom se

**MATTONLEY**

**GIESSHÜBLER**

naravná  
alkalična kislina

rabi pri  
oholestih sopih  
katarjih v požiralniku  
brenhli, vnetju  
pljuč in prane mrene.

Zalogo: **Mihail Kasner, Peter Lasmik**  
in **A. Šarabon** v Ljubljani.

Čevlji s pristnimi

podpetniki



**izboren plen.**

Uradno dovoljena, že 20 let obsto-  
joča najstarejša ljubljanska

posredovalnica stanovanj in služeb

**G. Flux**

Poljanska cesta št. 6, pritličje

2 minuti od tržnega prostora  
(preje Gosposka ulica št. 6),  
priporočila in namešča le boljše

službe iskajoče vsake vrste

kakor  
privatno trgovsko in gostilniško osobe  
izbira različnih služb, stosti za ženske  
vestna in kolikor možno hitra postrežba  
zagotovljena. 2400

Pri vnanjih vprašanjih se prosi znanaka za odgovor.



**Strážmojster:** Gospod ritmojster, javljam pokorno sovražnik se bliža.

**Ritmojster:** Noben sovražnik ne jaha tako hitro, da nebi skuhal svoje klobasice z »Vértessovim guljaževim pridakom.

»Vértessov« guljažev pridak 20 vinarjev

stoji na pridelkih omak, zelenjavi, krompirju in drugih jati.

**A. KUNST**

Ljubljana

Zidovska ulica št. 4.

**Velika zaloga obuval**

lastnega izdelka za dame, gospode  
in otroke je vedno na izbero.

Vsakična naročila se izvršujejo točno in  
po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in  
zaznamujejo. — Pri zunanjih naročilih naj  
se blagovoli vzorce poslati. 40

**G. F. JURÁSEK**

prvi in edini slovenski uglasjevalec in  
trgovca glasovirjev

Ljubljana, Poljanska c. 13. I.



Glasovirje, pla-  
nine in harmo-  
nije iz prvost-  
nih dvornih in  
komornih tvrd-  
imam v lastni  
zalogi bogato  
izbiro po solid-  
nim cenah. Jam-  
čim pismeno 10  
let! Tudi stare  
glasovirje imam vedno v zalogi. Vglaševanje  
vseh sistemov glasovirjev in harmonijev ter  
vsa popravila izvršujem precizno in ceno.  
Stare glasovirje ugodno zamenjam! — Glas-  
beni Matili in drugim slovenskim zavodom  
uglašuje glasovirje izključno le

koncesijonirana trrdka G. F. Jurásek.

**Svoji k svojim!**

**Zastonj**

dobi vsak 1 ploš  
čo in 200 igel,  
ako naenkrat na-  
roči 6 plošč. ::

**: Zastonj :**

dobi vsakdo 1 album in 200 igel, ako  
naenkrat naroči 10 plošč.

**Gramofoni že od 21 K naprej**  
**Avtomati že od 80 K naprej**  
tudi na prav primerne mesečne obroke.

Posebno ugodni nakup za gg. gostilničarje.  
Vsa popravila gramofonov izvršujem v svoji  
lastni delavnici točno in solidno. — Glavni  
zastopnik največjih tvornic, kakor znamke  
Angel Zonophon, Favorite, Odeon, Jumbo idr.

Preprodajalci dobijo popust.

Zahtevajte cenik, pošljem ga zastonj.

**Fr. P. Zajec**

Ljubljana, Stari trg 9.

□□□□□□□□□□



**Josip Stupica**

jermenar in sedlar

v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6.

Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših

**konjskih oprav**

== krasno opremljeno ==

kočije, druge vozove in najrazličnejšo

vprežno opravo

katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse  
druge v sedlarsko obrt spadajoče potreb-  
ne, še, že obrabljene vozove in »  
konjske oprav.

□□□□□□□□□□

**Specialna trgovina**

finih

**ročnih del**

**TONI JAGER**

v Ljubljani,

Zidovska ulica št. 5.

**Predtiskarija**

**Tamburiranje**

**Montiranje ::**

**Plisiranje :: ::**

Dobro vpeljana

2379

**sedlarska obrt**

v bližini Ljubljane se z vsem orodjem

ugodno prodaja.

Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

**Proda se**

2344

**enonadstropna hiša**

v Zagorju ob Savi na glavni cesti, z  
lepim vrtom pod ugodnimi pogoji. —  
Natančneje se izve tukaj pri g. **Vikt.**  
**Panholzer, Pražakova ulica št. 4.**

**Stanovanja**

na Dolenjski cesti št. 48,

zraven Jebčina

se oddajo takoj v najem ali pa za avgustov termin

in sicer: **Dve na novo urejeni sta-**  
**novanji** po dve sobi s kuhinjo, pritlik-  
linami in vrtom v vili za letno najem-  
nino po K 400— oziroma K 350—  
Nadalje v zraven se nahajajočem poslop-  
ju **dve stanovanji** po dve sobi,  
kuhinjo in pritliklinami za letno najemni-  
no po K 240— in **dve stanovanji**  
po jedno sobo, kuhinjo in pritliklinami  
po K 120— oziroma K 140— letne  
najemnine. — Vsled krasne lege, lepe-  
ga razgleda in svežega zraka je priporo-  
čati upokojenim nižjim uradnikom in  
sovrstnikom. — Nadaljna pojasnila je  
dobiti istotam pri hišniku ali pa v pi-  
sarni Popovič, Bleiweisova cesta št. 32.

**Carl Kronsteinerja**

proti vremenom odporne apnene

**ačadne barve**

obastveno varovane

V 50 različicah od 24 h kilogram naprej.

Že desetletja najbolje preizkušene,  
prekajajo vse ponaredbe. Edini  
primerni pleskalni material za že  
pobarvana pročelja.

**Emailne fasadne barve,** ki se ne od-  
jo se umivati, krijejo z eno potezo, brez  
grundiranja, emailne trde, porabne  
samo pomešane z mrzlo vodo. Raz-  
kuževalne, nestrupene, porodne. Idealno  
barvanje za notranje prostore, še ne  
podbarvane fasade, lesene stavbe, ka-  
kor kolnice, paviljone, pločve itd.  
Dobivajo se v vseh niansah, stroškov  
za štirjaški meter 5 vinarjev. Knjige  
z vzorci in prospekti zastonj in poš-  
tine prosto.

Carl Kronsteiner. Dunaj III., Hauptstr. 120.

Glavna zaloga za Ljubljano: **Brata Ebrl.**

**Gramofoni — avtomati**

iz prve roke se dobe le v

:: ateljeju za gramofone ::

**A. Rasberger, Ljubljana**

Sodna ulica št. 5.

**Velika tvorniška zaloga.**

Gramofon za gostilni-  
čarje z magnetnim  
vmetom, popolnoma  
sam delujoč, začne in  
jenja sam — K 80—  
Enoletno pismeno jam-  
stvo. Pišite po cenik.  
Igle K 1-50 za 1000  
Velika zaloga gramo-  
fon. fonskih plošč. ::  
Fazite natančno  
na naslov. ::

□□□□□□□□□□

**Zbirka**

**avstrijskih zakonov**

v slovenskem jeziku.

I. zvezek:

**Kazenski zakon**

o hudodelstvih, pregreških  
in prestopkih z dne 27.  
maja 1862 št. 117 dr. zak.  
z dodatki

**tiakovnim zakonom**

z dne 17. dec. 1862 št. d.  
z. ex 1863 in drugim no-  
vejšimi zakoni kazensko-  
pravnega obsega.

V platno vezan 6 K;  
po pošti 6 K 20 vna.

**Narodna knjigarna**

v Ljubljani.



# ŽGANJARNA ROBERT DIEHL

Priloga svoje doma žgane  
štajerske slivovke, bo-  
rovnice, brinjeve, "  
tropinovec, "  
vinske žganje in konjak.

# CELJE

## Stara, dobro vpeljana trgovina

z manufakturnim, oziroma mešanim blagom  
se odda. 2288

Pojasnila daje pisarna dr. B.  
Voduška, Ljubljana, Sedna ul. 10.

**Stampilije**  
vseh vrst za urado,  
društva, trgovce itd.  
**Anton Cerne**  
graver in izdelovatelj  
kavčkovih stampilij  
Ljubljana, Stari trg 20.  
Ceniki franco. 235

**Na obroke!**  
Iz velikanske tvorilne zaloge do-  
bavljamo po vsem Avstro-Ogrs-  
kem takoj za K 14— prve vrste  
pristno srebrno remontoarno oro  
s tremi srebrnimi pokrovi, naj-  
fineje graviranimi. In  
14 karatno zlato oklepno veržico  
najmodernejše oblike 60 gramov  
težko za K 140— po mojih najugodnejših  
pogojih samo K 4— mesečno. Dobavlja  
se takoj na vse strani po povzetju prvega znes-  
ka K 14— Trgovina z zlatino  
R. LECHNER, Břeclava (Lundenburg) 6.

## Lasne kite

najfineje kakovosti po 5, 7,  
9 in 12 kron — vse vrste  
lasne podlage in mrežice —  
lasulje, brade in druge po-  
trebščine za maskiranje vse  
po zmernih cenah priporoča  
**Stefan Strmoll,**  
brivec in lasničar  
Ljubljana, Pod Trančo št. 1,  
(zraven čevljarkega mostu).

Izdeluje vsa lasničarska dela solidno  
in okusno. Cena za delo kite 3 K.  
Kupuje zmedene in rezane ženske lase  
po najvišjih cenah. 1788

**STOCK**  
**COGNAC**  
**MEDIZINAL**  
parne destilerije  
**CAMIS & STOCK**  
Barkovlje  
v uradno plombiranih steklenicah.  
Dobiva se povsod!

**Kdor je siv, izgleda star!**  
Izborno, zjamčeno, zdravju neškod-  
ljivo barvilo za lase in brado je  
1. Vitkov „Odoline“, ki barva takoj  
in trajno, plavo (blond), rjavo in  
črno. 1 karton z navodilom K 4—.  
2. Vitkov „Nucin“, dvojna, cenejša  
vrsta. 1 karton K 2—.  
3. Vitkov „Nucin“, enostavno bar-  
vilo. 1 steklenica K 1—.  
Ta barvila so se v  
tisočih in tisočih  
slučajih izkazala  
najboljše. Edino  
pravo (vse drugo  
zavračajte) iz tvor-  
nice kosmet. in diet.  
izdelkov trdke  
Fran Vitk & Co., Praga.  
Glavna  
zaloga: **Drogerija Adrija**  
Ljubljana, Sebeburg. ul. 5, nasproti glav. pošti.  
Anton Kraz, drogerija, Zidovska ulica št. 1.

Bruselj in Buenos Aires 3 grand prix.  
**R. WOLF** Devin-Buckau.  
Podružnica:  
Dunaj III, Am Neumarkt 21.  
Patentne **vročeparne lokomobile**  
s precizijakim  
„krmilom“ brez ventila.  
2053 Originalni Wolfjev gradbeni način . . . . . 10—8000 PS.  
Obratni stroji največje popolnosti in hranljivosti  
za industrijo in poljedelstvo.  
V celom izdelanih nad 750.000 PS.

**Gospodinje! Pozor!!**  
Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile slovite splošno znane svetovne znamke  
**BLAIMSCHEINA**  
**UNIKUM**  
**MARGARINE**  
„UNIKUM“ ni rastlinska margarina.  
„UNIKUM“ se izdeluje iz najčistejše go-  
veje obistne tolišče z visoko  
pasterizirano smetano, ima torej največjo re-  
dino vrednost in je resnično zdrav.  
„UNIKUM“ ni umeten, nego najčisti  
naravni izdelek.  
„UNIKUM“ je 50% cenejši od na-  
zadnega presnega  
masla in zjamčeno mnogo izdatnejši nego to.  
**SAMO BLAIMSCHEINOV**  
„UNIKUM“ je resnično edino in  
pravo nadomestilo za  
presno maslo, ki daleč prekaša vse doslej hvalisano.  
Izdelovanje  
**BLAIMSCHEINA „UNIKUM“**  
je varovano s stalno državno kontrolo in je to  
razvidno na vsakem zavrtku.  
**Cenjena gospodinja!**  
Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo presnega masla za  
**pečenje praženje kuhanje maslen kruh**  
samo  
**BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ MARGARINO**  
Dobiva se povsod. — Poizkušnje gratis in franco.  
**Združene tvornice za margarino in presno maslo, Dunaj XIV.**

**Vrtnarski pomočnik**  
In en vajenec se sprejmeta takoj pri  
Ant. Bajec, cvetlični salon pod Trančo 2.  
vrtnarija Tržaška cesta šteč. 34.  
Ljubljana. 2355

## 3000 hl naravnega vina

belega svetlordečega po K 52 do K 56, dalje  
pristno

**slivovko in tropinovec**

po K 116 hl prodaja  
**J. Kravagna v Ptuj, Stajersko.**

## Ugodna prilika!

Na zelo prometnem kraju se zaradi selitve  
tako prodaja

## nova hiša

10. let davka prosta. V hiši je 6. sob  
4. kuhinje, 2. kleti, jedilna shramba in  
vodovod. Zraven hiše je lep zelenjadni  
vrt. Pripravno za vsako obrt kakor tudi  
za gostilno ali trgovino. Hiša se sama  
obrestuje; od kolodvora in velike tovarne  
je oddaljena 5 minut. Cena in drugo se  
izve pri lastnici **A. Potočnik Koroš-**  
**ka Bela 106. Javornik, Gorenjsko.**

**Kazensko-pravdni red**  
z dne 23. maja 1873 šteč.  
119 državnega zakonika z  
dodanim  
zvršitvenim propisom  
in drugimi zakoni in ukazi  
kazenski postopek zadeva-  
jočimi.  
Trdo vezan 5 K 60 v.,  
po pošti 5 K 80 v.  
**Naredna knjigarna v Ljubljani.**

# Jeste li radi pepel? ali opekin prah? ali žažanje?

Vi menite, da se kaj takega ne je? In vendar se nahajajo vse te  
ljubke reči v semletem začimbinem prašku, ki ga kupujete odprto.

Ako hočete obvarovati svoj želodec takih zdravju škodljivih  
snovi, tedaj ne kupujte

nikdar semletih začimb odprto  
temveč izključno le  
zjamčeno čiste začimbine praške

Varnostna  
znamka: **Küchensegen** v pušicah  
in zavrtkih  
firme Alex. Ertl sinovi v Gradcu  
v poleg stoječi, postavno varovani opremi!



Dobiva se  
povsod!



Pozor na  
varnostno znamko!





**Triumph**  
Štedilnike, peči,  
izvajajoče vloge  
(za uzidat v lončene peči)

ustvarjena z **TRIUMPH** znamko

ceniki zastoj!  
Do bavi nastopi se usakemu naznani jo.

**Triumph tovarna**  
Štedilnikov in peči z.z.o.z.Wels  
Gorenje Avstrijsko.

Telefon 154.  
Tovarna oljnatih barv, laka in firneža  
L. 1842.

**Brata EBERL**  
črkostlikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja

Prodajalnica: Miklošičeva ulica št. 6. Ljubljana  
Delavnica: Igriška ulica št. 6. Električna sila.



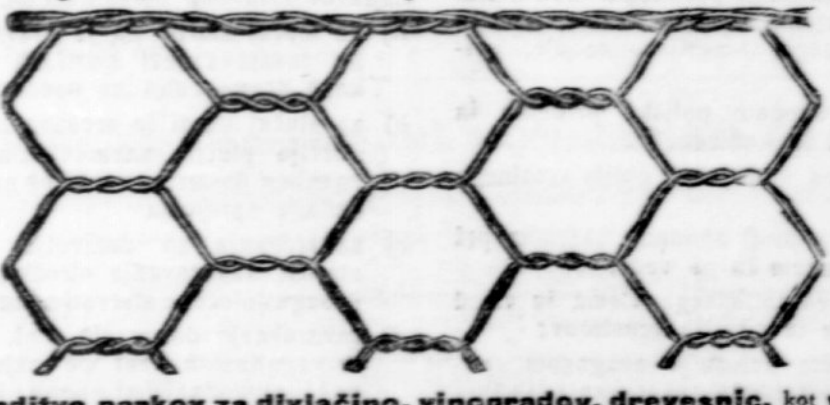
**„The Gresham“**  
zavarovalna družba za življenje v Londonu.  
pod nadzorstvom c. kr. avstrijske in angleške vlade. Od c. kr. avstrijske vlade za varnost v Avstriji zavarovanih pripoznana vrednost

**K 36.433,020-65**

**Izredno liberalni pogoji polic.**  
Pri kritnih policah nudi družba  
tako po sklenitvi zavarovanja odškodnino za smrt po  
**samomoru ali dvoboju**  
Nove in hasnovite tarife — Informacije in prospekti zastoj.  
Podružnica za Avstrijo.

Gresham Life Assurance Society Limited Dunaj I., Gisela str. 1.  
Generalna agentura v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2.  
**VIKTOR MORO.**  
V zavarovalništvu uvedene osebe, ki imajo v mestu in na deželi dobre zveze, se sprejmo pod ugodnimi pogoji

Večkrat sukane, šesterooglate, v ognju pocinkane žične strojne pletenine  
s 13 — 120 mm širokimi petijami različnih debelosti



prilagojene za ograjitve parkov za divjačino, vinogradov, drevesnic, kot varstvo proti  
zajem, za pasjake, varstvo proti toči, fazanerije, voliere in kletke, za igra-  
lišča lawn-tenisa (do 6 m širokosti v zalogi), za Rabitzove stene, monirake gradnje itd.  
Te pletenine se šele po spletenju v ognju pocinkajo in zato ne rjavijo in so tudi trdnije nego vse  
iz pocinkane žice napravljene pletenine, dalje štiriooglate žične strojne pletenine za ograjitve vseh  
vrst, okenske mreže in mreže za posek in gramoz, vsi ograjni materiali, jeklena  
bodeča žica za plotove, žičaste in litoželezne ograje, stopniške, okenske, grob-  
ne, grobniske, procelne in balkonske ograje ter vse zadnje izdelke dobavljajo po nizkih cenah

**Hutter & Schrantz d. d., Dunaj VI., Windmühlg. 23**  
tovarnica sitarskega in klobučovinskega blaga.

Vzorčne knjige, preračuni in pojasnila vsake vrste gratis in franko. 985—II  
Dobiva se v vseh večjih železninskih trgovinah.

**Najnovejša iznajdba!**

**Velik požar**  
se zamore lahko in naglo pogasiti samo s  
**Smekalovimi brizgalnicami**

s 40% delavske sile pomanjšanjem ravnotežjem nove sestave, ki od desne  
in leve strani vlečejo in mečejo vodo. — V vsakem položaju delujoče kretanje  
brizgalnic nepotrebno.

Na Kranjskem so dosedaj naročila te vrste brizgalnic sledeča gasilna društva  
Krško, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Šenčur, Korodna Bela  
Hrušica, Zgornja Šiška, Dravljice, Spodnja Idrija, Predoslje, Sora, Stob  
Trzin, Zelnica, Rovte, Velika Loka, Kamna gorica, Škofja, Vala vas  
št. Peter na Dolenjskem.

**R. A. SMEKAL**  
v Zagrebu

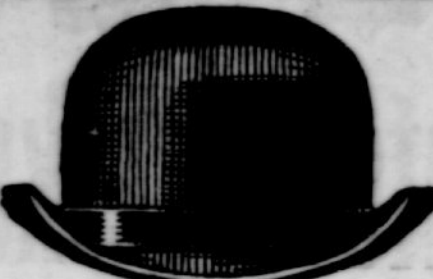
skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic,  
cevi, pasov, sekiric, sekalk in gospodarskih stro-  
jev ter motornih mlinov.

**Odplačevanje na obroke.**  
129 odlikovanj!

**August Repič**  
sodir v Ljubljani v Trnovem,  
izdeluje in popravlja vsakovrstne

**sode**

po najnižjih cenah.  
Kupuje in prodaja stare vinske sode.



**Blaž Jesenko**  
Ljubljana, Stari trg 11  
priporoča

**klobuke, slamnike**  
cilindre, čepice itd.

najnovejše fazono  
po najnižji ceni.  
Ilustrovani ceniki zastoj in poštne prosto.



Popravi in preoblikuje točno in cenovno.  
Najcenejše

**dežnike in solnčnike**  
domačega izdelka priporoča  
tvornica dežnikov in solnčnikov

**Jos. Vidmar**  
Ljubljana  
Pred Skofijo 19 — Prešernova ulica 4.

**Najboljši in najcenejši nakup!**

**Fr. P. Zajec**  
Ljubljana, Stari trg 9.

Predno se obrnete drugam, oglejte si  
mojo bogato zalogo prav na finejših  
švicarskih ur iz  
zlata in srebra, ure  
za dame z diamanti  
in briljanti, zapest-  
nice, uhane, vratne  
verize, poročne  
in druge prstane,  
krasne nastavke iz  
kina srebra, namizna  
orodja itd.



Zahtevajte cenik,  
pošljem ga zastoj!

Vsa popravila izvršujem v svoji lastni  
delavnici točno in solidno.

**Teodor Korn**  
(poprej Henrik Korn)

pokrivalci streh in klepar, vpeljalet  
strelodvodov, ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta št. 8.

Priporoča se sl. občinstvu za izvrše-  
vanje vsakršnih kleparskih del ter po-  
krivanje z angleškim, francoskim in  
tuzemskim škrljem z  
asbest-cementnim škrljem (Charnit) patenti Reichel  
z izbočno in ploščnato opeko, lesno-  
cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kle-  
parska dela v priznani solidni izvršitvi.  
Nikoli in klobučje opravila. Poslednja posoda.

Poprave točno in cenovno.  
Proračuni brezplačno in pošt. prosto.

**Fran Sax, elektrotehnik**  
Ljubljana, Gradišče 7

oblastv. konc. instalater za električne naprave, luči, prenos  
sile, dalje hišnih zvonil, telefonov itd. Strelodvodne naprave!  
Poprava v stroko spadajočih del. V zalogi blago prve vrste, pro-  
računi na razpolago. Opremljen sem z najboljšimi in najno-  
vejšimi preskuševalnimi aparati. — Cene in delo solidno!



**Združeni čevljarji**  
v Ljubljani, Wolfova ulica št. 14

Odlikovani na mednarodni raz-  
stavi na Dunaju leta 1900.

priporočajo svojo bogato zalogo obuval za poletno sezijo.  
Vse vrste moških, damskih in otroških čevljev  
lastnega in tujega izdelka.  
Gumi za pete, vrvice, zaponke, čistila itd.  
vedno v največji izbiri.

Specialisti za prave gorske in lovske čevlje.  
Izdelujejo se po meri v lastni delav-  
nici, sprejemajo se tudi popravila.  
Postrežba točna, cene solidne. — Zunanja  
naročila proti povzetju. — Zahtevajte cenike.

**Od dobrega najboljši!**



**Singer Ko. deln. družba šiv. strojev**  
Ljubljana, Sv. Petra cesta 4. — Kranj. — Kočevje. — Novo mesto.

**Najkrajša in najcenejša pot v Ameriko**  
z modernimi velikimi brzoparniki iz  
Ljubljane čez Antwerpen v New-York  
ie proga

**Red Star Line**  
Rdeča zvezda

Na naših parnikih Finland, Kronland  
Vaderland, Zealand, Lapland in Samland,  
ki oskrbujejo vsak teden ob sobotah redne vožnje  
med Antwerpenom in Novim Yorkom je snaznost,  
izborna hrana, vjudna postrežba in spalnice po  
novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega  
potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni

**Odhod iz Ljubljane vsak tork popoldne**  
Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat  
čez Kanado v Severno Ameriko in je to  
vožnja izdatno cenejša kakor na Novi York.

Pojasnila daje vladno potrjena zastopnik

**Franc Dolenc Anversa**  
v Ljubljani,  
Kolodvorska ulica odsej **stev. 26,**  
od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno „pri Starem Tišlerju“



**Fr. Ševčik** židovska ul. 7.  
puškar

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih

**pušk in samokresov**  
lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo  
preizkušenih pušk, za katere jamčim za dober strel. Posebno pripo-  
ročam lahke treceve in puške Bock s Kruppovimi cevmi za brez-  
dimn smodnik. — Priporočam tudi

**veliko zalogo vseh lovskih potrebščin**  
po najnižjih cenah.

Popravila in naročila se izvršujejo točno in zanesljivo.  
Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštne prosto.



Najboljši češki nakupni vir.

## Ceno posteljno perje!

1 kg. sivga, dobrega, puljenega 2 K; boljšega 2-40 K; prama polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puhačega 5-10 K; kg vofinega snežnobelega, puljenega, 6-40 K, 8 K; kg puha, sivga 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejši prani puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

## Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, mo-nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, s dvema zglavnicama, 80 cm dlj, 60 cm šir., polnjena s novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglavnice 3 K, 3-50, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K, zglav-nica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12 K 80, 14 K 80. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko. S Benisch, Dešenice št. 767, Češko.

XXX



XXX

## Edina zaloga

## izvirnih ameriških čevljev.

Avstr.-Ameriška zaloga čevljev

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50.

## Mihael Kastner

## Najcenejši nakup za:

špecerijsko blago, kuhinjsko in živinsko sol. Petrolej, tudi v originalnih pločevinastih kanglijah, obdavčeni in neobdavčeni bencin (za motorje in avtomobile). Gaso-lin, ligroin (za razsvetljavo). Kurilno olje za Diesellove motorje. Vseh vrst strojna olja. Parafin. Vse mineralne vode in vsi proizvodi izvirkov vedno sveži v zalogi.

Ljubljana, Kongresni trg 10.

## Alfonz Breznik

sočni izvedenec in učitelj Glasbene Matice.

Največja in najstarejša trgovina in izposojevalnica klavirjev in har-monijev. Velikanska zaloga vsega glasbenega orodja strun in muzikalij.

Ljubljana, Kongresni trg št. 15  
(nasproti nunske cerkve).



pismeno 10letno garancijo. Stari klavirji najugodnejše v zameno. Izposojevalnica naj-nižja. Popravila in nglasovanje vseh glasbil najceneje. Preigrani klavirji vedno v zalogi. Viole, citre, tamburice, harmonike, telov. rogovji in strune po to-varniških cenah. — Ves dan odprto!

## ELEKTROTEHNIŠKA DELNIŠKA DRUŽBA PREJE KOLBENI DR. PRAGA-VYSOCANY

Dinamo stroji in električni motorji. :  
Naprave za električno razsvetljavo in  
prevajanje električne sile. : Električni  
obrat vseh vrst. : Ventilatorji. : Tur-  
bogeneratorji, električne železnice in  
lokomotive, žerjavi in dvigala. : Obloč-  
nice in žarnice vseh vrst. : Vodne  
turbine vseh sestavov (Francis, Pelton).  
: Točna, ceno in hitra popravila vseh  
električnih strojev drugih vrst. : Vse  
potrebe za instaliranje. : : : : : :



## Anton Presker

krojač

Ljubljana, Sv. Petrac. 16

priloga svojo

veliko zalogo gotovih oblek  
za gospode in dečke, jopic  
in plaščev za gospe, nepre-  
močljivih havelokov itd. itd.

Obleke po meri se po najnovejših vzor-  
cih in najnižjih cenah izvršujejo.



## Pekarija, slaščičarna in kavarna

## Jak. Zalaznik

Stari trg šteč. 21.

Filiale:

Glavni trg št. 6,

Kolodvorska ulica št. 6.

## G. Čadež

v Ljubljani

Mestni trg št. 14

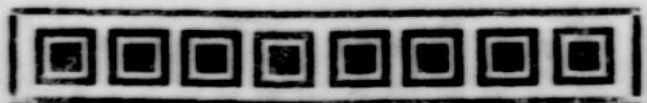
polet Urbančeve manuf. trgovine

priloga

priloga

## klobuke slamnike

čepice, razno moško perilo,  
kravate, ovratnike itd. itd.  
Blago imam solidno, cene  
zmerne. Postrežem točno.



## C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priloga svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od  
avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in  
podorne trdote daleč nadkrijujoči dobroti kakor tudi svoje priznani izvrstno apne.

Priloga in izpričevala

2307

raznih uradov in najslavitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

V tem, ko se p. t. občinstvu najtopleje zahvaljujem za dosedaj  
izkazano zaupanje, vljudno naznanjam, da bom tudi vnaprej vodila

## trgovino z delikatesami

## in izdelovalnico salam

ter se potrudila p. t. občinstvu kar najboljšo in najceneje postreči.  
Prilogačam posebno gg. trgovcem restavratorem in gostilničarjem  
izvrstne domače in ogrske salame, praško, graško in domačo  
šunko, različne vrste sira, najboljšo kranjske klobase in drugo.

Z odličnim spoštovanjem

2208

## F. BUZZOLINI

lastnica tvrdke I. Buzzolini v Ljubljani.

## ŠE DANES si naročite poletne vzorce

Modne / poletnih / pralnega  
blaga / blaga / blaga  
& / 1912 / &

pri razpošiljalni tvrdki

V. J. Havliček in brat,  
kopališče Poděbrady, Češko.

Ob skilevanju na naš list dobiti vzorce gratis  
in franko, pri naročilu pet odstotkov popusta.  
Havličkove tkanine in čefirji so najboljši.



C. kr. priv. zavarovalna družba.

C. kr. priv. zavarov. družba za življenje.

## „Avstrijski Feniks“ na Dunaju.

Vplačana delniška glavica K 8.000.000.

Delniška glavica. . . . . K 6.000.000

Družba zavaruje: Stanje zavarovanih svot . . . . K 230.000.000  
Premijske rezerve . . . . . 60.000.000  
Letni dohodki na premijah . . . . 12.000.000

a) proti škodam vsled ognja, strele in parne ali  
plinove razstrelbe, kakor tudi proti škodam  
vsled gašenja, podiranja poslopij in proti  
škodam vsled odnašanja premičnih stvari, na-  
dalje proti požarnim škodam živine, zalogo  
vsakovrstnega blaga, kmetijsko orodje, pri-  
delke itd.;

b) proti požarnim škodam poljske pridelke in  
kloje v poslopjih in kopcih;

c) proti škodam vsled slučajnega ubitja zrcalnega  
stekla;

d) raznovrstno blago proti škodam, nastalim pri  
prevažanju po suhem in po vodi;

e) proti škodam vsled tatunskega vroma in vsled  
tatvine iz zaprtih in odprtih prostorov;

f) proti vsakovrstnim telesnim neugodam, na-  
dalje sprejema jamstvena zavarovanja obrtnih  
podjetij, občin, lekarnarjev, hišnih posestnikov,  
voznikov, tovcov itd.

Natančnejša pojasnila daje radovoljno

Generalni zastop v Ljubljani

Sočnijska ulica šteč. 1.

Vodja generalnega zastopa: Jos. Proseno.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz

2911

Bremna

v

New York



s cesarskimi brzojarniki „KAISER WILHELM“, „KRONPRINZ  
WILHELM“, „KAISER WILHELM & GROSSE“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega  
parobrodne družstva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite  
v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU, Kolodvorska ulica šteč. 35

nasproti občezani gostilni „pri Starem Tišterju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. — Vsa  
pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brezplačno. —  
Postrežba poštena, ročna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Meksiko, Kalifornijo  
Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno  
ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej prozi iz Bremna  
enkrat mesečno.

u se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta kakor  
Brazilijo, Kuba, Buenos-Aires, Colombo, Singapore v Avstralijo itd

Pozor!!



# J. C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,  
platna ter manufaktur-  
:: nega blaga. ::

**Manufakturna trgovina**  
na debelo in drobno.  
Ljubljana, Stritarjeva ulica.

## Tople in lužne kopeli kopališče Stubica

na Hrvaškem.  
Postaja Zabok in postajališče:  
Zagorjanske žel. kopališče Stubica  
Sezija od 1. maja do 30. okt.

Topli vrelci 53° C toplote in lužne kopeli so priprave  
posebno za zdravljenje protina, revmatizma, lachas,  
dalje ženskih bolezni, kroničnih katarjev, ekzematov,  
ščitnih bolezni, kožnih bolezni, prebost. Najboljše  
poraba vrelskega mahovja, enakega onemu v Francovih  
varih. Kopališki sadravniki. Zdravilna godita. Prekrasen  
godni park, najlepša okolica. Najcenejša brezkonske-  
rečna, prav dobra prehrana in stanovanje. ::  
**Radioaktiviteta.**  
Soba od K 1 - naprej. — Pojasnila in prospekte daje  
uprava kopališča Stubica na Hrvaškem. Pošta Zabok.  
Brojerna postaja Stubica. — Postaja za interurbani  
telefon. Avtomobilna svezna pri vlakih ob 8. uri 53 m.  
dopoldne na postaji Zabok; 12 uri 21 m. in 6. uri 6.  
minut popoldne na postaji Stubice Toplice. 1778

## Trgovski potnik

usojarske stroje želi spremeniti svoje mesto,  
vpeljan po vseh slovenskih provincih, kakor  
tudi na zgornjem Koroškem. Najraje bi prev-  
zel mesto v Ljubljani ali Trstu. — Prijazne  
ponudbe pod "Potnik 300" na upravnishvo  
Slovenskega Naroda. 2375

## Zojamčen uspeh



ali denar nazaj.  
**Zdravilski izkaz**  
o izvrstnem učinku.  
**Bujne, lepe**  
**prsi**  
dobite ob rabi med.

**Dr. A. Rixa kreme za prsi**  
oblastveno preiskano, gar. neškodljivo za  
vsa starost, **zanestljiv uspeh.** Rabi  
se zunanje. Poizkusna pušica K 3, ve-  
lika pušica, zadostna za uspeh K 8—  
Razpošiljanje strogo diskretno. 2399  
Nas dr. A. Rixa, laboratorij, Dunaj IX., Burgasse 17/E

## Narodna knjigarna

v Ljubljani  
Prešernova ulica šte. 7.

priporoča

kanceljski, konceptni, doku-  
mentni, ministrski, pisemski,  
ovitni in barvani papir

Rasete s pisemskim papirjem.

Trgovske knjige

v vseh velikostih, črtane z eno ali  
z dvema kolonama, vezane v papir,  
platno ali polusnje.

Odjemalne knjižice po različnih  
cenah.

Zaloga šolskih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izbor

vseh pisarniških potrebščin,  
svinčnikov, peres, peresnikov,  
radirk, kamenčkov, tablic,  
gobic, črtila itd.

Barve za šole in umetnike.

Razglednice

pokrajinske, humoristične, umet-  
niške vseh vrst od najpreprostejših  
do najfinejših.

Albumi za slike in dopisnice,  
vezane v pliš in v usnje.

Poezijske knjige.

Podobice za otroke.

Leseni okvirčki za razglednice.

Risalne deske, trikotniki, palete,  
risalna ravnila, tuše, čopiče.

Notesi in tintniki.



Za nabavo vsakovrstne železnine se priporoča  
**veletrgov. z železnino Merkur**



**Peter Majdič :: Celje**

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič 2371

Ljubljana, Mestni trg šte. 5

naznanja **okasijsko prodajo**

poletnih oblek in slamnikov za gospode in dečke,  
ter poletne damske konfekcije z globoko redu-  
ciranimi cenami.

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah

**ZNAMENITE GROHARJEVE SLIKE**

**PRIMOŽA TRUBARJA**

USTANOVITELJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI



Visoka 66 cm in široka 55 cm je naj-  
lepši okras vsake slovenske hiše. Ta  
reprodukcija je sploh najlepša in naj-  
dovršenejša kar jih imamo Slovenci.  
Cena s pošto kron 3-20



**NARODNA KNJIGARNA** V LJUBLJANI, PRE-  
ŠERNOVA UL. ST. 7

## Zaradi opustitve

raznih vrst perila in švicarskih vezenin posameznih  
prtov in spodajih kril, se prodaja po zelo nizkih cenah.

## Opreme za neveste

Platno, šifon in švicarske vezenine se kupijo zelo  
ugodno, dalje rjuhe, brisalke, prti, prtiči, oprave za  
kavo, nogavice in žepni robci.

Glavna zaloga c. kr. priv. tovarnen platna

in vseh platnenih izdelkov **Norbert Langer & Söhne**  
znano najboljši izdelki, originalne tovarniške cene.

## Opreme za novorojenčke.

**Anton Šarc** Ljubljana, Selen-  
burgova ulica 5.

HENRIK **LANZ** MANNHEIM

Največja in najpomembnejša lokomobilna tovarnica na Nemškem priporoča

**VENTILNE  
LOKOMOBILE**

z delovanjem do 1000 HP.

Za vročo paro najbolj pripraven obratni stroj

Avstrijska prodajalna pisarna: **EMIL HONIGMANN**, Dunaj IX.

Edino slovensko narodno podjetje

**HOTEL TRABESINGER**

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisani voditelji hotela **Trabesinger** se vlijudno  
priporočata vsem veleocenjenim slovenskim in slovenskim gostom,  
ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu.

V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi  
se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz Slo-  
venskih gor. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatega  
vrta. V hotelu **Trabesinger** dobite vsak dan, posebno pa v  
sredah, prijetno slovensko družbo. — V poletnem času prič-  
akuje na kolodvoru gostov domači omnibus.

Slovenski romarji in romarice, ustavljajte se samo v edini  
slovenski gostilni „Hotel **Trabesinger**“ v Celovcu, kjer boste  
vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporočata voditelji hotela

**Lojzika in Pepca Leon.**

2403

Brzojavke: Prometna banka Ljubljana.  
Telefon šte. 41.

C. kr. priv.

Stanje denarnih vlog na hran. knjižice 31. maja 1912  
K 74,144.050.—

**Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer**

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Vojak Marijin trg-Sv. Petra cesta (v bliž. „Assicurazioni Generali“).

Dejniški kapital in reserve 52,000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne  
knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obre-  
stovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih  
papierjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih  
papierjev in posojila nanje.

Najkulantnejše izvrševanje borskih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izpla-  
čevanje kuponov in izrebanje vrednostnih papierjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih  
novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih pa-  
pirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih  
papierjev. — Promese za vsa šrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike. 1660

Ustnena in pisarna posredstva in posredstva vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdan brezplačno.



**F. P. VIDIC & KOMP., LJUBLJANA**

== tovarna zarezanih strešnikov ==  
ponudi vsako poljubno množino patent. dvojno zarezani

**strešnik-zakrivač**

s poševno obrezo in priveznim nastavkom „sistem MARZOLA“.

Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpriprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.  
Spretni zastopniki se iščejo.**Najboljše in najstanevitnejše  
lodnasto blago, športni in vremenski plašči**

lastnega izdelka

2146

Dobavlja Prva specialna izvozna tvrdka za plašče iz tirolskega lodna  
**Anton Innerebner, Innsbruck, Abt. 29.** Dobiva se po vsch boljših  
moških modnih trgovinah, kjer ne, se pošlje naravnost po povzetju.**Vodne elevatorje**

črpalnik na  
vrtlo  
za vodnjake  
kakor tudi  
črpalnik  
za vodo, ročni in  
strojni obrat,  
motorje  
na veter, topli  
zrak, plin, petro-  
leji in bencin  
izdeluje najceneje  
**L. E. Rudolf**  
c. kr. dvor. rad. v Pizze

**PATENTE**

vseh dežela izpostuje inženir

20

**Dr. GELBERG** oblastveno avtor. in zapriseženi patentni odvetnik  
na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.**Ljudevit Borovnik**  
puškar v Borovljah (Fer-  
lach) na Koroškem.

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih  
pušek za lovce in strelce po najnovejših  
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-  
deluje stare samokresnice, sprejema vsako-  
vrstna popravila, ter jih točno in dobro  
vzvrhuje. Vse puške so na c. kr. preskuše-  
valnici in od mene preizkušene. — Ilustro-  
vani ceniki zastoj.

**Otroška igrača**je opravljanje domačega perila, ako  
rabimo 1208**Persil**

samodelujoče pralno sredstvo.

Zajamčeno neškodljivo! Ni klor!

Po polurnem kuhanju

**bleščeče belo perilo.**„Persil“ varuje tkanine in perilo se v kotlu  
obelj kakor od solca na trati.

Tvornica: Bogomil Voith, Dunaj III./I.

Dobiva se povsod.

Strogo solidna najstarejša domača tvrdka.  
**Juveli, zlatnina,**  
srebrnina ter razne ure.Popravila in  
nova dela po  
najnižji ceni.Edina zaloga ur  
z znamko**„TUP“****Lud. Černe,**juvelir, trgovec z urami ter zapri-  
sojeni sodni cenilec.

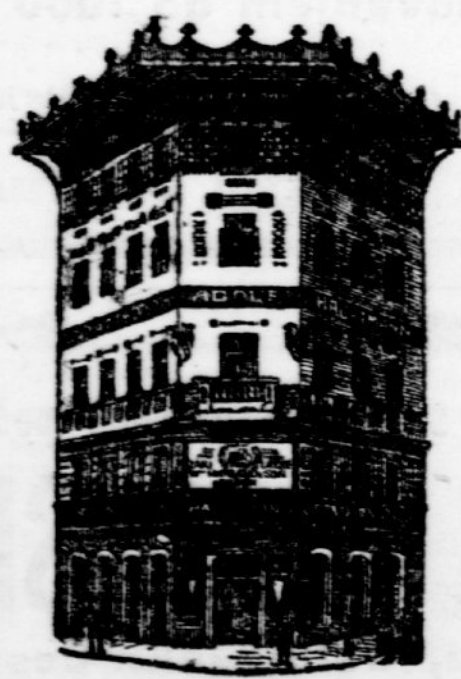
Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Ceniki zastoj in poštnine prosti.

**A. Hauptmann-a nasledniki****A. ZANKL SINOVI**

LJUBLJANA.

Tvornica kemičnih barv, lakov in firnežev, priporoča:

Oljnate  
barveSuhe  
barveEmajlne  
barveFasadne  
barve

Marijin trg št. 1.

Vse vrste:  
„firnežev,“  
„čopičev,“  
„lakov,“**Mavec**  
(Gips)Olje za pode  
in stroje**Karbolinej**

Naslov zadostuje:

171

**A. Zankl sinovi v Ljubljani.**

Ceniki zastoj!

Ceniki zastoj!

**MOËT &  
CHANDON**C-IN KR. DVORNA  
IN KOMORNA  
DOBAVITELJAKRALJ ANGL.  
DVORNA  
DOBAVITELJA  
V EPERNAJU  
USTANOVLJENE  
1743NAJFINEJŠI  
ŠAMPANJECFRANCOSKI  
IZDELEK

Generalni reprezentant: J. WEIDMAN · DUNAJ-III

**KOPALNO PERILO**

plašči obleke klobuki čevlji  
brisalke rjuhe i. t. d.

Modna in športna trgovina

**P. MAGDIČ, LJUBLJANA,** „nasproti“  
glavne pošte.



## „Kras“.

Akad. društvo slovenskih agronomov »Kras« je slavilo v soboto 22. maja v slavnostno okrašeni dvorani rest. Jaitner, petletnico svojega obstoja.

Posetila so to slavnost bratska akad. društva: Srbi agronomi, Lipa, Slov. tehniki, veterinarji, Sava, Slovenija, Mahan, Slava in društvo slušateljev jugosl. trgovskih ved. Zastopane so bile tudi v lepem številu dunajske slovenske rodbine s predvsem pa je posetila Gersthofska kolonija polnoštevilo petletniški večer.

Ob deveti uri, ko se je dvorana do zadnjega napolnila, otvoril predsednik »Krasa« for. Brovet Rup. slavnostni večer s pozdravi na starišino g. ing. Koprivnika, zastopana akad. društva in vse goste. V slavnostnem govoru oriše zgodovino »Krasa«, katero se je imelo od početka svojega obstanka leta 1907. boriti s težkočami, ko so se mu delale vsakojake ovire, katere pa je premogla železna volja njih ustanovnikov in agilnost članov. Kako je bila ustanovitev strok. društva »Kras« važna in velpomembna kaže razvoj. Strnile so se mlade sile v skupno delo in zasnovali so se načrti, kako naj se povzdigne mat. kultura našega naroda. Z željo, da bo društvo započeto delo v tej smeri nadaljevalo, da bo vršilo naloge, katere mu nalaga narod in stanovski poklic, zaključil predsednik svoj govor. Sledil je referat agr. Koprivška, ki izvaja: Slovenski agronomi pač ne smemo slaviti jubileja svojega društva, ne da bi se ob tej priliki vprašali kaj je naloga društva, kaj čaka naše člane v poakad. dobi. Mi kot zemljedelci, zlasti pa poljedelci in kulturni tehniki, bomo imeli največ stika z našim v večini kmetiskim ljudstvom. Ne, da se samo strokovno pripravljamo za našo nalogo, tudi posebnosti našega slov. gospodarstva moramo že zdaj začeti študirati. In to mislim lahko storimo združeni v društvu, ko skupno razpravljamo o naših gospodarskih razmerah ali na podlagi lastnega opazovanja, bodisi, da vporabljam v to naše gospodarske revije. Težko nam bo v marsičem o našem gospodarstvu soditi, ker smo pač izključno teoretiki, a mislim, da tudi kot teoretiki nekaj lahko storimo. Vestno lahko zasledujemo aktualna agrarna politična vprašanja, in mislim, da si tu pač lahko kot akad. skupno sestavljamo tozadevne načrte za bodočnost. — Slovenci smo pač premalo stanovsko diferencirani, kmeti stan pri nas prevladuje. Kako pa je razdeljena pri nas velikost posestev? Socialno prav ugodno, imamo le malega in srednjega kmeta. Junkerjev in agrarnih magnatov pri nas ni. V gotovem oziru ima mali kmet prednost pred veleposestnikom. Samostojni kmetje so boljša opora narodu kot pa par baronov in obenem nepregledne vrste od teh odvisnih najemnikov in dninarjev. Oni posestnik, ki sam z lastno roko obdeluje polje ima večji pregled čez rentabiliteto tega ali onega pridekla, kot izšolani knjigovodja veleagrarcev. Tisti, ki sam z družino obdeluje svoje posestvo, tudi ne čuti pomanjkanja delavcev, kakor to vedno slišimo tarnati veleagrarce, ki bi menda tudi radi imeli nekaj monopol delodajalca. Na drugi strani pa se mali posestnik ne more udeleževati vseh poljedelsko tehničnih pridobitev. On si ne more nabaviti strojev, ki bi bolj urejeno obdelovali polja, kot naše primitivno ročno orodje, njegovih majhnih kompleksov se ne izplača meliorirati in tudi denarja nima za to. Da bi lahko dohajal v gospodarsko tehničen napredek, se mu je treba združiti v gospodarske zadruge. Zadruga so nam, dasiravno smo doživeli tu in tam polom, opravile že eno važno misljo — kot denarne zadruge. Brata Vošnjaka, ki sta jih pri nas začela prva ustanavljati imata s tem zasluge, da naš kmet ni že podjarmljen od tuje kapitala, ali pa uničen od domačega oderutstva raznih takratnih vaških skupuhov. Koliko so opravile te zadruge, mislim, da nam ta jasno kaže razdalja, med stanjem našega in galskega kmeta. Upajmo, da se bodo gospodarske zadruge tudi tako obnesle, kot so se dozdaj denarne. Treba bo pač v prvi vrsti sedanjost mlajšo generacijo kmetškega ljudstva zadržno vzgojiti in izobraziti.

Država pa nam naj pomaga ne, kar s subvencijami, ampak z reformnimi napravami, kmeta ohranjujočimi zakoniti. — Skušajmo našega kmeta utrditi v njegovih zadrugah, to je bolj treba kot ga pa vezati z interesi fevdalcev — veleagrarcev. Splošno pohvalo so žela izvajanja agr. Koprivška, nakar navzoči g. starešina Koprivnik prevzame besedo. Spominja se slabih časov, katere je društvo doživelo, vendar vsled požrtvovalnega dela članov mogočno vzraslo, tako, da more društvo ob njegovem jubileju le čestitati. Tudi zastopniki vseh navzočih akad. društev razun »Slovenije« so prinesli tople pozdrave jubilantu »Kras«.

Po kratkem odmoru izvaja g. dr. Prijatelj: Ker mislim, da ni nikogar navzočega od onih, ki so društvo ustanovili, doleti mene, ki sem takorekoč temu društvu kumoval, dolžnost čestitati mu ob 5letnici. Jaz sicer nisem samo po naključju vaš tovariš, ampak mislim, da nas veže ožje prijateljstvo. Jaz se bavim s kulturno zgodovino našega naroda, vi ste pa zastopniki materijelne kulture, ki je podlaga duševni in brez katere je duševna kakor bilka, ki jo veter nosi po zraku. Imeli smo moše, ki so se bavili z materijelno kulturo, a bili so po večini tuji, zato so vršili svojo dolžnost le v toliko, kolikor jim je velevala striktna črka poklica. Danes sem slišal: kam pa pride, če obhaja vsako društvo svojo 5letnico. Ali to vendar ni »vsako društvo«. Smelo smem trditi, da ima malokatero društvo tako velik in dalekosežen pomen za povzdigo kulture slov. naroda, kot ravno društvo slov. agr. »Kras«, iz katerega naj izidejo bodoči voditelji narodovi na polju materijelne kulture. Konča s željo, da naj društvo tako slavno ako ne slavnije obhaja svoje poznejše jubileje. Za temeljitim izvajanjem g. dr. Prijatelja, kateremu je sledilo dolgotrajno odobravanje, čestita g. dr. Kidrič v imenu Gersthofske kolonije društvu k petletnici.

Da je slavje društva tako lepo uspelo, zahvaliti se je najsrčneje cenjeni obitelji Jeraj in ga. dr. Prijatelji, kateri so s svojimi dovršenimi izvajanjem na klavir in vijolino posebnost pa ga. Jeraj s svojim melodramom, največ pripomogli, da se je obletnica tako slovesno vršila. Med odmorom pa je pel pomnožen društveni zbor. Posebna hvala gre gg. Moricu, Grumu in Bevku.

Po nepriljubljeni prosti zabavi razšli so se gostje in vsakomur bo ostal ta lep večer v prijetnem spominu, ki se je vršil tam v XVIII. okraju, rekel bi v krogu znancev.

### Kmečka pisarna narodno-napredne stranke

Vodstvo narodno-napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključne pa so zasebne pravne zadeve. — Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarso znamko za odgovor ako se želi odgovor v priporočenem pismu pa 35 vinarso znamko) na: Kmetko pisarno narodno-napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10. Ob sebi umevno je da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetiskim županstvom.

### Prodaja prostosledov.

## 22 prostosledov,

spojenih v en kompleks, od katerih je eden z dvema rovoma v dolžnosti okoli 50 metrov odprt z 1-1½ metrov debele plastje, rjavoga premoga (liguita) pol ure od postaje Poljačane — se prod.

Več pove 2406

Iv. Wovk, Poljačane, Stajersko.

## Dne 7. julija 1912 velikanska ljudska veselica

ki jo prirede

na čast zaupnikom narodno-napredne stranke

v prid Narodnemu skladu ljubljanske in okolišanske gospe in gospodične

na vsem dirkališču pod Tivoli v Ljubljani.

Svira Slovenska Filharmonija iz Ljubljane in društvena godba iz Kranja. — 25 paviljonov za vino, pivo, jedila, slaščice, kavarne, šampanjec, cvetlice, srečolov, menjalnico, tobakarno itd. —

Petje. — Ples.

V mraku umetalen ogenj, kakršnega še ni bilo v Ljubljani.

Komično fotografiranje, dviganje zrakoplovov novejšega sistema „Retil“, komični nastopi.

Začetek ob 4. pop. — Vstopnina 40 v.



lahke, elastične hoje. Nič več utrujenja. Stanovitnejše od usnja. Pristni

kavčukovimi podpetniki **PALMA**

Dobivajo se po vseh zadevnih trgovinah!

## Razglednice umetniške, in pokrajinske

se dobe vedno v veliki izbiri v „Narodni knjigarni“ Prešernova ulica 7.

se dobe vedno v veliki izbiri v „Narodni knjigarni“

se dobe vedno v veliki izbiri v „Narodni knjigarni“

se dobe vedno v veliki izbiri v „Narodni knjigarni“

se dobe vedno v veliki izbiri v „Narodni knjigarni“

se dobe vedno v veliki izbiri v „Narodni knjigarni“

se dobe vedno v veliki izbiri v „Narodni knjigarni“

se dobe vedno v veliki izbiri v „Narodni knjigarni“

se dobe vedno v veliki izbiri v „Narodni knjigarni“

se dobe vedno v veliki izbiri v „Narodni knjigarni“

se dobe vedno v veliki izbiri v „Narodni knjigarni“

se dobe vedno v veliki izbiri v „Narodni knjigarni“

se dobe vedno v veliki izbiri v „Narodni knjigarni“

se dobe vedno v veliki izbiri v „Narodni knjigarni“

se dobe vedno v veliki izbiri v „Narodni knjigarni“

se dobe vedno v veliki izbiri v „Narodni knjigarni“

Iščem dobro, snažno kuharico ne pod 35 let staro, vajeno v veliki hiši. Sprejem tudi pridno sobarico iste starosti, ki bi tudi dobro likala. Plača dobra. — Ana Majdič, paromlin Golje. 2404

## Kupi se vodna moč

za 50—100 konjskih sil.

Vodna sila je lahko že uporabljena ali tudi ne. Kupi se even. tudi zraven stoječe poslopje (mlin, žaga itd.) Od železnice ne sme biti več kot ¾ ure oddaljena — Ponudi naj se pod šifro „Vodna moč 350“ na upravništvo »Slov. Naroda« in sicer se naj navede le skupna cena in kje leži ponudeno. 2352

## V Ameriko in Kanado



prilpurna, cena in zanesljiva vožnja

## CUNARD LINE.

Pannonia iz Trsta, dne 9. julija 1912.  
Ivernia iz Trsta, dne 23. julija 1912.  
Carpathia iz Trsta, dne 6. avgusta 1912.

### Iz Liverpoola:

Najhitrejši in najlepši parnik sveta, Lusitania, dne 27. julija, 17. avgusta, 7. septembra 1912.  
Mauretania, dne 13. julija, 10. avgusta, 31. avgusta, 21. septembra 1912.

Pojasnila in vozne liste pri

Andr. Odlašek v Ljubljani, Slomškova ulica št. 23 poleg cerkve Srca Jezusovega.

## Od leta 1868 se Bergerjevo medicinsko kotranovo milo

G. Hella & Comp.

ki ga priporočajo odlični zdravniki, skoro v vseh evropskih državah z odličnim uspehom uporablja proti vsake vrste izpuščajem

zlasti proti kroničnim lišajem in paraz. izpuščajem, luskinam na glavi in v bradi, ima v sebi 40 odstotkov lesnatega kotrana in se razlikuje bistveno od vseh drugih kotranovih mil, ki se nahajajo v trgovini

Pri goltnih boleznih rabite jako uspešno Bergerjevo kotranovo žvepleno milo.

Kot blažje kotranovo milo; Bergerjevo glicerino-kotranovo milo.

Dalje: Bergerjevo boraksovo milo

in sicer proti ogrcem, ogorenju, pegam, mozoljem in drugim neprilicam kože.

Cena komadu vsake vrste z navodilom o uporabi 70 vinarjev.

Novo: Bergerjevo tekoče kotranovo milo je izvrstnega učinka pri kožnih boleznih, lišajih na glavi in v bradi kakor tudi kot sredstvo za rast las. Steklenica 1 K 50 vin.

Zahtevajte po lekarnah in zadevnih trgovinah izključno Bergerjeva kotranova mila in pazite na poleg stojajo varstveno znamko in na polegtoleto firmni podpis

G. Hella & Co. na vsaki etiketi, odlikovan s častno diplomom na Dunaju 1888 in z zlato svetinjo na svetovni razstavi v Parizu 1900

Tvornica: G. Hella & Comp., Dunaj, I., Biberstrasse 8.

V Ljubljani se dobiva v lekarnah: Milana Leustika dediči, Ph. Mr. Josip Jizmr, J. Mayr, G. Piccoli. Ubald pl. Trnkoczy in v vseh drugih lekarnah na Kranjskem

## Ali si želite zdravih, bujnih las?

Potem poizkusite

Dr. Dralleja vodo za lase.

Presenečeni boste o učinku.

Cena K 250 in 5—. Dobiva se po lekarnah, drogerijah, parfumerijah in boljših brivnicah. —

Tvornica:

Juri Dralle, Podmokli n. L.

Razglednice

umetniške in pokrajinske

se dobe vedno v veliki izbiri v

Narodni knjigarni

Narodna tiskarna

vsih vrst, izdeluje najkakovostnejše, solidno in po nizki ceni

..Vizitnice..

## Javorjevih hlobov

se kupi več yagonov v lotu.

Dolžina od 150 m naprej, debelost 65 mm širočina od 10 cm naprej. Ponudbe z navedbo količine in cene v vagon naloženo pod »Javor« na uprav. »Slov. Naroda«. 2392

## !! 500 kron !!

Vam plačamako moj izkoreninjevalec „mazilo RIA“ (Riasalbe) Vaših kurjih očes, bradavic, trde kože v treh dneh ne odstrani brez bolečin. Lonček z garancijskim listom 1 K. Kemény, Kašava I, Postfach 12/64 Ogrsko.

## Svinčniki

sloviti budejeviški izdelek tucat 40 h. Cena na drobno okoli 80—96 h. — Trgovci zaslužijo 50 %. Vzorci: 30 tucatov sortiranih, cedrov les, šeststogelgelnat, tudi anilinov svinčniki 12 K po povzetju. 2326

Adolf Weber, Budejevice štev. 144, Česko.

## Notarskega kandidata sprejme

2176

notar Hudovernik v Ljubljani.

Dobro idoča

## gostilna v Mariboru

si hišo in vrtom se zaradi bolezni takoj proda iz proste roke z vso opravo.

Dopisi naj se pošljejo na uprav. »Slovenskega Naroda«. 2389



## Pritlične prostore za skladišče

ali delavnice

2394

se takoj odda v Prešernovi ulici št. 5 in 7.



## Trgovski lokal

prostoren, z večjimi izložbenimi okni

išče ali takoj prevzame

dunajska tvorniška firma za ustanovitev trgovine na drobno. — Najboljša lega za nadrobno prodajo: Glavni trg ali Stritarjeva ulica. — Pismene ponudbe z navedbo cene in event. skico pod »Vorwärts 5000« na Dunaj, Postamt 88.

Oddam svojo najbolje idočo

## gostilno

na Dunaju, katera ima več prometa kot največjih 5 ljubljanskih gostilen

na račun pod zelo ugodnimi pogoji.

Samo najbolj zmožni in z dobrimi pričevali gostilničarji se smejo obrniti na A. Kajfež v Kočevju.

2349

Prva avstr. zavarovalnica proti tatinskemu vlomu v Ljubljani, Wolfova ulica št. 6.

katera zavaruje: na življenje, proti tatvini, proti požaru, nezgodam itd.

sprejme več zanesljivih in spretnih

2127

## potovalcev

== proti visoki proviziji ==

## Modna trgovina

v Ljubljani

Stritarjeva ulica št. 7.

Solidno blago. Nizke cene. Vzorci pošiljne prosto.

# ANTON SCHUSTER

Novosti konfekcije za dame in deklice, bluze, modno blago za dame in gospode, pristni tirolski loden, parhent, platno, šifon, gradl, preproge, zavese, garniture, odeje, pleti, šerpe, rute in žepni robci.





**Samo R 1.80** največji amer. fotograf. aparat „Polaroid“.

Elegantna in precizna izvršitev, pripravna tudi za potovanje. 4x6 cm. veliko, kompl. s opremo, polakumano sliko in šolo, po kateri vsak začetnik takoj brez kakšnega znanja lahko fotografira in slike izvrši. Po povzetju za samo R 1.80 pošilja

Leop. Schaechter, Dunaj XVI, 2. Laventurmstrasse 9.

Žvepleno  
zdravilno  
kopališče

## VARAŽDINSKE TOPLICE (Hrvaško)

Nov, zdraviliški hotel z električno razsvetljavo. Surovinske radiokativne žveplene toplice plus 88.6 priporočljivo proti



protinu, revmi, ischias l. t. d.

Pitno zdraviljenje pri trdovratnih boleznih v vratu, jabolku, prahu, na ledilih, v želodcu in črevesih.

Električni masaža, lužne, oglikovokislinske in solne kopeli.

Vse leto odprto. Prekrasna okolica. Medvedov hrib. Novi hoteli. Topliški zdravilišni dr. J. Lecher. Vojakova gošta. Prosečni smrti.

Št. 22000.

2405

## Razpis ustanov za uboge vdove.

Na dan obletnice poroke Njene c. in kr. visokosti gospe nadvojvodinje Marije Valerije je pri mestnem magistratu razdeliti 400 K med pet ubogih vdov (to je vdov, ki imajo v Ljubljani domovinsko pravico).

Nekolekovane prošnje, v katerih je natanko navesti gnotne, zdravstvene in rodbinske razmere (število morebiti še nepreskrbljenih otrok) je vlagati pri mestnem magistratu

do vštete 25. julija 1912.

**Mestni magistrat v Ljubljani,**

dne 4. julija 1912.

Župan:

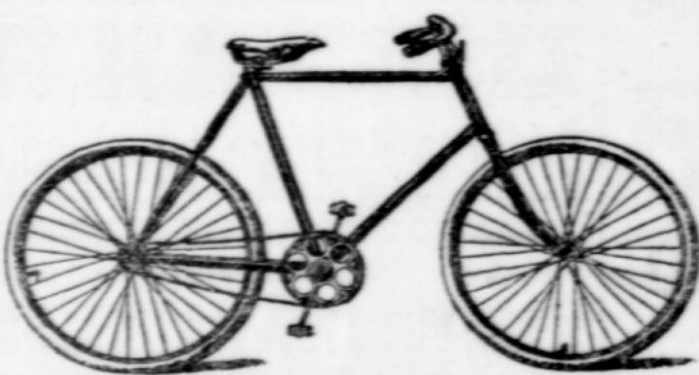
Dr. Ivan Tavčar l. r.

## Ivan Jax in sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

:: priporoča svojo bogato zalogo ::

**voznih koles.**



**Sivalni stroji**

za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za vezanje v hiši.

Pisalni stroji „ADLER“.

Pletilni stroji

vseh velikosti.

## Pripovedovanje enega častnika.

Nancy, 8. februarja 1887.

Gospod di Robotard, častnik pri konjiki, trpel je dolgo časa na želodcu in na čevih. Njegova bolezen se je še povišala, vsled žalostnih razmer. Bil je nervozen in vznemirjen. Nehote se je solzil ter hlipal. Bil je v resnici v žalostnem stanju. Poskusil je kopelji, železo itd. toda vedno brez uspeha. Nek prijatelj mu je svetoval naj poskusi.



»Oglje Belloc.« V začetku se je branil vsled črne barve. Neki dan pa je imel hude bolečine v želodcu vsled kot navadno vzel je eno žlico Oglja Belloc.

Bil sem iznaden (pravil) ker nisem čutil slabega okusa. Takoj sem vzel še drugi dve žlici, in moje iznadenje je bilo tem večje, ko sem čutil po malo minutah neko mirnost, katero nisem popred dolgo čutil, ter sem nadaljeval z vzemanjem »Oglja Belloc«. Bolečine v želodcu se niso več vračale, prebavljanje je bilo lahko, ter v kratkem času sem popolnoma ozdravel. Le skozi uporabo »Oglja Belloc« sem popolnoma ozdravel.

Maks di Robotard, dragonski stotnik.

V resnici zadostuje, da se uživa oglje Belloc po vsakem kosilu po 2-3 žlice, da se v nekoliko dneh ozdravi želodčne bolezni, da celo zastarele boleznin in take, ki se zoperstavljajo vsakemu drugemu zdravilu.

Oglje Belloc proizvaja prijeten občutek v želodcu, daje tek pospešuje prebavo in od stranuje telesno zaprtje, Oglje Belloc je neprekosljivo sredstvo proti težavam v želodcu proti migreni, ki je posledica slabega prebavljanja, proti gorečici, proti vzpehavanju kakor tudi proti vsem živčnim boleznim želodca in čreves.

Najpreprostejše sredstvo vživati oglje Belloc v prašku je, da se v kupici na čisti ali poslagani vodi pomeša in naenkrat ali v presledkih spi.

Oglje Belloc lahko samo koristi, škoditi pa ne more, v kakršnikoli množini ga rabimo. Dobiva se po vseh lekarnah.

Poskušali so oglje Belloc ponarejati, ali so te ponaredbe brez učinka in ne ozdravijo nič, ker so pač slabo pripravljene.

Da se izognete vsaki pomoti, pazite natančno na to, da je na vsaki steklenici ime Belloc in naslov laboratorija: Maison L. Frère 19, rue Jacob, Paris.

Oni, ki se ne morejo privaditi ogljev prašek požirati, naj vzamejo raje pastilje Belloc. 2-3 pastilje po vsaki jedi in kadar nastopijo želodčne bolečine, zavzeti zadostujejo popolnoma, in imajo isti gotov učinek. Pastilje vsebujejo čisto oglje Belloc. Zadostuje v usta jih dati, in s slinami, ki jih raztopi, požreti.

Dobiva se v Ljubljani: Lekarna br. Piccoli, lekarna Sušnik, lekarna U. pl. Trnkoczy A. Bohinc lekarna Ph. Mr. Jos. Čizmar.

Najnižje cene.

## Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana, Turjaški trg števil. 7.

## Največja zaloga pohištva

za spalno in jedilno sobo, salone in gospodarske sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti zimnatih modroci, otroški vozički itd.

Najsolidnejše blago.

## Ključavničarstvo

Ig. Faschinga vdova

Poljanski nasip št. 8.

Reichova hiša.

Velika zaloga

štedilnih ognjišč.

Izvrstno in solidno delo.

Cene zmerno. Popravila se točno izvršujejo.

Največja zaloga navadnih do najfinjših otroških vozičkov in navadne do najfinjše



**žime.**

**M. Pakič**

v Ljubljani.

Neznanim naročnikom se pošlje s porzajem.

## Josip Rojina

krojač prve vrste

se nahaja sedaj v lastni hiši

Franca Jožefa cesta 3.

konkurira z največjimi trdkami glede finega kroja in elegantne izvršitve.

Tvorniška zaloga najfinjših angl. in franc. specialitet blaga.

: Zavod za uniformiranje.

Najboljši kosmetički predmeti

za olepšanje polti in telesa so:

da mila po 80 h.

da cream po 1 K.

da Menthol

da ustna voda po 1 K.

da zobni prašek po 60 h.

da za ohranitev in rast las:

da lasna voda po 1 K.

da lasna pomada 1 K.

Ti izdelki „Ada“, ki so oblastveno varovani, so naprodaj le v

**Orlovi lekarni**

Ph. Mr. Josip Čizmar

v Ljubljani.

Kupujte zaupno te domače izdelke!

Odlikovana

**Prva kranjska**

**tvornica klavirjev**

Ljubljana

Hilšarjeva ulica 5 Recherjeva hiša

**RUDOLF A. WARBINEK**

Jamstvo šest let.



Ekspert v vse delo.

Priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene pianine, klavirje in harmonije tudi samostojne

za gotov denar, na dolga odplačila ali naposled.

Poprave in ugleševanja se izvršujejo točno in računijo najceneje.

Največja tvornica na avstrijskem jugu

## Iščejo se zastopniki

po vseh industrijskih okrajih monarhije obl. varovanega, v mnogih obratih že na leta z velikim uspehom uvedenega predmeta za transmisije.

Previzija za 1 kilogram 1 K, za vsakih prodanih 100 kg se plača še posebna nagrada 80 K.

V zadevnih obratih dobro uvedeni gospodje naj svoje ponudbe pod šifro „P. F.“ pošljejo na anonimno ekspedicijo Edvard Braun, Dunaj I., Rotenturmstrasse 9.

## se prodaja vila s 6 sobami

v Stranjah, pol ure od Kamnika,

blizu Kamniških planin, z lepim nasadom in vrtom za zelenjavo ter izvrstnim vodnjakom. Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«.

2402

## Dražbeni oklic.

Vsled sklepa c. kr. okr. sodišča v Ljubljani od 30. junija 1912 opr. števil. E 2967/12/1 se vrši

dne 8. julija 1912 in naslednje dni ob 9 uri zjutraj

v Ljubljani, Kongresni trg števil. 9.

**javna prodaja**

vseh v konkurzno maso trdke R. Drischel spadajočih premičnin, obstoječih iz knjig raznih strok, podob, umetnih in glasbenih del, prodajalniške oprave, dveh registriranih blagajn etc. etc.

Pojasnila dobe v pisarni upravitelja konkurzne mase.

Ljubljana, dne 5. julija 1912.

Upravitelj konkurzne mase

**dr. Emil Stare**

odvetnik v Ljubljani, Sodna ulica 3.

2467

## Razpis.

**Za zgradbo preložitve okrajne ceste Vrhovce - Kal**

na okroglo 11500 K proračunjena dela in dobave

se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z navedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna ali z napovedjo pavšalne cene naj se predložijo

2372

do 20. julija t. l. ob 12 opoldne

podpisane mu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatenih z napisom: »Ponudba za prevzete gradbe preložitve okrajne ceste Vrhovce - Kal«.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da priznava ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni ter da bo pri zgradbi po možnosti uporabljal domače delavce.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarno varnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo, ali vrniti vse ponudbe.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu ob navadnih urah.

**Od dež. odbora kranjskega**

v Ljubljani, dne 2. julija 1912.

## Štajerske fužine litega jekla

Fužine: Judenburg (Štajersko)

Centrala: Dunaj VI., Wallgasse 39

**Danner & Co.**

Izdeluje najboljše elektr. jekla za  
:: orodje, konstrukcijska jekla, ::  
jekla za vrtanje kamenja,  
jeklo za sekire, nože in  
različno domače orodje,  
= pila, kladva l. t. d. =  
:: najboljše kakovosti. ::

Dopisuje: slovensko, hrvaško, srbsko, rusko,  
in francosko, angleško, italijansko itd. ::

Avtomobilске vzmeti.

Avtomobilске vzmeti.

Išče se pri dodatnih odjemalcih uveden  
zastopnik za Kranjsko in Primorsko.